

Univerzity Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**Vývoj komentování hokejových přenosů na
ČT Sport a O2 TV Sport od roku 2016 až
do současnosti**

*Development of commentary hockey broadcasts on ČT Sport and O2
TV Sport from 2016 to the present*

Bakalářská diplomová práce

Petr LUZAR

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Horák

Olomouc 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že tato bakalářská diplomová práce je vypracována samostatně za použití uvedených zdrojů, literatury a informací ze zpracovaných rozhovorů.

Počet znaků včetně mezer je

V Olomouci dne 30. 4. 2021

.....

Petr Luzar

Poděkování

Chtěl bych poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce, Mgr. Lukáši Horákovi za příkladné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat hokejovým komentátorům Mgr. Robertu Zárubovi, PhDr. Ondřeji Zamazalovi, Mgr. Tomáši Jílkovi, Mgr. Janu Velartovi, Mgr. Liboru Basíkovi a Janu Homolkovi za poskytnutí obsáhlých rozhovorů, ze kterých jsem mohl čerpat informace. Děkuji také svým nejbližším, kteří mě celou dobu podporovali.

Abstrakt v českém jazyce

Tématem této práce je sledování a popis vývoje komentování přímých přenosů ledního hokeje na televizních stanicích ČT Sport a O2 TV Sport v časovém úseku od roku 2016 až do současnosti. Cílem bakalářské práce je srovnat vývoj hokejového komentování na dvou českých sportovních televizních stanicích za posledních pět let. Krom toho nastíním divákům, jak hokejoví komentátoři přistupují ke své profesi nejen z hlediska samotného komentování, ale také například z hlediska přípravy na jednotlivá utkání. Hokejové komentátory budu porovnávat také v oblasti využití techniky během komentování, jestli někdo z řad komentátorů používá při své profesi smartphone, tablet, počítač nebo jestli jsou naopak využívají při sběru informací propisku a papír. Taktéž se zaměřím na charakteristické televizní hokejové studio stanice ČT Sport a hokejové studio stanice O2 TV Sport, které mění svou kulisu v závislosti na aktuálním stadionu, odkud je přímý přenos vysílán. Hlavním přínosem této práce je podrobné nahlédnutí k práci hokejových komentátorů.

Klíčová slova:

hokej, sportovní komentátor, televizní stanice, hokejové TV studio, ČT Sport, O2 TV Sport, Robert Záruba, Tomáš Jílek, Ondřej Zamazal, Jan Velart, Libor Basík, Jan Homolka

Abstrakt v anglickém jazyce

This bachelor thesis deals with the monitoring and description of the development of commentary on live ice-hockey broadcasts on the television channels ČT Sport and O2 TV Sport in the time period from 2016 to the present. The aim of this thesis is to compare the development of hockey commentary on two Czech sports television channels over the last five years. I will show the spectators of how hockey commentators approach their profession not only in terms of commentary itself, but also in terms of preparation for individual matches. I will also compare hockey commentators in the field of using technology to comment on whether any of the commentators use a smartphone, tablet, computer or only pen and paper to gather informations. I will also focus on the characteristic TV hockey studio of the ČT Sport channel and the hockey studio of the O2 TV Sport channel, which change their backdrop depending on the current stadium. The main benefit of this work is a detailed insight into the work of hockey commentators.

Key Words:

hockey, sports commentator, television channel, hockey TV studio, ČT Sport, O2 TV Sport, Robert Záruba, Tomáš Jílek, Ondřej Zamazal, Jan Velart, Libor Basík, Jan Homolka

Obsah

Abstrakt v českém jazyce	4
Abstrakt v anglickém jazyce	5
1. ÚVOD	9
2. METODOLOGIE	10
2.1 Kvalitativní výzkum	10
2.2 Polostrukturovaný rozhovor	10
3. SPOROTVNÍ KOMENTÁTOR	12
4. SPORTOVNÍ REPORTÁŽ	13
5. PŘEDSTAVENÍ KOMENTÁTORŮ ČT SPORT	15
5.1 ČT Sport	15
5.1.1 Robert Záruba	15
5.1.2 Tomáš Jílek	17
5.1.3 Ondřej Zamazal	18
6. PŘEDSTAVENÍ KOMENTÁTORŮ O2 TV SPORT	20
6.1 O2 TV Sport	20
6.1.1 Jan Velart	20
6.1.2 Libor Basík	21
6.1.3 Jan Homolka	22
7. DRUHY KOMENTÁŘŮ	23
7.1 Porovnání komentátorů ČT Sport a O2 TV Sport	23
7.1 Popisný komentář	25
7.1.1 Výhody popisného komentáře	25
7.1.2 Nevýhody popisného komentáře	25
7.2 Rámcový komentář	26
7.2.1 Výhody rámcového komentáře	26
7.2.2 Nevýhody rámcového komentáře	26
7.3 Intenzita komentářů v odlišných sportech	27
7.4 Příprava na komentování	27
7.4.1 Příprava komentátorů O2 TV Sport	27
7.4.2 Příprava komentátorů ČT Sport	29
7.5 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport	31
7.6 Rozdělení přípravy	32
7.6.1 Dlouhodobá	32
7.6.2 Krátkodobá	32
7.7 Časové vymezení přípravy	32

7.8 Rozdíl mezi ligovou přípravou a přípravou na MS.....	34
7.9 Rozdíl mezi ligovou přípravou a přípravou NHL.....	35
7.10 Jak příprava ovlivňuje vztahy s hokejisty.....	35
8. PROMĚNA KOMENTOVÁNÍ ZA POSLEDNÍCH PĚT LET	37
8.1 Proměna jednotlivců na O2 TV Sport	37
8.1.1 Jan Velart	37
8.1.2 Libor Basík	37
8.1.3 Jan Homolka	37
8.2 Proměna jednotlivců na ČT Sport.....	38
8.2.1 Robert Záruba.....	38
8.2.2 Tomáš Jílek	38
8.2.3 Ondřej Zamazal.....	38
8.3 Model komentování v ČT Sport.....	39
8.4 Model komentování v O2 TV Sport	39
9. Inspirace komentátorů ze zahraničí	40
9.1 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport	40
9.2 Představení zahraničních komentátorů	41
9.2.1 Bob Cole.....	41
9.2.2 Rick Jeanneret	42
9.2.3 Steven Goldstein	43
10. HOKEJOVÉ TV STUDIO	45
10.1 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport	45
10.2 Odlišnost TV stanic	46
10.3 Výhody hokejového studia	46
10.4 Nevýhody hokejového studia	47
11. DOPADY KORONAVIROVÉ SITUACE	48
11.1 Vývoj koronavirové situace v čase.....	48
11.2 Absence deskripce prostředí	50
12. Využití techniky během komentování.....	52
12.1 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport	52
12.2 Pomocný monitor	53
12.3 Zvuková krabice a komunikace s režisérem	53
12.4 Práce s počítačem.....	53
12.5 Použití programu Excel.....	54
12.5.1 Příklady	55
12.6 Rychlý přehled zpráv na internetu a sportovní problematika.....	57

13. TECHNIKA KOMENTOVÁNÍ	59
13.1 Porovnání technik.....	59
13.2 Druhy technik	59
13.2.1 Povedený úvod	59
13.2.2 Hra přes SMS zprávy.....	60
13.2.3 Obohacování slovní zásoby	60
13.2.4 Spontánnost	61
14. PROMĚNA KOMENTOVÁNÍ JEDNOTLIVCŮ	63
14.2 Problematika stárnutí.....	64
14.3 Změna TV stanice	64
15. ZÁVĚR	65
Seznam zkratk.....	66
Seznam pramenů.....	67
Seznam literatury	70
Seznam příloh.....	71
Přílohy.....	72
Příloha č.1: Rozhovor s Robertem Zárubou.....	72
Příloha č.2: Rozhovor s Tomášem Jílkem	77
Příloha č. 3: Rozhovor s Ondřejem Zamazalem.....	87
Příloha č. 4: Rozhovor s Janem Velartem	98
Příloha č. 5: Rozhovor s Liborem Basíkem.....	107
Příloha č. 6: Rozhovor s Janem Homolkou	110
Příloha č. 7: Příklady popisných komentářů.....	121
Příloha č. 8: Příklady rámcových komentářů.....	Chyba! Záložka není definována.

1. ÚVOD

Zbývalo 12 vteřin do konce finále hokejového turnaje na Zimních olympijských hrách v Naganu roku 1998. Vhazovalo se před brankou ruské reprezentace. Hokejový komentátor Robert Záruba v rámci popisného komentáře informoval diváky u televizních obrazovek, kdo z hráčů se nachází na buly. Hokejisté české reprezentace udrželi puk v útočném pásnu, a dvě vteřiny před koncem pronesl Záruba svou legendární frází, kterou znají i lidé, jenž o hokeji nemají ani ponětí. „Otevíráme zlatou bránu olympijského turnaje. Jsme olympijští vítězové! Přepište dějiny,“¹ Už jen počet shlédnutí na Youtube dokazuje, jak je tato hláška populární. Konkrétně se jedná o číslo 207 756 shlédnutí.²

Z hlediska komentování přímých přenosů hokejových utkání se jedná o pomyslný vrchol. Doba se ale od tohoto památného momentu posunula o notný kus dopředu. V 90. letech se sportovnímu komentování věnovalo pouze několik komentátorů, navíc všechny sportovní přenosy se vysílaly pouze na veřejnoprávní České televizi. Jak vypadá situace dnes? Vysílání sportovních přímých přenosů už dávno není pouze výsadou veřejnoprávní stanice. Na trhu se postupem let objevilo hned několik komerčních televizních stanic, které poskytují divákovi celou škálu sportů, od tenisu až po baseball. Dva sporty ovšem stále zůstávají hlavní doménou českých sportovních TV stanic. Jedná se o fotbal a hokej. Tomu také odpovídá celkové pojetí přímých přenosů. V dnešní době je totiž boj o diváka velký, a hlas komentátora u daného sportu patří ke klíčovým prvkům, jak přesvědčit diváka, aby sledoval právě tento přenos. Rozhoduje intonace, barva hlasu, objektivita nebo i míra emocí při vstřeleném gólu. Mezi nejsledovanější televizní stanice, které divákovi poskytují přímé přenosy z hokejových utkání, patří ČT Sport a O2 TV Sport, která se pro ČT Sport stala značnou konkurencí v oblasti vysílání extraligových zápasů. Právě na tyto dvě stanice jsem se ve své bakalářské práci zaměřil.

Jak se vlastně připravují hokejoví komentátoři na přímé přenosy? Preferují při komentáři během živého vysílání informovat diváka u televizní obrazovky o statistikách nebo o příbězích hokejistů? Jak moc se tyto vlastnosti liší z hlediska rozdílné televizní stanice? Odpovědi na tyto otázky pomohou čtenáři přiblížit vnímání hokejových komentátorů v České republice.

¹ [\(148\) Přepište dějiny - YouTube](#)

² údaj z 27.4. 2021

2. METODOLOGIE

2.1 Kvalitativní výzkum

Při použití kvalitativního výzkumu během popisování vývoje komentování na sportovních stanicích ČT Sport a O2 TV Sport k dosažení cíle v podobě zjištění posunu v oblasti profese za posledních pět let nevyužívám dotazníkových šetření, číselných a ani statistických údajů, ale opírám se zejména o co nejpřesnější analýzu zkoumaného jevu prováděnou takzvaně do hloubky, neboť kvalitativní metody se oproti těm kvantitativním soustředí pouze na jedno téma, tedy komentování a jeho vývoj, které se snaží obsáhnout velmi podrobně v celé jeho šíři a rozsahu. Snaží se ho komplexně uchopit a zohledňovat i jeho kontext.³

Rozdílů mezi kvantitativními a kvalitativními metodami při využití v oblasti sportovního komentování existuje celá řada, například při srovnávání kvantitativního s kvalitativním přístupem se můžeme setkat s pojmy tvrdá a měkká data.⁴ Tvrdá data jsou považována za přesná a vědecká, ve většině případů se jedná o čísla, grafy nebo statistické údaje. Tato data jsou typickým pracovním nástrojem kvantitativních metod.

Měkká data jsou zpravidla dlouhými slovními výpověďmi nebo zápisky, používají je kvalitativní metody. V tomto případě se měkká data využila v podobě rozhovorů s hokejovými komentátory ČT Sport a O2 TV Sport.⁵ Kvalitativní výzkum je založen na intenzivním sběru co největšího množství dat, ve kterých následně výzkumník hledá vzájemné vztahy a souvislosti, jako například porovnávání odpovědí komentátorů dvou odlišných TV stanic.⁶ Nevýhodou kvalitativních metod jsou těžko generalizované závěry, s čímž kvantitativní nemají problém, neboť své výsledky mohou zobecnit.⁷

2.2 Polostrukturovaný rozhovor

Podle Hendla se jedná o metodu s nejméně ideálním řešením během získávání dat zkoumaného jevu. Výhoda spočívá ve flexibilitě při sběru informací.⁸ „*Polostrukturovaný rozhovor bývá považován za optimální způsob získávání dat, neboť kombinuje výhody standardizované*

³ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. s. 151.

⁴ SEDLÁKOVÁ, R. (2014). s. 47.

⁵ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6. s. 49.

⁶ SEDLÁKOVÁ, R. (2014). s. 396.

⁷ HENDL, J. (2012). s. 48.

⁸ HENDL, J. (2012). s. 164.

*i nestandardizované formy dotazování a snaží se minimalizovat jejich omezení. Patří proto k nejčastěji využívaným technikám kvalitativního přístupu.*⁹

Během polostrukturovaného rozhovoru s hokejovými komentátory používám k dotazování takzvané *primární otázky*, což jsou otázky, které jsem si připravil před rozhovory. Během rozhovoru však mohu použít i otázky, které mě napadnou v reakci na výpověď dotazovaného. V tomto případě hovoříme o otázkách *sekundárních* neboli *sondážních*. Například když se ptám na přípravu, tak se pak doptám, jak dlouho ta příprava trvá. Použitím sondážních otázek očekávám, že komentátor svou výpověď doplní. V podstatě je vyzívám k další výpovědi, která ponese doplňující a vysvětlující informace.¹⁰

Pokud hovoříme o polostrukturovaném rozhovoru, můžeme se také setkat s označením *rozhovor pomocí návodu*. Tento typ se využívá tehdy, pokud k výzkumnému problému existují určité znalosti a indikátory, které může výzkumník dále rozvíjet a doplňovat. Před samotným rozhovorem si tazatel vytvoří seznam témat nebo konkrétních otázek, které chce respondentovi položit. Oproti strukturovanému rozhovoru výzkumník může na základě průběhu rozhovoru měnit pořadí i formu otázek. Výhodou je, že výzkumník nezapomene zmínit některou otázku, uspoří čas oproti neformálnímu rozhovoru, jak ve fázi realizace, tak při vyhodnocení rozhovoru a může pružně reagovat na aktuální průběh rozhovoru.¹¹

⁹ HENDL, J. (2012). s. 164.

¹⁰ HENDL, J. (2012). s. 164.

¹¹ SEDLÁKOVÁ, R. (2014). s. 211.

3. SPOROVNÍ KOMENTÁTOR

Zachytit a přetlumočit okamžiky, ve kterých se rodí vrcholné sportovní výkony. Vhodně voleným slovem, zkratkou mezi přímou událostí a vámi doma u televizorů, umocnit příběh akcí, která se odehrává na obrazovce. Nezůstat přitom jen na povrchu, ale ponořit se i pod hladinu, za kulisy a přinášet nové pohledy, které doplňují neopakovatelnost chvíle....

To všechno se celkem přirozeně očekává od sportovního televizního komentátora. Ve sportu často rozhodne zlomek sekundy o genialitě myšlenky či činu. Jak tento okamžik zachytit, přetlumočit? Aby komentář nebyl slovním přívalem, jarmarkem marcipánových slov, když příběh hovoří sám za sebe. Aby za všechny vystihl to podvědomé, co si všichni při sledování sportovních soubojů mimovolně uvědomujeme a co prožíváme.

Potlačit krajní vzrušení, být neutrální, objektivní, i když srdce téměř doslova puká a jindy zase zpívá nad výkony našich... Neboť přímé přenosy ze stadionů a hal – to nejsou pouze zápasy týmů. To je současně sportovní boj komentátora, které je komentuje. Zápas o nejvhodnější slovo, nejvýstižnější větu, o vystižení pravé atmosféry i ducha. O tom, co je za tím, v tom a proč... Mantinely jsou zde přesila rutiny a lopatizmus jednoduchého popisu.¹²

¹² POLÁK, Karol a Vít HOLUBEC. *Priviazaní k mikrofónu*. Bratislava: Šport, 1972. s. 5-6

4. SPORTOVNÍ REPORTÁŽ

Jak má správně vypadat sportovní reportáž, o tom má svou představu drtivá většina populace „vyspělého“ světa, někdy také označovaného za „severozápadní“. Sportovní rubriky, ať už se nám to líbí nebo ne, mají obrovskou čtenost, stejně jako na sport specializovaná periodika, a televizní sportovní přenosy patří s nejsledovanějším pořadům nejen v Česku. V poslední době mají čísla sledovanosti i prodaného nákladu klesající tendenci, to je ale trend pronásledující všechny mediální obsahy. Sportovní žurnalistika je specifická tím, že ji většinou tvoří fanoušci pro fanoušky. Je nepsaným pravidlem pro práci sportovních novinářů, že z textu by neměl čtenář či divák poznat, komu autorka či autor fandí. Ideální je, pokud sportovní novináři nefandí nikomu, v tom případě se jim o tématech daleko lépe, otevřeněji a zajímavěji píše nebo natáčí. Každopádně stejně jako v kterémkoliv jiném oboru by novináři, kteří tuší možný střet zájmů mezi vlastními preferencemi a zpracovaným tématem, měli práci přesunout na někoho jiného, nezaujatého. Výjimka z fandění je podle většiny kolegyň a kolegů, zdůrazňují však, že ne podle všech, přípustná u reprezentantů na mezinárodních soutěžích.

Jak daleko ve fanouškovství zajít je každopádně otázka, na kterou ani mezi sportovními novinářkami a novináři nenajdete jednotnou odpověď a také se to liší podle tradice v jednotlivých zemích. Pro někoho je nepřijatelné dát jakkoliv najevo národní příslušnost, například používat v komentáři slovo náš místo český (komentátor České televize Jaromír Bosák), jiný klidně přijde během mezinárodní soutěže v národním dresu na novinářskou tribunu.

Všichni sportovní novináři a všechny sportovní novinářky, které znám, ale mají jedno společné – mají rádi sport. A tím se dostávají do kategorie fanoušci a fanynky, ať už se tak při práci projevují, nebo ne. Podobná situace může nastat třeba u filmové kritiky (a obecně u žurnalistiky z kulturních rubrik), také předpokládáme, že ten, kdo píše o filmu, ho má rád, u politiky spíš čekáme, že novinářky a novináře zajímá (což neznamená, že také nefandí, ale tady je to vnímáno hodně negativně). Zatímco aktivní člen politické strany bude ale těžko zároveň komentátorem nestrannického periodika, ve sportovní novinářině se potkáte s aktivními florbalisty, stolními tenisty, plavci, atlety, hokejisty, fotbalisty... A když ne aktivními, tak alespoň bývalými.

To pak vede k tomu, že na rozdíl od jiných oblastí žurnalistiky má ta sportovní nejvíce komunitní charakter. Daleko víc než kde jinde bují ve sportovních textech slang, specifická označení, kterým sportovní fanoušci rozumí, ale kdokoliv jiný je úplně mimo. Dochází k určité „klubové“

uzavřenosti, a pokud se chcete dostat dovnitř, musíte nashromáždit informace, jinak vám stále zůstane něco skryto.

Čtenáři, diváci a posluchači jsou čím dál častěji vnímáni jako publikum vhodné pro prodej zadavatelům reklamy, a tedy nástroj k získání financí na činnost médií. Proto se o něj stupňuje boj i na sportovních stránkách, což vede u většinově orientovaných, nikoliv specializujících se, deníků ke zřetelné snaze být srozumitelný pro co největší skupinu, k polevování z výše avizované „klubovosti“. A podobné to je i ve zpravodajských relacích audiovizuálních médií. Přesto ze všech rubrik a pořadů stále zůstává právě sport tím nejvíc „zakódovaným“. Ostatně ono tradiční publikum – sportovní fanoušci – je na podobný styl zvyklé a vyhovuje mu. Na svoji „poučenost“ jsou fanoušci náležitě hrdí a při sebemenším zaváhání novináře mu ji dávají najevo kritickými emaily. Pokud si sednete do jakékoliv restaurace kdekoliv v oné v úvodu zmiňované severní či západní části světa během sledování sportovního přenosu, zjistíte, že 90 procent osazenstva se domnívá, že by zápas dokázalo bez potíží okomentovat lépe, případně přesně ví, co které reportáži odvysílané během přestávkového programu chybí či přebývá.¹³

¹³ CUDLÍN, Karel, OSVALDOVÁ, Barbora, Radim KOPÁČ a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *O reportáži, o reportérech*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1781-7. s. 105-107

5. PŘEDSTAVENÍ KOMENTÁTORŮ ČT SPORT

5.1 ČT Sport

V září roku 2005 rozhodlo vedení ČT, že po zpravodajské ČT24 vytvoří další specializovaný program ČT4 SPORT. Bylo to rozhodnutí velmi diskutované. Diskuze trochu nepřátelská, trochu nedůvěřivá. Sestavil jsem tým idealistů. Tehdejší programová dramaturgyně redakce sportu Anna Tulisová, ekonomka Květa Uhrová, redaktori Michal Dusík, Vladimír Drbohlav, vedoucí výroby Ivona Bartók a ... víc nás nebylo, i když sestava byla stále otevřená. 10. únor 2006 byl její velký start. V osm hodin ráno ve velmi skromném studiu seděli dva pionýři vysílání ČT na programu ČT4 SPORT!¹⁴ V průběhu let se změnil název stanice dvakrát. V roce 2008 na ČT4 a v roce 2012 na ČT Sport.¹⁵

5.1.1 Robert Záruba

Robert Záruba se narodil v roce 1967 v Praze. vystudoval v letech 1985 až 1989 Fakultu žurnalistiky Univerzity Karlovy v Praze. Už od roku 1984 byl externím spolupracovníkem Redakce sportu České televize, od roku 1990 je jejím stálým zaměstnancem. V České televizi pracuje dosud, s dvěma krátkými přestávkami. Mezi roky 1998 a 1999 byl opět externím spolupracovníkem a v roce 2000 krátce pracoval v TV Nova. Zaměstnavatelem byla tehdy společnost Česká produkční 2000. Po půlroce se vrátil zpět do České televize. Aktuálně v České televizi nepůsobí pouze v roli komentátora, ale také vystupuje jako šéfkomentátor redakce sportu.

Těžiště jeho práce v televizi je komentování hokejových utkání českého reprezentačního mužstva na vrcholných soutěžích (Mistrovství světa, Zimní olympijské hry). Moderoval Olympijská studia v letech 1992, 1996, 2000 (zde vytvořil osobní rekord v nepřetržité délce uvádění – od půlnoci do 19 hodin), 2004 a 2008. Záruba se ale nevěnuje pouze lednímu hokeji. V roce 2006 moderoval rovněž studio Mistrovství světa v kopané. Za dobu své práce v České televizi komentoval 177 různých sportů, mezi které patří například baseball, florbal, pozemní hokej, basketbal, atletika, skateboard, karate, taekwondo, softbal nebo fotbal. V roli sportovního komentátora se zúčastnil 752 sportovních akcí. Jako vlastní profesní cíl si stanovil

¹⁴ ČERNÝ, Ota. *Třikrát a dost*. Praha: Josef Ženka st., 2013. ISBN 978-80-905388-7-0. s. 242-244

¹⁵ [Už 15 let s vámi. Program ČT sport se po roce "bez sportu" chystá na extrémní sezonu – ČT sport – Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](http://www.ceskatelevize.cz)

komentování Mistrovství světa v ledním hokeji 2008. Tento šampionát byl speciální tým, že se poprvé v historii konal v Kanadě.¹⁶

Roberta Zárubu charakterizuje především jeho precizní příprava na hokejová utkání. Tu dělí Záruba na dvě části – dlouhodobou a krátkodobou. Do dlouhodobé přípravy Záruba řadí sběr informací, třídění a vedení statistik nebo sledování zápasů. K těmto účelům má Záruba zřízenou vlastní kartotéku. Jde o třídění, ověřování a vedení vlastní informační databáze, od které se následně odvíjí příprava krátkodobá. Ta spočívá v přípravě na konkrétní utkání. Příprava Roberta Záruby na jedno utkání trvá 18 hodin. V případě play-off či turnaje v podobě mistrovství světa se krátkodobá příprava redukuje na 7 až 8 hodin díky informacím z předchozích zápasů, s kterými je Záruba seznámen.¹⁷

Mimo komentování a řízení komentování se Záruba věnuje také dokumentární tvorbě. Dohromady se podílel na 134 sportovních dokumentech jako jsou například Jágr Team (1996), Rybář Robert Lang (1997), série dokumentů Sport roku 1996, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, dále Zlatý turnaj století (1998), Milujeme hokej (2008), Tým na hraně (2010) nebo Bronzové halušky (2011).¹⁸

V roli redaktora a moderátora působí Robert Záruba v pořadech Branky, body, vteřiny a Buly. V posledních letech moderuje také pořad Dohráno, který se věnuje aktuálnímu českému hokejovému dění. Celkově se podílel na více než 1600 reportážích pro Českou televizi, ke kterým vytvořil okolo 14000 textů.

Široké veřejnosti ovšem není znám pouze dlouholetou prací v České televizi. Působí také na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy, kde přednáší předmět s názvem „Sportovní televizní žurnalistika.“ Je také autorem knih Přepišť dějiny! a Chytám svůj život. První pojednává o olympijském vítězství v Naganu v roce 1998. Druhá kniha se týká dnes již bývalého brankáře Dominika Haška.

Robert Záruba získal také několik ocenění. Své první významné ocenění obdržel v roce 1990. Jednalo se o Zvláštní cenu Českého literárního fondu za diplomovou práci na téma „Historie Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha.“ Další ceny se dočkal o devět let později.

¹⁶ [Robert Záruba | OSOBNOSTI.cz](#)

¹⁷ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

¹⁸ [Robert Záruba — Lidé — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

V roce 1999 získal Novinářskou křepelku Českého literárního fondu. V letech 2003 a 2004 obdržel divácké ceny TýTý.¹⁹

5.1.2 Tomáš Jílek

Dlouholetý komentátor ČT Sport získal magisterský titul na Univerzitě Karlově. Konkrétně se jednalo o Fakultu sociálních věd, obor Masová komunikace. Studium Jílek ukončil v roce 2002. V té době už dva roky externě spolupracoval s ČT v roli reportéra zápasů hokejové extraligy a moderátora ranních zpráv. Další výrazný posun v kariéře přišel o čtyři roky později, kdy se účastnil Mistrovství světa v ledním hokeji konaném v Praze a Ostravě. Taktéž působil jako komentátor sestřihů z Tour de France. Trvalým zaměstnancem ČT se stal v roce 2006. V tomto roce se poprvé zúčastnil Zimních olympijských her v Turíně, a to jako reportér. V roce 2007 začal zpracovávat dokumenty z mistrovství světa v hokejbalu. Na dokumentech pracoval do roku 2010. Na začátku hokejové sezóny 2008/2009 začal Jílek působit v roli hokejového komentátora přímých přenosů extraligy. Tuto funkci zastává do dnešního dne. Jílek se ovšem neúčastnil pouze ZOH, ale vyzkoušel si také roli komentátora cyklistických soutěží na Olympijských hrách v Pekingu 2008. V roce 2010 se coby reportér podílel na vysílání Zimních olympijských her ve Vancouveru. V roce 2011 komentoval přímé přenosy z Tour de France 2011.²⁰

V oblasti cyklistických závodů Jílek také přibližuje lidem kontext z širšího okolí. Nebojí se zhodnotit současné dění ve světě cyklistiky, o kterém si dlouhodobě udržuje všeobecný přehled tak, jako si ho udržuje v hokejovém světě. „Kdybych měl zvolit nejvýraznější českou cyklistickou postavu letošní sezóny, pokud zůstanu na silnici, tak bych zmínil Petra Vakoče, který měl vynikající jaro,“ prohlásil Jílek v říjnu 2016 na otázku ohledně potencialů českých cyklistických závodníků.²¹

Jak již bylo zmíněno, Jílek se kromě ledního hokeje a cyklistice věnuje také hokejbalu. Ve světě českého hokejbalu je váženou osobností. Důkazem toho byl fakt, že to byl právě on, kdo začátkem roku 2020 dostal na starost moderování galavečeru k jubilejnímu 30. výročí Českomoravského svazu hokejbalu, který se konal v Paspově sále v Praze.²²

¹⁹ [Robert Záruba | OSOBNOSTI.cz](http://ROBERT.ZARUBA.OSOBNOSTI.CZ)

²⁰ [Tomáš Jílek — Lidé — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](http://TOMAS.JILEK.LIDE.CESKA.TELEVIZE.CZ)

²¹ [Komentátor Jílek: Česká cyklistika má velký potenciál – ČT sport – Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](http://KOMENTATOR.JILEK.CESKA.CYKLISTIKA.MA.VELKY.POTENCIAL-CT.SPORT-CESKA.TELEVIZE.CZ)

²² [Samotný galavečer jsme si neobyčejně užili, těšilo moderátora Tomáše Jílka | Hokejbal.cz](http://SAMOTNY.GALAVECER.JSME.SI.NEOBYCEJNE.UZILI.TESILO.MODERATORA.TOMASE.JILKA.HOKEJBAL.CZ)

Jílek má také oblíbence mezi hokejovými komentátory. Je jim kanadský komentátor ve službách Buffalo Sabres Rick Jeanneret. Na něm obdivuje především styl komentování. „*Do zápasů play-off opravdu dával emoce. Některým příznivcům to až vadilo, protože někdy až křičel. Vždy fantasticky pracoval se jmény hráčů,*“²³ vysvětlil Jílek.

5.1.3 Ondřej Zamazal

Sportovní komentátor Ondřej Zamazal se narodil v Mostě roku 1981. Získal titul PhDr. v oboru Mediální studia na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Do sportovní redakce České televize se dostal v dubnu 2000 jako externí pracovník. O pár měsíců později dostal větší šanci jako pomocný dramaturg pořadu Míčové hry během Olympijských her v Sydney.²⁴ Následujících šest let působil v roli externího pracovníka, kdy působil jako reportér sportovního zpravodajství a přímých přenosů.

Nabídku na pozici stálého zaměstnance České televize dostal Zamazal v roce 2006.²⁵ Od té doby začal pracovat jako moderátor sportu na ČT24. Ve stejném roce začal komentovat sportovní přímé přenosy a sportovních besed. O rok později si svými schopnostmi a přehledem ve sportovním dění vysloužil pozici dramaturga florbalového vysílání, kterou zastává do dnešního dne.

Za své největší dosavadní úspěchy v televizi považuje zmíněnou roli pomocného dramaturga, zpracování play-off 1. ligy a baráže v magazínu Buly roku 2001. Dále Zamazal řadí mezi své největší úspěchy pozici reportéra na přenosech z volejbalové ligy v roce 2002, ztvárnění florbalu v ČT a zpracování baráže v magazínu Buly roku 2003, místo reportéra na Mistrovství světa v ledním hokeji 2004 konaném v Praze a Ostravě, moderování zpráv a sportovních besed na ČT24 v roce 2005, pozice reportéra na Mistrovství světa v ledním hokeji 2006 v Lotyšsku a komentování přímých přenosů, dramaturgii a komentování florbalových přímých přenosů v roce 2007, komentování tří sportů na Olympijských hrách v Pekingu a Mistrovství světa ve florbalu 2008, pozice reportéra na Mistrovství světa v lyžování 2009, komentátor play-off Extraligy ledního hokeje 2010. Ve stejném roce považuje taktéž za osobní úspěch komentování finálové série florbalové Extraligy. Poté komentování Mistrovství světa v plavání 2011 a pozici dramaturga a komentátora Superfinále florbalu v roce 2012.

²³ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

²⁴ [Ondřej Zamazal — Lidé — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

²⁵ [Že nebudu přímo v Soči? To mě nemrzí, říká Litvínovan Ondřej Zamazal - Mostecký deník \(denik.cz\)](#)

Mimo komentování sportovních přenosů se Zamazal věnuje také tvorbě portrétů, medailonů, analýz, témat a dalších typů příspěvků určených pro magazíny, respektive do přestávek přímých přenosů. Také vytváří scénář a dramaturgii mimořádných florbalových upoutávek, znělek a promo akcí.

Zamazal je mimo jiné autorem několika dokumentů. Jmenovitě to jsou dokumenty jako První zlato (2007), Dvanáctý pokus (2008), Sen o medaili (2009) a má autorské podíly na dokumentech z Czech Open 2002, 2003, 2005 a z Mistrovství světa ve florbalu 2004.²⁶

²⁶ [Ondřej Zamazal — Lidé — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](http://ceskatelevize.cz)

6. PŘEDSTAVENÍ KOMENTÁTORŮ O2 TV SPORT

6.1 O2 TV Sport

O2 je největším integrovaným poskytovatelem telekomunikačních služeb na českém trhu. V současnosti provozuje téměř osm milionů mobilních a pevných linek, což z něj činí jednoho z vedoucích poskytovatelů plně konvergentních služeb v Evropě. Se službou O2 TV je operátor zároveň největším provozovatelem internetového televizního vysílání v Česku.²⁷ Program O2 TV Sport začal vysílat 8. srpna 2015. O2 TV soustředí maximum živého obsahu na vlajkový program O2 TV Sport. Zároveň se v omezené míře snaží rozdělovat obsah i podle jednotlivých sportů – stále provozuje samostatný fotbalový i tenisový kanál.²⁸

6.1.1 Jan Velart

Sportovní komentátor Jan Velart odstartoval svou kariéru v roce 1998, kdy začal působit na stanici Galaxie Sport. Zde komentoval především hokejové přímé přenosy z NHL. Na sezonu 2000/2001 přešel na stanici Sport 1. Největší okamžik v kariéře Jana Velarta přišel právě během tohoto krátkého angažmá, když komentoval finále Stanley Cupu mezi New Jersey Devils a Colorado Avalanche přímo z místa dění. Mohl si tak zblízka prohlédnout přípravu a samotnou práci zámořských komentátorů, mezi kterými má Velart i své oblíbence. Po konci ročníku se opět vrátil na kanál Galaxie Sport, kde pracoval rok. Vedle ledního hokeje komentuje také tenis, baseball, basketbal a beach volejbal. V minulosti komentoval skateboarding a snowboarding.

Po čtyřleté odmlce začal komentovat sportovní přenosy na nově vzniklé stanici Nova Sport.²⁹ V roce 2007 komentoval opět NHL živě z místa dění. Tentokrát se jednalo o propagační utkání v Londýně před začátkem sezony mezi tehdejšími vítězi Stanley Cupu Anaheim Ducks a Los Angeles Kings. O rok později dokonce komentoval z místa dění v pražské O2 Areně dvojzápas mezi celky Tampa Bay Lightning a New York Rangers. Na Nova Sport se zaměřil především na komentování přímých přenosů NHL.³⁰ Krom nejlepší hokejové ligy světa má také zkušenosti s komentováním KHL, Spengler Cupu a extraligy. Dohromady komentoval více než 1500 hokejových utkání.³¹ V roce 2014 měl původně komentovat zápasy olympijského turnaje v Soči

²⁷ [O společnosti | O2 Czech Republic](#)

²⁸ [Program O2 TV Sport má ambici odvysílat co největší počet živých přenosů – TV kompas](#)

²⁹ [Představujeme hokejovou redakci: Jan Velart - O2](#)

³⁰ [Co vás zajímá o NHL - On-line rozhovor - iDNES.cz](#)

³¹ [Představujeme hokejovou redakci: Jan Velart - O2](#)

na TV Nova, ale kvůli vysokým výdajům na projekt si to stanice nakonec nemohla plně dovolit.³²

Od roku 2018 komentuje přímé přenosy hokejových zápasů z české extraligy. Podle jeho slov se oproti komentování přímých přenosů NHL liší tuzemská soutěž především přípravou na samotné komentování. Zatímco přípravu na komentování National Hockey League obstarávají především zaměstnanci ligy, kteří je pak následně skrz oficiální web předají novinářům a komentátorům po celém světě, přípravu na extraligu si každý novinář obstarává od nuly zcela sám. Osobně bral přechod ze zámořské soutěže na domácí jako velkou výzvu. Ze začátku kvůli své ješitosti, jak sám popsal, byly občas s komentováním problémy, ovšem postupem času se všechno srovnalo, a nyní je příprava na extraligové zápasy rutinou.³³

6.1.2 Libor Basík

Hokejový komentátor Libor Basík začal komentovat v roce 2009 na stanici Eurosport, kde se zaměřoval na tenis a EBEL ligu. O šest let později Eurosport opustil, a začal se soustředit na duely kanadsko-americké NHL, když se dohodl s konkurenční stanicí Nova Sport. Na tomto sportovní kanálu komentoval dva roky. Do dnešního dne komentoval Basík přes 1500 live přenosů.³⁴

Velký zlom v Basíkově kariéře přišel v roce 2017, kdy se přesunul na O2 TV Sport. Nejednalo se pouze o velkou změnu televizní stanice, ale také především v přípravě na zápasy. Stejně jako třeba Jan Velart, i Basík si prošel změnou v oblasti přípravy. Pro něj se jedná o vítanou změnu. Podle svých slov je komentování zápasů NHL mnohem obtížnější zejména v tom smyslu, že člověk komentuje utkání, které vidí na monitoru, a ne živě. Osobní kontakt s hráči je pro něj velmi důležitý.³⁵

Od roku 2019 komentuje Basík také zámořskou baseballovou soutěž Major League Baseball (MLB). K tomuto sportu má od roku 2008 úzký vztah. Dokonce preferuje jeden z týmů, konkrétně Tampa Bay Rays, ovšem v rámci své profese se při přímých přenosech snaží dodržet patřičnou objektivitu. Na zápasy MLB létá pravidelně alespoň jednou do roka, tudíž si udržuje přehled o všeobecném dění. Mimo to fandí také celku Florida Panthers, jejichž zápasy při

³² [Komentátor Novy: Olympiádu bychom zvládli, sport už dávno dělat umíme - iDNES.cz](#)

³³ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

³⁴ [Představujeme hokejovou redakci: Libor Basík - O2](#)

³⁵ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

pobytu v USA také navštěvuje. Společně s tímto měl možnost nahlédnout do zákulisí klubových komentátorů v NHL.³⁶

6.1.3 Jan Homolka

Sportovní komentátor Jan Homolka započal svou kariéru v roce 2005, kdy během studií zareagoval na inzerát stanice Eurosport, která hledala nové komentátory. Práci dostal, a 29. července komentoval svůj první přenos. Poté studia zanechal.³⁷ Důvodem k ukončení studia byla také autonehoda.³⁸ Během desetiletého angažmá na Eurosportu komentoval řadu sportů. Jmenovitě se jedná například o fotbal (pět let komentoval německou Bundesligu).³⁹

Zde rád vzpomíná na komentování zápasů celku Werder Brémy. Následně zařadil mezi své oblíbené odkomentované přímé přenosy německé Bundesligy zápasy mezi týmy Borussia Dortmund a Bayern Mnichov. Osobně ze svých nejoblíbenějších utkání vybral Hamburské derby mezi HSV Hamburk a St. Pauli. Tehdy St. Pauli vyhrálo, a podle Homolkových slov se jednalo o jeden z nejlepších fotbalových zápasů, jaké kdy komentoval.⁴⁰ Následně Homolka komentoval skoky na lyžích, jachting, vodní pólo, Moto GP nebo tenis, během kterého odkomentoval 13 grandslamových finále. Celkem se jednalo o 30 různých sportů.⁴¹

Sám Homolka považuje grandslamová finále za svátek. Podle jeho slov byla grandslamová finále jedním z nejlepších pořadů na stanici Eurosport. Rád vzpomíná na komentování semifinále 2013, ve kterém hrál Tomáš Berdych.⁴²

Co se hokejového komentování týče, měl Homolka před nástupem na O2 TV Sport zkušenosti z juniorských šampionátu do 20 let, švýcarského Spengler Cupu a rakouskou EBEL ligu.⁴³ Na komentování zápasů ze švýcarského hokejového turnaje Spengler Cup vzpomíná rád, osobně bral komentování tohoto turnaje jako odměnu.

EBEL ligu vnímal jako příjemnou alternativu oproti extralize či jiným hokejovým soutěžím. Párkrát do roka komentoval duely EBEL ligy přímo z místa dění, konkrétně ze znojemského zimního stadionu.⁴⁴

³⁶ [Libor Basík: Bavít diváka není vůbec snadné | Milujeme Baseball \(milujeme-baseball.cz\)](#)

³⁷ [Honza Homolka: Komentování je pro mě droga, o kterou bych nechtěl nikdy přijít - O2](#)

³⁸ [Kdo chce pracovat v médiích, musí se vzdát volného času, shodují se bývalí studenti VOŠP - Generace 20](#)

³⁹ [Honza Homolka: Komentování je pro mě droga, o kterou bych nechtěl nikdy přijít - O2](#)

⁴⁰ Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

⁴¹ [Honza Homolka: Komentování je pro mě droga, o kterou bych nechtěl nikdy přijít - O2](#)

⁴² Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

⁴³ [Představujeme hokejovou redakci: Jan Homolka - O2](#)

⁴⁴ Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

7. DRUHY KOMENTÁŘŮ

Komentář, který respektuje dominantnost obrazu, má především úlohu orientační a identifikační. Vlastní průběh sleduje divák na obrazovce a komentátor jej v obraze orientuje, a to zejména označováním jednotlivých osob, které jsou v akci. Např.: „K svému druhému pokusu se připravuje Hübnerová; A v kruhu opět Daněk; Na překážce Palyzová.“ V komentáři k průběhu kolektivních her výrazně převažuje tento typ komentáře: „Novák – Smetana – Mixa – Voborník se k míči nedostal – Zato teď Findejs – Stratil...“ Spojení s obrazem umožňuje prosté jmenování jednotlivých „aktérů“. Táž skutečnost přispívá i k vysokému výskytu jmenové formy v poznámkách informativních jako „první rohový kop, ofsajd zaviněný Károu“ i v poznámkách hodnotících jako „nepěkný faul na domácího Solčána, přesná přihrávka Kabátovi, dobře vybité bloky, skvělé prohození“ apod. Povahu nepřímého popisu mají vysvětlující poznámky typu: „Jozef Čapkovič neprojevil dostatek klidu“ (tj. z tzv. vyložené pozice prostřelil); „Proti Táborskému neměl šanci“ (tj. ztratil míč v souboji s ním, neobešel ho).

Členitost komentáře je určována nejen vlastním členěním sportovní události (zápasu, hry, závodů apod.) a s ním obvykle i spojeným střídáním komentátorů, ale i zcela mechanicky, střídáním komentátorů po určitých časových intervalech. Málokdy je komentář jako celek prostým monologem. I při sólovém obsazení komentátorské funkce se často k přímému komentování využívá spolupráce osob z mimotelevizní oblasti. Zpravidla odborníků z příslušného sportovního odvětví. I z této většinou kolektivní povahy komentátorské práce je patrné, že se komentáři přikládá značná váha. Není tedy jen podružnou a odvozenou složkou relace, ale vedle obrazu má své plné uplatnění.⁴⁵

7.1 Porovnání komentátorů ČT Sport a O2 TV Sport

Vzhledem k tomu, že stanice O2 TV Sport využívá během přímých přenosů model dvou rovnocenných komentátorů, má Velart ve svém komentování jistou výhodu. Jak sám popsal, model dvou komentátorů je dynamičtější, tudíž klade větší důraz na tempo svého komentáře. „U ČT expert totiž vstupuje přímo do děje přenosu,“⁴⁶ řekl Velart. Oproti tomu Jílek z ČT Sport konkrétněji vysvětlil, jaká je expertova náplň práce. Řekl, že expert může krom přiblížení situace přispět také nadsázkou. „V tomto je podle mě výrazný prostor pro experty, obzvlášť v hokeji. Vzhledem k tomu, že se jedná o bývalé hokejisty, tak mohou divákovi nabídnout osobní zkušenosti s konkrétním hráčem nebo trenérem. Myslím si, že právě tohle je hlavní role experta. Jednak prodat zkušenost se sportem na vrcholové úrovni a zároveň se na určité situace podívat

⁴⁵ [Naše řeč – Sportovní televizní komentář \(K jeho stránce jazykové a slohové\) \(cas.cz\)](#)

⁴⁶ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

jiným pohledem než divák u obrazovky, který s těmito situacemi nemá až takové zkušenosti. Myslím si, že to je hlavní náplň práce hokejového experta,“ uvedl Jílek.⁴⁷ Podle Zamazala z ČT Sport se komentář u jednotlivců liší povahou, osobností či zkušeností daného komentátora. Komentář by podle Zamazala měl být mixem všech typů informací. *„To znamená vkládat do komentáře statistiky, občas zajímavosti o hráčích, jejich osobní příběhy, týmové zajímavosti nebo postřehy ze zákulisí,*“⁴⁸ prohlásil Zamazal. Oproti tomu Basík začal svou odpověď značně odlišně. Zatímco Zamazal z ČT Sport vyjmenoval konkrétní složky, které patří do hokejového komentáře, Basík zahájil svou řeč varováním pro sportovní komentátory. Upozornění se týkalo především vyrovnaného využití popisného a rámcového komentáře. Uvedl, že volba špatného druhu komentáře může daného jedince rozhodit. *„Pořád si říkáme, že základem komentování je samotná hra, ale člověku to nedá, a občas se rozpovídá. Jenže jak je hokej rychlý, tak komentátor nemá moc příležitostí rozpovídat se například o příběhu konkrétního hokejisty. Pokud zapomene na hru, tak ten popis děje u diváka trpí, a komentátora to akorát vykoupe tím, že se na ledě něco stane. Jako třeba gól nebo šarvátka,*“⁴⁹ uvedl Basík. S kolegou z ČT Sport Zárubou se ve své odpovědi shodují vysvětlením, v jakých situacích se popisný i rámcový komentář používá. Ve zbytku výpovědi ale apeloval především na zmíněnou vyváženost obou typů komentářů. Zmínil například terminus technicus „prokletí komentátora“. Jde o jev, kdy hokejový komentátor například ohlásí 20 vteřin před koncem duelu za stavu 2:1 pro domácí, že hostující tým už nemá šanci vyrovnat, a domácí si odnesou všechny tři body. *„Jenže pět vteřin před koncem hostující celek vyrovná, a nejlépe ze zcela absurdní situace,*“⁵⁰ řekl Basík. Dle jeho slov následuje online lynč od hokejových příznivců na adresu daného komentátora. O kritice se zmínil také Zamazal. *„Zpětnou vazbu si kromě nadřizovaných často dopřávají i diváci, byť ta je fundovaná málokdy. Jedná se spíše o emotivní zpětnou vazbu, která se moc nedrží faktů nebo zákonitostí práce, ale spíš se věnuje údajné přízni, kterou věnujete jednomu nebo druhému týmu,*“⁵¹

⁴⁷ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

⁴⁸ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

⁴⁹ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

⁵⁰ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

⁵¹ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

7.1 Popisný komentář

Popisný komentář se podobá rozhlasovému komentáři. Blízko má rovněž k online reportážím na internetu. Divák by měl být schopen podle něj vědět o tom, co se děje na hřišti, i kdyby zavřel oči. Uplatňuje se rovněž při kulisovém poslechu televize. Popisný komentář označuje jasné a ověřitelné zkušenosti a vlastně odpovídá na základní otázky KDO? CO? KDY a KDE? Bowcherová, jež studovala jazyk rozhlasových komentátorů při zápasech australské ragbyové ligy, definuje popisný komentář jako projev, který „kóduje souběžně probíhající činnosti, události a lokace, které provádějí nebo kde se pohybují jedinci, kteří jsou přímo spjati s míčem, nebo jsou součástí probíhajícího vývoje zápasu.“ Do popisného komentáře (v anglosaském prostředí označován jako „play-by play talk“) podle Bowcherové dále nepatří „komentář hodnotící obecný vývoj zápasu, nebo změny v jednotlivých týmech, podmínky na hřišti, včetně počasí, oznamování průběžného výsledku a hodnotící komentáře, pokud nejsou v těsném spojení se samotným dějem.“⁵²

7.1.1 Výhody popisného komentáře

- Přináší divákovi deskripci děje na kluzišti
- Pokud je divák mimo obraz, může mít díky popisnému komentáři stále přehled o dění na ledě
- Možnost popisu zpětně puštěné akce, nikoliv přímého přenosu
- Oproti rámcovému komentáři vyžaduje popisný komentář mnohem méně času na přípravu

7.1.2 Nevýhody popisného komentáře

- Pokud komentátor bude využívat pouze popisný komentář, může divák přestat vnímat přímý přenos
- Horší orientace na ledě během popisování děje na ledě přes kameru
- Subjektivní deskripce hry
- Snaha o předvídání následujícího děje

⁵² BERENĚ, Michael. *Analýza práce komentátora sportovního přímého přenosu* [online]. Praha, 2014 [cit. 2021-04-26]. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd. PhDr. Ondřej Zamazal. Dostupné z: [DPTX_2011_2_11230_0_355769_0_125613.pdf](https://dptx.2011.2.11230.0.355769.0.125613.pdf) (cuni.cz)

7.2 Rámcový komentář

„Občas můžeme vkládat do deskriptivního popisu, jak Robert Záruba říká, rámcový komentář. Já jsem ten výraz také používal, protože jsem čerpal z jeho diplomové práce. Tam měl rozdělení komentáře na popisný a rámcový. Toho jsem se tedy držel. Rámcový komentář se týká zajímavosti ze života jednotlivého hráče. Můžeme zde zahrnout i statistické zajímavosti. Například, když řekneme, že hráč Sparty vystřelí na branku.

Vzápětí na to komentátor naváže „mohl vstřelit svůj 10. gól v sezoně“, a zde se už jedná o rámcový komentář. Je to záležitost, která se netýká popisu hry. Nejedná se o komentování děje na ledě. Je to něco navíc. Něco, co je vloženo do deskriptivní řeči.

Takovéto rámcové úseky by měly být během komentování krátké. Není žádoucí se tam rozpovídat o konkrétním hráči. Promluvové bloky o tom, kolik gólů daný hráč vstřelil, jak dlouho už čeká na branku, kdy měl nejlepší ročník atd., na to je čas, když je přerušena hra, a ten hráč je v záběru.⁵³ To je přesně ten okamžik, kdy se rámcový komentář nejlépe uplatní. Jen jej nelze roztahovat do hry. To zkrátka nepůsobí dobře.⁵⁴ Komentátor může vzít v úvahu buďto jeho probíhající ročník, nebo rovnou celou kariéru, pokud se například jedná o letitého hráče.“⁵⁵

7.2.1 Výhody rámcového komentáře

- Oživení přímého přenosu
- Pomáhá udržet pozornost diváka
- Doplnující informace k hráči
- Výplň pasáže, ve které se zrovna nehraje

7.2.2 Nevýhody rámcového komentáře

- Může zasahovat do děje utkání
- Riziko volby nerelevantní informace
- Rušivý element pro percepci diváka během hry
- Upřednostnění před popisným komentářem
- Nutná znalost doplňujících informací

⁵³ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

⁵⁴ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁵⁵ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

- Pokud bude komentátor využívat pouze rámcový komentář, divák ztratí detailní přehled o dění na ledě

7.3 Intenzita komentářů v odlišných sportech

Zde budou proti sobě stát např. kolektivní hry a proti nim tenis nebo krasobruslení. Scénář u druhé skupiny je v podstatě vždy týž. Naprosto dominantní je vizuální složka, slovní doprovod je minimální, vyznačuje se dlouhými pauzami mezi jednotlivými výpovědními celky, většinou velice stručnými, úspornými.⁵⁶

Verbální složky se u sportů, jako je tenis, dělí na tři okamžiky: 1. glosují se a hodnotí se zajímavé, důležité nebo sporné fáze utkání, a to zvláště pokud jsou opakovány ze záznamu; 2. krátký projev následuje po skončení hry (tzv. gamu). V tomto případě reportér velmi často volí některý z automatizovaných modelů, které je však možno, pro časovou tíseň, považovat za funkční, např. Sabatinová podává, vede 3:2 ve druhé sadě nebo argentinská reprezentantka podruhé v zápase podává svůj servis nebo Edberg dovedl game do vítězného konce apod. 3. souvislejší projev se pak koncentruje na minutové přestávky, které nastávají vždy po dvou hrách.⁵⁷

7.4 Příprava na komentování

Základem kvalitního popisu děje na kluzišti je pečlivá příprava, která mnohdy zabere několik hodin. Komentátoři si nejen prostudovávají webové stránky, ať už klubové či statistické, ale také před zápasem shánějí informace od samotných hráčů. „*Kolikrát se dozvím zajímavé novinky i z jejich osobního života,*“⁵⁸ prohlásil například hokejový komentátor O2 TV Sport Libor Basík.

7.4.1 Příprava komentátorů O2 TV Sport

7.4.1.1 Jan Velart

„Já mám teda přípravu vytištěnou. Na každý klub si vedu přípravu v Excelu, kde si to před každým zápasem upravuji a pak to mám vytištěné před sebou. Mám připravené tři papíry. Přípravu s domácím týmem, hostujícím týmem a pak soupisku, kterou nám dávají pracovníci klubu těsně před utkáním. Dále mám svůj notebook, kde se nachází oblíbené hokejové stránky, ze kterých čerpám informace. Mám tam záložky jako kanadské bodování domácího týmu, potom kanadské bodování hostujícího mančafu, třetí je kanadské bodování obecně, čtvrtá se týká

⁵⁶ POLÍVKOVÁ, Alena. *Praktické kapitoly z českého jazyka*. Praha, 1992. str. 75

⁵⁷ POLÍVKOVÁ, Alena. *Praktické kapitoly z českého jazyka*. Praha, 1992. str. 75, 76

⁵⁸ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

brankářů a na páté jsou vývojové statistiky. Pak mám dvě záložky, kde jsou soupisky hráčů, a nakonec mám otevřený Livesport, kde vidím aktuální výsledky. Mám to řazené v přesně daném pořadí. Jsem na to zvyklý, protože u komentování tak rychlé hry, jako je hokej, je ta rychlost klíčová. Taková příprava je nutná, protože zabraňuje záseku komentátora při hledání konkrétní statistiky. Musí vědět, kam kliknout, když něco hledá, což je věc, která se samozřejmě v rámci zkušeností zlepšuje.

Největší problém nastal při mém prvním přenosu, ale vzhledem k tomu, že je to už rutina, kterou jsem opakoval snad tisíckrát, tak tohle zvládám. Hodně mi v přípravě pomáhají informace na stránce eliteprospects.com. Jedná se o přehlednou encyklopedii všech hokejistů. Vzhledem k tomu, že nejsem pouze komentátor, ale také redaktor, tak mám na starosti například i obsah pro přestávky. To znamená, že stříhám příspěvky.⁵⁹

7.4.1.2 Libor Basík

„Před sezonou si zpracuji soupisky všech týmů, kde jsou zahrnuty i statistiky. Během ročníku si je pak připravuji a aktualizuji. Přiznám se, že se podrobně nepřipravuji na každého hráče. Před začátkem sezony si u hlavních hráčů projedu rozhovory s nimi a zajímavosti z minulosti.

Ono je dost těžké najít u takových věcí něco nového. Za ty roky člověk všechny hráče zná a stále se to opakuje. Abych dokola neopakoval ty samé informace, tak se snažím najít nějakou tu perličku, která nebyla vyřčena, ale jak jsem řekl, je to opravdu těžké. Na druhou stranu, za tu dobu, kterou objíždím stadiony, tak nás ti hráči poznávají a jsou k nám během rozhovorů otevřenější. Stejně tak i trenéři. Kolikrát se něco dozvím zajímavé novinky i z jejich osobního života.“⁶⁰

7.4.1.3 Jan Homolka

Je ideální scénář a pak je tady pravdivý scénář. Ideální scénář je, že by člověk komentoval jeden, dva zápasy za týden. Jeden den by se věnoval přípravě jednoho týmu, druhý den by se věnoval přípravě druhého týmu. Možná by si zajel na stadion, zkontaktoval se s vedením, zeptal se, co je nového a všechno si připravil. Ve čtvrtek si to projel a upravil. V pátek by to komentátor ukázal světu během přímého přenosu.

Jenže v ideálním světě nežijeme. Tohle se stane párkrát za rok. V tomto směru se komentování také změnilo. Dříve komentoval člověk jeden zápas týdně a měl na přípravu sedm dní. Například když Česká televize vysílá jeden fotbalový zápas týdně, tak na to ten čas je.

⁵⁹ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

⁶⁰ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

V mém případě ale není možné věnovat přípravě na zápas 10 hodin denně. Z časového hlediska to není možné. Například nedávno skončilo druhé finále extraligy. Následně se připraví scénář studia, jak budou informace navazovat, co tam bude za témata, co tam bude za obrázky, co tam bude za grafiky. Následně se to předá lidem, kteří to vyrábí. Večer se připraví grafiky. Druhý den si ten úvod vytisknu, napíšu si ke každému hráči poznámky jako statistiky nebo zajímavosti, abych mohl expertům nahazovat témata. Jedná se o průběžnou přípravu. Nefunguje to tak, že sednu k počítači a za dvě hodiny mám hotovo. Je dobré se na zápasy připravovat z delšího časové úseku.⁶¹

7.4.2 Příprava komentátorů ČT Sport

7.4.2.1 Robert Záruba

„V tomto ohledu to mám nastavené trochu jinak, než jak se to dělá v běžných případech. Většina kolegů to má tak, že má na každém listu papíru jeden tým, a různě tam má zaznamenané poznámky k hráčům, mají je seřazené podle čísel nebo podle postu. U jednoho finského kolegy jsem dokonce viděl, že měl papír se čtverečky, a na ně si lepil barevné papírky, které se snadno odlepují. Vždy si to lepil a přesouval podle sestavy a jak ten tým hrál, takže ve finále tvořil takovou skládačku, což mi přišlo docela zábavné, ale zároveň užitečné.

Já to mám tak, že si na každý zápas tisknu novou přípravu. Mám to teda jinak. Nemám ten tým na jedné straně, ale mám oba na jednom listu. V současné době už mám těch listů více, ale na tom jednom mám opravdu jen hráče s číslem a základními údaji doplněné o zajímavosti a určitou poznámkou. Pak tam mám zahrnutý samozřejmě poznámky k trenérům nebo k týmovým záležitostem. V poslední době si ještě připravuji jeden list, a na něm mám ještě podrobnější poznámky k jednotlivým hráčům. Tyto poznámky ale během přenosu spíše nepoužívám. Mám je tam především pro případ, kdyby se náhodou naskytla situace jednu z poznámek použít, například kdyby se konkrétní hokejista určitým způsobem výrazně zapsal do statistik zápasu, případně celé ligy.

Stejně to ale nakonec používám jako tahák ve škole. Většinu těch věcí říkám z hlavy. Poznámky mám u sebe během komentování hlavně pro klid, ale jak říkám, většinou všechno říkám z paměti. Výjimku tvoří složité statistické údaje, které například obsahují příliš mnoho číslic. Přípravu mám velmi orientační.

⁶¹ Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

*Jak jsem říkal, přípravu na utkání mám na jednom papíře. Ten je rozdělený na dvě poloviny. Nalevo jsou domácí, napravo jsou hosté. Během mezinárodních duelů mám nalevo český tým a na pravé straně je soupeř. U týmů, které neznám tak dobře, což se děje například během Euro Hockey Tour nebo na začátku mistrovství světa, mi to pomáhá v identifikaci hráčů. Proto je pro mě užitečnější mít nastavenou přípravu tímto způsobem než hledat informace mezi dvěma listy, což je z hlediska místa na komentátorské pozici trochu složitější. Ne všude je totiž místo na dva papíry.*⁶²

7.4.2.2 Tomáš Jílek

*Liší se to ve fázi sezony. Samozřejmě před začátkem ročníku se snažím nasbírat nové informace o hráčích, o klubu, co se v něm změnilo a tak podobně. Na tohle se nabalují zkušenosti ze sezony těch hráčů, týmu, bilance a tak dále. Samozřejmě se může stát, že je 50. kolo a komentátor zjistí, že ten klub komentuje poprvé v sezoně, takže je dobré mít všeobecný přehled. Tohle všechno na délce samotné přípravy závisí.*⁶³

7.4.2.3 Ondřej Zamazal

Obecně si myslím, že know-how, jak příprava probíhá, občas prolítne v rozhovoru s některým z kolegů. Ale kdybych měl přípravu rozdělit na dva oddíly, tak by to byla příprava dlouhodobá a krátkodobá.

Dlouhodobou přípravu si určitým způsobem vedete. Například u mě je to statistický systém, ze kterého dokonce časem vznikla oficiální kniha rekordů extraligy ledního hokeje. Poté systém, ve kterém si v různých databázích nebo svých systémových celcích udržujete povědomí o dění v dané soutěži, klubech, u jednotlivých hráčů a tak podobně. Tento systém je opět dost individuální. Já už mohu v současnosti využít databázi tisíce hráčů, které jsem někdy komentoval, a ke kterým jsem si přiřadil základní poznámky, takže tuto databázi mohu využít jak v hokeji, tak ve florbalu. Mohu ji využít také na mezinárodní úrovni, například na mistrovství světa. To je dlouhodobá příprava.

*Potom je zde krátkodobá příprava. U té informace aktualizujete, doplňujete a upravujete už před konkrétním přenosem, když víte, že se v nadcházejícím týdnu budete věnovat konkrétnímu týmu nebo týmům. Záleží, kolik přenosů vás čeká.*⁶⁴

⁶² Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁶³ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

⁶⁴ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

7.5 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport

Jílek z ČT Sport uvedl popis své přípravy na hokejová utkání chronologicky. Řekl, že s přípravou začíná v létě před sezonou. V tomto období sbírá informace ohledně hokejistů, které se přidávají k předchozím. Zmínil ale problematiku v podobě nedostatku znalostí o týmu. *„Samozřejmě se může stát, že je 50. kolo a komentátor zjistí, že ten klub komentuje poprvé v sezoně, takže je dobré mít všeobecný přehled. Tohle všechno na délce samotné přípravy závisí,“*⁶⁵ uvedl Jílek. Na tento problém navázal kolega Zamazal. *„Příprava může zabrat 20 hodin. Pokud narazíte na tým, který jste dlouho nekomentovali, nemáte o něm tolik informací, musíte je sesbírat. Roli hraje také situace, kdy se dostanete do časové tísně vlivem věnování se komentování nebo informacím u jiného sportu,“*⁶⁶ prohlásil Zamazal. V porovnání s komentátory ČT Sport, kteří z celkového hlediska podali detailní popis své přípravy, Velart s nadsázkou řečeno obstál. Ve své odpovědi detailně a srozumitelně popsal svou přípravu na komentování utkání ledního hokeje. *„Já mám teda přípravu vytištěnou. Na každý klub si vedu přípravu v Excelu, kde si to před každým zápasem upravuji a pak to mám vytištěné před sebou. Mám připravené tři papíry. Přípravu s domácím týmem, hostujícím týmem a pak soupisku, kterou nám dávají pracovníci klubu těsně před utkáním. Dále mám svůj notebook, kde se nachází oblíbené hokejové stránky, ze kterých čerpám informace. Mám tam záložky jako kanadské bodování domácího týmu, potom kanadské bodování hostujícího mančafu, třetí je kanadské bodování obecně, čtvrtá se týká brankářů a na páté jsou vývojové statistiky,“*⁶⁷ Největší rozdíl oproti zmíněnému kolegovi z ČT panuje v počtu vytištěných papírů na zápas. Zatímco Záruba je v tomto ohledu šetrnější, Velart si na svou přípravu komentování tiskne tři papíry. Co se tištěné přípravy týče, tento typ využívá také Jílek. *„Já jsem skončil u notebooku, kde mám veškeré přípravy, které si vždy radši i tisknu. Je to dobrý pocit mít materiály ke komentování přímo v ruce pro případ určitých technických problémů. To je pro mě zásadní věc,“*⁶⁸ konstatoval Jílek. Stejně jako Jílek, i Basík uvedl, že jeho příprava nastává v létě, tedy mimo sezonu. V tomto období si doplňuje a aktualizuje přehled extraligového dění a statistik. Před komentováním jednotlivých duelů se pečlivě nepřipravuje na každého hráče. Oproti kolegům z České televize je příprava volnější.⁶⁹ Jak již bylo zmíněno, tak Zárubova příprava je například oproti přípravě Velarta z O2 TV Sport úspornější. Záruba má soupisky týmů, na rozdíl od kolegy z konkurenční TV stanice, vytištěné pouze na jednom papíře. Oproti tomu

⁶⁵ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

⁶⁶ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

⁶⁷ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

⁶⁸ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

⁶⁹ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

Zárubův kolega Zamazal nevyužívá přípravu na papíře vůbec. „Já už dlouhá léta používám elektroniku nebo digitální způsob sbírání informací k přípravě a následně použití. Beru to tak, že šetřím životní prostředí a nemusím používat toho papíru tolik,“⁷⁰ podotkl Zamazal.

7.6 Rozdělení přípravy

7.6.1 Dlouhodobá

„Dlouhodobá příprava spočívá ve sběru informací, třídění statistik, vedení statistik nebo sledování zápasů. Zkrátka strašně moc věcí. V podstatě se dá říct, že je to třídění, ověřování a vedení vlastní informační databáze, ze které se pak vytváří příprava krátkodobá.“⁷¹

7.6.2 Krátkodobá

„Krátkodobá příprava trvá 18 hodin s tím, že před většími turnaji se musí udělat mezikrok.“⁷²
„Spočívá v tom, že musí mít připravenou soupisku mužstva a už musí mít nastudovány informace kolem konkrétního duelu. Takhle se dělá příprava na ligová utkání. U zápasů, které se hrají rychle po sobě, jako třeba turnaj nebo krátká soutěž, je nutné udělat mezikrok mezi dlouhodobou a krátkodobou přípravou. Důvod je ten, aby člověk pak u toho nestrávil 18 hodin, ale už jen třeba sedm nebo osm hodin.“⁷³

7.7 Časové vymezení přípravy

„Pokud bych to měl počítat od nuly, tak na jeden hokejový zápas se připravuji 18 hodin.“⁷⁴
Někdy to tak je. Pak nespím. Vycházím z dlouhodobé přípravy. Z výstřižků, složek o hráčích.⁷⁵
Ono ale tolik toho času není. Především během turnaje, mistrovství světa, olympijských her, nebo i zmiňované Euro Hockey Tour. Potom se to musí zkrátit, a záleží hlavně na přípravě během 1. fáze.“⁷⁶

„Bezprostřední příprava na každý tým zabere několik hodin. Ale jak šampionát postupuje, týmy se opakují, takže to není tak, že bych před každým zápasem musel věnovat Kanadánům 5 nebo

⁷⁰ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

⁷¹ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁷² Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁷³ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁷⁴ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁷⁵ [Komentátor by neměl čnít, říká Záruba - iDNES.cz](#)

⁷⁶ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

6 hodin. Já tomu říkám, že člověk přípravu už jenom trochu dolešťuje, že si tam třeba najde nějakou perličku.“⁷⁷

„Příprava na zápas zabere několik hodin. V první řadě si musíte obstarat sestavy obou týmů. Jediné dostupné informace na internetu je však aktuální marodka. Takže tak jako tak musíte jen odhadovat. Ve většině případů si postavíte pětky tak, jak hrály v minulém zápase a potom si k nim doplníte základní informace. Nesmí chybět číslo, ideální je aktuální stav kanadského bodování, u gólmánů pak statistiky úspěšnosti zákroků. Ke každému hráči jedna či dvě zajímavosti, které se používají většinou při přerušení a detailu na hráče. Příprava na zápas Pardubic s Českými Budějovicemi mi trvala asi čtyři hodiny s tím, že Pardubice znám jako své boty a v Budějovicích v tu dobu hráli ještě tři hráči z NHL, takže jsem to měl ulehčené.“⁷⁸

„Já osobně si myslím, že v Česku je problém ten, že většina takových těch typických, snad nikoho neurazím, hospodských fanoušků, si myslí, že my přijdeme k té televizi, nebo na stadion, vezmeme si pívko, sedneme tam, mluvíme, a to je celá naše práce. Nikdo ale nevidí, že za tím vším jsou hodiny přípravy a není to jen o tom připravovat se na konkrétní zápas. Tam je potřeba si uvědomit, že my neustále sedíme na sociálních sítích a sledujeme co se děje. V NHL třeba přijde nějaká výměna hráčů, a v redakci to do pár vteřin někdo nahlas řekne. Tím, že to probíhá i v noci, tak si myslím, že ten přehled máme docela velký. Samozřejmě se ale může také stát, že nám něco unikne. Zároveň se také nedá znalostmi konkurovat fanouškům jednoho konkrétního týmu. Ten o daném týmu bude logicky vědět víc než my. Je si ale potřeba uvědomit, že my musíme obsáhnout tolik týmů a tolik hráčů, že je nereálné, abychom měli vše nastudované do takových detailů jako oni. Každopádně co se přípravy samotné týče, tak se jedná o hodiny.“⁷⁹

„S příchodem internetu nastala jiná situace, pro nás je to ale těžší v tom, že divák je daleko vzdělanější. Obecně platí, že příprava na přenos trvá pětkrát, šestkrát déle než samotný přenos. Takže na dvouhodinový zápas se připravujete 10 až 12 hodin, abyste měl dobrý pocit. Přitom použijete čtvrtinu, ale je třeba být maximálně připraven, protože se může přihodit cokoli. Při sportovním přenosu musíte okamžitě reagovat a doplnit nějakou zajímavost. Je také nutné mít velkou slovní zásobu.“⁸⁰

⁷⁷ [Hokejové MS v televizi, na webu i sociálních sítích. ČT nabídne všechna utkání – ČT sport – Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

⁷⁸ [Jak si začínající komentátor Michal Jinoch plní svůj sen | Chrudimské noviny \(chrudimskenoviny.cz\)](#)

⁷⁹ [Michal Jinoch: Mistrovství světa? Já komentuji nejlepší hokej na světě - Sportmanie](#)

⁸⁰ [Petr Vichnar | Slatinné lázně Třeboň - oficiální stránky \(laznetrebon.cz\)](#)

7.8 Rozdíl mezi ligovou přípravou a přípravou na MS

Jak jsme se již dozvěděli, ve světě sportovního komentování neexistuje pouze jeden druh přípravy. Rozlišujeme přípravu dlouhodobou a krátkodobou. Krom toho se ale hokejoví komentátoři různě připravují na odlišné soutěže nebo turnaje, do kterých spadá také play-off nebo-li vyřazovací část, která následuje po základní části. Pojdme se nyní podívat, jaký je mezi těmito přípravami rozdíl.

„V lize ten rozdíl velký není, ale rozdíl je mezi ligovou sezonou a turnajem. Na mistrovství světa figuruje 16 týmů, na olympijských hrách se jich účastní 12, a vy se z časových důvodů prostě nemůžete připravovat na jedno střetnutí několik hodin. Na takové akce je především důležité připravit se na ně jak po psychické stránce, tak i po té fyzické. Hraje se tam několik zápasů za den. Není úplně možné trávit přípravou čas až do noci, i když velice často tomu tak bývá,“⁸¹ sdělil Záruba.

„Liší se to v otázce časové vytiženosti. Play-off je vlastně dlouhodobý turnaj, kdy na sebe zápasy navazují velice rychle. Během základní části vysíláme dva zápasy týdně. Většinou se jedná o čtvrtek a pátek. Když k tomu připočítám redaktorskou, a vlastně i dramaturgickou práci, tak to zabere čas, ale zvládá se to relativně v pohodě. V play-off se ale místo dvou duelů týdně vysílají čtyři zápasy týdně, které potřebují úplně stejný servis (předzápasové studio s příspěvkem, přestávkový program s příspěvkem, požadavky na komentátora) a tam už toho času připravit se není tolik. Na člověka doléhá únava nebo mentální i hlasivková vyčerpanost. Ve vyřazovacích bojích tedy komentátor čerpá z dlouhodobé přípravy.

Když jsem já pracoval na své diplomové práci, tak jsem vyzpovídal osm komentátorů z ČT a dva z TV Nova. Řešili jsme problematiku dlouhých turnajů jako třeba mistrovství světa ve fotbale nebo MS v hokeji. Na těchto akcích člověk komentuje každý den, potřebujete se zregenerovat, potřebujete si odpočinout. Na několikahodinovou přípravu tak není čas, a opravdu žijete z dlouhodobé přípravy, kterou máte před tím turnajem s tím, že 24 hodin denně se myšlenkově věnujete pouze tomu konkrétnímu turnaji. Informace se přenáší, máte je čerstvé, můžete je využít. Ohledně většiny zápasů na těchto akcích platí, že už předchozí utkání jsou samotná příprava.

V play-off je příprava trochu jiná. Vychází z toho, že jste v obraze. Z časového hlediska ale není možné tomu věnovat tu domácí přípravu jako třeba během základní části. Nejlepší čas na přípravu je v létě, konkrétně v srpnu. To má člověk opravdu hodně času na jednotlivé kluby

⁸¹ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

*a může tomu věnovat více než dvě hodiny. Tím, že se jedná o mimosezonní období, tak se jedná o ideální dobu.*⁸²

7.9 Rozdíl mezi ligovou přípravou a přípravou NHL

„Když jsem začínal, tak jsem komentoval NHL na Nova Sport. Komentovat ze studia je velmi obtížné. Člověk má informace, které si nastuduje z internetu, ale nemá stoprocentní jistotu, jestli je to skutečně pravda. Pak se může stát, že se vám ozve rodinný příslušník nebo kamarád konkrétního hráče, a řekne vám, že vaše informace není pravdivá. Člověk ale ani nemá šanci si to ověřit, protože je 8 000 kilometrů od místa dění.

*Příprava na NHL je složitější. Komentátor není přímo v dění, takže se musí primárně spoléhat na informace získané z webu. Zápas NHL už ale delší dobu nekomentuji, protože nemůžu. Samozřejmě ale připravovat se na zápasy NHL je těžší než na tuzemskou soutěž. Obtížnější je i samotné komentování, protože se na to člověk dívá na monitoru, a ne ze stadionu. Kolikrát se tedy stane, že komentátor vidí nulu na zádech a neví, jestli je to číslo 20, 30, 40 a pak se splete. Následně tahle chyba komentátora vykoupe, protože po špatném ohlášení jména hráče následují komentáře fanoušků typu ‚Seš úplný kretén, že ho nepoznáš‘.*⁸³

7.10 Jak příprava ovlivňuje vztahy s hokejisty

Do náplně sportovního komentátora patří, mimo jiných záležitostí, také získávat informace přímo od samotných hokejistů. Pro sportovního komentátora mohou vřelé či chladné vztahy s určitými hokejisty otázkou mezi kvalitním a nekvalitním komentováním konkrétního přímého přenosu.

*„Abych dokola neopakoval ty samé informace, tak se snažím najít nějakou tu perličku, která nebyla vyřčena, ale jak jsem řekl, je to opravdu těžké. Na druhou stranu, za tu dobu, kterou objíždím stadiony, tak nás ti hráči poznávají a jsou k nám během rozhovorů otevřenější. Stejně tak i trenéři. Kolikrát se dozvím zajímavé novinky i z jejich osobního života.*⁸⁴

„Oproti mým komentátorským začátkům je to velký rozdíl. Když jsem začínal, tak jsem komentoval NHL na Nova Sport. Komentovat ze studia je velmi obtížné. Člověk má informace, které si nastuduje z internetu, ale nemá stoprocentní jistotu, jestli je to skutečně pravda. Pak se může stát, že se vám ozve rodinný příslušník nebo kamarád konkrétního hráče, a řekne vám,

⁸² Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

⁸³ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

⁸⁴ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

že vaše informace není pravdivá. Člověk ale ani nemá šanci si to ověřit, protože je 8 000 kilometrů od místa dění.

Zatímco když komentuji extraligové zápasy na O2 TV Sport, tak jsem přímo na místě. Přeci jen mám k hráčům a koučům úplně jiné vazby.“

8. PROMĚNA KOMENTOVÁNÍ ZA POSLEDNÍCH PĚT LET

Pět let. Taková doba uplynula od doby, kdy společnost O2 vyrukovala na trh se svou vlastní televizní stanicí O2 TV Sport, a stala se tak jedním z největších konkurentů pro veřejnoprávní Českou televizi a jejich sportovní kanál ČT Sport. Změnilo se za tu dobu komentování výrazným způsobem? Podle hokejového komentátora Roberta Záruby nikoliv. „Za tu dobu se komentování neproměnilo. Nenapadá mě žádný zásadní prvek, u kterého by se ta změna promítla.“⁸⁵

8.1 Proměna jednotlivců na O2 TV Sport

8.1.1 Jan Velart

V tématu šel více do hloubky. Zmínil dva druhy komentátorských stylů, přičemž vysvětlil, jak fungují. Podle je ho slov se ale za pět let na těchto stylech nic nezměnilo. Stejně jako Záruba z České televize.⁸⁶

8.1.2 Libor Basík

Basíkova odpověď byla oproti Zárubovi o trochu delší. Stručně shrnul celkovou myšlenku svého kolegy Velarta, kterou doplnil o další informace. Znát je i rozsah dílčích témat, která Basík zmiňuje. Jako například přítomnost přímo na stadionu a díky tomu spojenou snadnější komunikaci s hokejisty. Zároveň uvedl, že se se svými komentátorskými kolegy stále snaží aplikovat nové prvky, které přenášejí od svých kolegů ze Severní Ameriky.⁸⁷

8.1.3 Jan Homolka

Homolka zmínil, že za dobu, co komentuje, se vysílání sportovní přenosů změnilo především v otázce kvantity. Dříve se dle jeho slov nevysílalo tolik přenosů. O televizních právech a jejich cenách rozhodovalo samotné vedení klubu. V porovnáním s dnešní dobou si Homolka myslí, že je sportovních přenosů až moc. Stejně tak i samotných komentátorů. „*Dříve komentovalo*

⁸⁵ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁸⁶ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

⁸⁷ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

sportovní přenosy pět lidí. V dnešní době je komentátorů na můj vkus až moc. Budu tímto střílet do svých řad, ale myslím si, že je hodně těžké udržet kvalitu komentáře,“ řekl Homolka.⁸⁸

8.2 Proměna jednotlivců na ČT Sport

8.2.1 Robert Záruba

Záruba odpověděl na otázku ohledně proměny komentování za posledních pět let stručně. *„Samozřejmě v poslední době narostlo více situací, kdy komentátor není přímo v dění zápasu. Má to určitý vliv, ale není to nic nového. Tohle se dělalo i v době před rokem 2016 a ještě to tady nějaký čas bude. Těch změn v komentování za posledních pět let opravdu moc není.*“⁸⁹ Tuto informaci navíc doplnil až po sekundární otázce, která u otázky číslo jedna byla použita pouze v tomto případě.⁹⁰

8.2.2 Tomáš Jílek

Proměnu komentování za posledních pět let vzal z hlediska přípravy. Dle Jílkových slov se hokejový komentátor s postupem času připravuje na zápasy stále důkladněji. Uvedl, že funkce hokejového komentátora není pouze informativní, ale také zábavní, ovšem s touto funkcí se to podle něj nemá přehánět. *„Vždy jsem byl toho názoru, ať už v komentování ledního hokeje nebo cyklistiky, že komentář by neměl být smrtelně vážnou záležitostí, ale že by to opravdu měla být zábava, což si myslím, že o tom ten sport primárně je. Důležité také je diváka bavit. Tím nemyslím bavičství ve stylu nuceného humoru, ale aby se divák u přímého přenosu zkrátka bavil a byl vtažen do děje. Osobně jsem nikdy neměl rád komentář, který je suchopárný a pouze faktický,*“⁹¹ vyjádřil se Jílek.

8.2.3 Ondřej Zamazal

K tomuto tématu jako jediný přistoupil tak, že podle něj se komentování vyvíjí neustále. Z hlediska komentování podotkl, že český styl se v posledních letech více přibližuje k severoamerické škole. Podle Zamazala jde posun vidět ve větším vkládání emocí do komentování a také kladení většího důrazu na popisnost.⁹²

⁸⁸ Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

⁸⁹ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁹⁰ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

⁹¹ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

⁹² Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

Závěr u této části je takový, že ač komentátoři odlišných TV stanic vyjádřili v určitých detailech odlišněji, z celkového hlediska se jejich názory na dané téma shodují. Tedy že za posledních pět let se komentování přímých přenosů ledního hokeje výrazně nezměnilo. „Zároveň sledujeme konkurenci na našem území nebo, řekněme v evropském kontextu. Rozhodně do toho vstupuje i individuální moment, kdy se každý komentátor snaží najít svou vlastní cestu,“ doplnil Zamazal.⁹³

8.3 Model komentování v ČT Sport

Model, při němž sportovní utkání či událost s komentátorem-novinářem doprovází spolukomentátor-expert, bývá všeobecně označován za dělený komentář. Základní úlohou experta by mělo být doplnění komentátorova popisu toho, co se děje, o to, proč se to děje. Měl by umět nabídnout odborný pohled, přenos by měl zabarvit a zpestřit. „Ideální přímý přenos by měl vypadat tak, že kombinuje faktory jako statistiky, občas zajímavosti o hráčích, jejich osobní příběhy, týmové zajímavosti nebo postřehy ze zákulisí, ale především reaguje na dění na ledové ploše. To je základ. V televizi musíme cítit obraz. Samozřejmě neříkám, že tomu tak vždy je, ale my bychom měli především popisovat to, co se děje na kluzišti. Případně tomu dodávat velmi svižný kontext právě ze zásoby informací, které jsem uvedl,“⁹⁴ řekl o tématu Zamazal.

8.4 Model komentování v O2 TV Sport

V české republice vysílají dva sportovní kanály, které upřednostňují model dvou komentátorů. Jsou jimi Nova Sport a O2 TV Sport. „Jedná se o dva žurnalisty, kteří se hlasově střídají.“⁹⁵ Na zahraničních televizních sportovních stanicích se s tímto modelem dvou rovnocenných komentátorů setkáte málokdy, tudíž se jedná o unikátní model. „V zahraničních televizích jsem tohle moc neviděl. Každý model má něco do sebe.“⁹⁶

⁹³ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

⁹⁴ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

⁹⁵ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

⁹⁶ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

9. Inspirace komentátorů ze zahraničí

Téměř každý člověk má v rámci své vysněné profese určitý vzor, který obdivuje, a po kterém třeba později převezme určité detaily tak, aby se přiblížil na jeho úroveň. Výjimkou není ani komentátorské prostředí. Podle mého výzkumu se čeští komentátoři většinou inspiroují u svých kolegů v zámoří. Najdou se ale i takoví, kteří vzhlíží ke svým tuzemským kolegům jako například komentátor O2 TV Sport Jan Velart. „*Mou největší inspirací je Robert Záruba. Nastolil tady moderní způsob komentování, který se zde do té doby moc neobjevoval.*“⁹⁷

9.1 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport

Velart patří v tomto seznamu k menšině. Společně s Homolkou uvedli i komentátorské vzory z tuzemského prostředí. „*Dříve jsem koukal i na české komentátory. Lze sledovat, jakou mají intonaci při komentování nebo jak prožívají góly,*“⁹⁸ podotkl Homolka. Ze zámořských kolegů, kteří ho inspirovali, pak uvedl Boba Colea, který komentoval do 80 let věku. Velart zmínil i jiné aspekty, které ho inspiroují. Konkrétně u Colea se jednalo o dlouholetý zápal do komentování, který by chtěl Velart také mít. „*Bob Cole komentoval do 80 let, a to je pro mě vzor. Ta láska ke sportu a schopnost pružně reagovat,*“⁹⁹ řekl Velart. Stejně reagoval také Jílek z ČT Sport, který vychválil emoce a také pohotovost slovní obraty v podání dlouholetého komentátora celku Buffalo Sabres Ricka Jeannereta. „*Jednu dobu jsem více fandil týmu Buffalo Sabres. Nebylo to pouze z toho důvodu, že tam chytal Dominik Hašek, ale že jejich dlouholetý komentátor je Rick Jeanneret. On je naprostá ikona klubu. Jeho styl komentování se mi vždy ohromně líbil. Do zápasů play-off opravdu dával emoce. Některým příznivcům to až vadilo, protože někdy až křičel. Vždy fantasticky pracoval se jmény hráčů. Například když dal bývalý hráč Brad May slavný gól, tak začal křičet „May day! May day!“.* Hlášky měl propojené s historií. Nikdy to nebylo náhodné,¹⁰⁰“ řekl Jílek o inspiraci ze zámoří. Podobným stylem se inspirouje od zahraničních komentátorů také kolega z ČT Sport Zamazal, který si také všimá oživení komentáře v podobě těchto vtipných a pohotových hlášek. Zároveň sleduje projev zahraničních komentátorů z odbornějšího hlediska. „*Sleduji intonační, artikulační i jazykovou stránku. Krom toho si na nich všímám také výběru témat, způsobu popisu utkání rámcovým komentářem, a porovnávám si to s českým prostředím,*“¹⁰¹ řekl Zamazal. O stupeň výš posunuje inspiraci zahraničními komentátory Basík, který se osobně zná s komentátorem týmu Florida

⁹⁷ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

⁹⁸ Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

⁹⁹ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

¹⁰⁰ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

¹⁰¹ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

Panthers Stevem Goldsteinem. Oproti ostatním komentátorům Basík v této odpovědi otevřeně přiznal, že v NHL preferuje jeden z týmů. Díky němu dostal příležitost nahlédnout za oponu hokejových komentátorů NHL. Mohl tedy na vlastní oči vidět, jak funguje celý proces. Od samotné přípravy až k samotnému komentování. „*Když jsem byl na Floridě, kam se snažím létat každý rok aspoň jednou, tak za ním zajdu. Poekáme a ukáže mi, jak to vypadá v americkém, komentátorském studiu,*“¹⁰² popsal Basík.

9.2 Představení zahraničních komentátorů

9.2.1 Bob Cole

Bob Cole snil o komentování už od mala. Jako dvanáctiletý kluk si pouštěl rozhlasové přenosy hokejových zápasů NHL, a hrál si na komentátora. Krátil si tak čas doma, který musel trávit kvůli zranění kolene, které si přivodil. Chvilí se dokonce bál že o podstatnou část nohy přijde kvůli infekci. To se ale naštěstí nestalo.

A tak zatímco jeho kamarádi hráli v kanadském městě St. John's fotbal, mladý Cole si v pokoji oblepeném fotkami hráčů Toronto Maple Leafs představoval, jak z místa dění komentuje duely NHL.

Svého dětského snu se Cole nevzdal, a v roce 1960 poprvé zažádal o komentování hokejového přenosu. Konkrétně v rádiu VPCM. Cole tehdy přišel za majitelem rozhlasové stanice Joem Butlerem, a požádal ho o komentování hokeje. Butler svolil, a Coleovi dovolil komentovat druhou třetinu hokejového utkání, zatímco zaběhlý komentátor Harry Brown komentoval první a třetí třetinu. Cole ale nakonec odkomentoval celých 60 minut, a tak začala jeho dlouhá a úspěšná kariéra hokejového komentátora.

První velká hokejová událost, u které byl Cole v roli komentátora, nastala v roce 1972. V tomto roce se odehrála slavná Summit Series mezi reprezentací Kanady a tehdejšího Sovětského svazu. Bob Cole v té době pracoval už dva roky jako zaběhlý komentátor pro televizní stanici CBS, kde komentoval zápasy NHL v rámci pořadu Hockey Night in Canada.

V roce 1976 přišel další významný milník v Coleově komentátorské kariéře, když ho vedení CBS vybralo pro komentování exhibiční série mezi tehdejšími vítězi Stanley Cupu Philadelphia Flyers a reprezentací Sovětského svazu v hale Philadelphia Spectrum.

¹⁰² Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

Následující roky se v roli sportovního komentátora zúčastnil nejen nesčetného množství zápasů NHL, ale také prestižních turnajů jako například Zimní olympijské hry 2002.¹⁰³

Cole se rozhodl skončit s komentováním hokejových zápasů v roce 2019 ve věku 85 let. Jeho poslední odkomentovaný duel byl symbolický. Mezi kluby Montreal Canadiens a Toronto Maple Leafs. Jedná se právě o ty Maple Leafs, u kterých si jako malý kluk představoval, že komentuje jejich zápasy z místa dění. Sám říkával, že pozornost by se komentátorům měla věnovat minimálně.¹⁰⁴

9.2.2 Rick Jeanneret

Hokejový komentátor Rick Jeanneret patří v historii hokeje mezi nejzkušenější osoby ve své profesi. Aktuálně platí za nejdéle sloužícího komentátora u jednoho klubu. Konkrétně se jedná o tým NHL Buffalo Sabres.

Jeanneret začal komentovat utkání Sabres v sezoně 1971/72. Poté, co vystudoval speciální školu pro začínající komentátory, která nesla název Midwest Broadcasting School. Škola se nachází v Cooke County ve státě Illinois. Sám Jeanneret popsál školu jako rychlokurz pro komentování. Ve zmíněné sezoně 1971/72 ovšem komentoval hokejové přenosy skrz rozhlas. Na televizní obrazovky se dostal až o více než 20 let později, v ročníku 1995/96. V ročníku 1969/70 komentoval venkovní zápasy záložního klubu Sabres, který se jmenoval Buffalo Bisons. Organizace působila v AHL, což je nižší soutěž.

V následujících letech měl možnost komentovat mnoho skvělých okamžiků jako třeba pozoruhodnou cestu ke slávě českého gólmána Dominika Haška, který v roce 1999 senzačně dotáhl Sabres až do finále Stanley Cupu.¹⁰⁵

Jeanneret byl v následně v roli hokejového komentátora u dalších úspěchů organizace jako například když v roce 2007 hokejisté Sabres vyhráli President's Trophy pro nejlepší tým základní části. Byl to právě on, kdo to jako první v živém přenosu oznamoval fanouškům napříč celou ligou. Byl také u pádu Sabres, kdy tým postihla před deseti lety krize, která trvá do dnes.¹⁰⁶

¹⁰³ [ROBIN SHORT: What a call! What a career! Oh baby! Bob Cole calls his last game | Hockey | Sports | Cape Breton Post](#)

¹⁰⁴ [Bob Cole's final HNIC game will be Maple Leafs vs. Canadiens - Sportsnet.ca](#)

¹⁰⁵ [About Rick Jeanneret: Canadian broadcaster \(1942-\) | Biography, Facts, Career, Wiki, Life \(peoplepill.com\)](#)

¹⁰⁶ [Sabres broadcaster Rick Jeanneret on cancer: 'There were some dark times' | Toronto Sun](#)

Následující čtyři roky po vyléčení rakoviny plnil Rick Jeanneret opět roli hokejového komentátora ve službách Buffalo Sabres. Další zdravotní komplikace, kvůli kterým musel přerušit komentátorskou kariéru, přišly v roce 2018 dva dny před Štědrým dnem.

Před začátkem ročníku 2020/21 oznámil Jeanneret médiím, že v roli hokejového komentátora bude působit u týmu sporadicky. Důvodem byl onen zhoršující se zdravotní stav. Konkrétně komentoval pouze 20 duelů Sabres včetně prvního domácího zápasu sezony. Za menší počet komentovaných duelů může také fakt, že počet zápasů v základní části se kvůli onemocnění COVID-19 zredukoval z 82 utkání na 56 střetnutí.¹⁰⁷

9.2.3 Steven Goldstein

Hokejový komentátor Steven Goldstein působí od ročníku 2006/07 jako televizní komentátor hokejového celku NHL Florida Panthers. Na rozdíl od výše zmíněných zahraničních komentátorů, Goldstein ve světě sportu nekomentoval pouze utkání ledního hokeje, ale v minulosti komentoval například baseball, americký fotbal nebo basketbal.

Svou cestu za komentátorskou kariérou zahájil Goldstein na začátku 90. let, kdy nastoupil na univerzitu v Syracuse ve státě New York. Už od mala se chtěl stát sportovním komentátorem, ale prozatím neměl jasnou představu, co a kde chce komentovat. Rozhodně by ho nenapadlo, že bude komentovat hokejová utkání na Floridě. Zaprvé, v době Goldsteinova nástupu na univerzitu organizace Florida Panthers ještě ani neexistovala, a pak myšlenka hokeje ve státě jako je Florida mu přišla při nejmenším nepravděpodobná.

Goldstein se ale v 90. letech dohodl s rádiovou společností WQAM, a tak začala jeho kariéra na Floridě.¹⁰⁸

V roce 1994 dostal příležitost podílet se v roli producenta na tvoření obsahu pro Zimní olympijské hry 1994 v Lillehammeru. Tuto pozici vykonával pro CBS Radio/Westwood One. Od roku 1997 začal pracovat pro organizaci Florida Panthers jako host na klubovém rádiu v předzápasových a pozápasových diskuzích. Jako rádiový hlasatel utkání Panthers začal pracovat v roce 2005.¹⁰⁹

¹⁰⁷ [Jeanneret to work 20 Sabres games, including Thursday's season opener | Buffalo Sabres News | buffalo.news.com](#)

¹⁰⁸ ['Hockey in South Florida has been good to me': Steve Goldstein has found his calling with Panthers – The Athletic](#)

¹⁰⁹ [Florida Panthers Broadcasters | Florida Panthers \(nhl.com\)](#)

Zásadní průlom v Goldsteinově kariéře přišel v červenci roku 2007. Provozní ředitel společnosti Sunrise & Entertainment a Florida Panthers Michael Yormark oznámil, že radiový hlasatel Steve Goldstein byl jmenován jako nový televizní komentátor klubu.

Svou premiéru na obrazovkách týmové televize FSN Panthers zažil 4. října 2007, kdy společně s bývalým obráncem a členem Hokejové síně slávy Denisem Potvinem komentoval první utkání sezony Panthers. Duel hráli hokejisté Floridy v hale Madison Square Garden v New Yorku proti Rangers.¹¹⁰

Další větší úspěch na klubové úrovni se dostavil v roce 2016, kdy ho společnost NBC oslovila ohledně spolupráce pro NBC Sports Radio, kde by vystupoval jako host v rámci finále Stanley Cupu mezi Pittsburgh Penguins a San Jose Sharks.

Goldstein souhlasil, a společně s dalším komentátorem Kenny Albertem, který komentuje zápasy pro New York Rangers, a analytikem Joem Michelettim vytvořili rozhlasové trio, které divákům přinášelo zajímavé postřehy, debaty a analýzy během celého finále Stanley Cupu.¹¹¹

Kromě komentování hokejových zápasů a duelů amerického fotbalu se Goldstein věnuje také komentování tenisových utkání. V tomto sportovním prostředí se pro televizní stanici CBS Miami zúčastnil například turnaje US Open v roce 2017.¹¹²

¹¹⁰ [Goldie's Gang - Giving South Florida Kids A Sporting Chance](#)

¹¹¹ [Florida Panthers Television Play-By-Play Broadcaster Steve Goldstein to Serve as NBC Sports Radio Host for Stanley Cup Final \(nhl.com\)](#)

¹¹² [Florida Panthers Broadcasters | Florida Panthers \(nhl.com\)](#)

10. HOKEJOVÉ TV STUDIO

Hokejové studio slouží pro debatu mezi moderátorem a expertem. Rozebírají se zde zásadní momenty a témata. Moderátorem a expert predikují, glosují a analyzují. Často i pomocí moderních technologií od elektronických tužek až po dotykové obrazovky. Jestliže to okolnosti dovolují, televize se snaží svá studia postavit přímo v dějišti sportovních událostí. Výhodou je pak samozřejmě kontakt s místem i možnost rozhovorů s aktéry přímo v připraveném zázemí. Rizika a úskalí mohou naopak přinést vnější vlivy, jako jsou například neukáznění fanoušci.¹¹³

10.1 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport

Téměř všichni respondenti odpověděli na otázku ohledně hokejového TV studia obsáhle. Lišili se ovšem v konkrétních detailech. Jílek například vyzdvihoval funkci experta v hokejovém studiu. „*Je jedno, jestli se expert nachází na stadionu na komentátorské pozici nebo jestli se nachází ve studiu. Vždy od experta očekáváte, že přinese zajímavou glosu, protože v tom sportu něco dokázal a umí situace dobře číst,*“¹¹⁴ pospel Jílek funkci experta. V případě kolegy z ČT Sport Zamazala můžeme hovořit o obecnějším popisu funkce hokejového studia. Zamazal pospel, z čeho a koho se skládá hokejové studio. Zmínil také vstupy z jiných stadionů. „*Program hokejového vysílání se skládá z doprovodného studia, které dodává rámec přímého přenosu ze základní části. Je to i doplnění o celkovém dění v jednotlivém kole. Platí to, že přenos se skládá ze živého přenosu zápasu, které se komentuje z místa ve složení hlavní komentátor, tedy play-by-play, když si pomůžu anglickou terminologií, a glosátor neboli color commentator. Ten doplňuje popisný komentář o své postřehy, které jsou ve většině případů odborné. Ve studiu poté sedí další expert a moderátor studia, který jim provází a udává de facto rámec celého vysílání,*“¹¹⁵ uvedl Zamazal. Velart naproti tomu uvedl ohledně absence standardního hokejového studia v O2 TV Sport dva důvody. První se týká záležitosti co nejvíce se vymezit oproti České televizi. „*Ono je to vyloženě zakořeněno v celkové filozofii naší televize. Dělat to jinak,*“¹¹⁶ řekl Velart. Na to navázal také Homolka. „*Studio přímo na stadionu jsme zvolili jako takovou win – win situaci. Samozřejmě je zde druhý vysílatel, který zprostředkovává hokejové přenosy opravdu dlouhou dobu a své přenosy drží na slušné úrovni,*“¹¹⁷ řekl Homolka.

¹¹³ ČIHÁK, Jiří. *Role experta ve fotbalových televizních přenosech* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-04-24]. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Mgr. Ondřej Trunečka.

Dostupné z: [Role experta ve fotbalových televizních přenosech \(cuni.cz\)](https://cuni.cz)

¹¹⁴ Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

¹¹⁵ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

¹¹⁶ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

¹¹⁷ Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

Byla tam i motivace zprostředkovat přímé přenosy ledního hokeje jiným způsobem. Hlavně člověk vnímá samotnou atmosféru na stadionu. Třeba když se fanoušci překřikují nebo když se před začátkem utkání zhasne. Zároveň dodává, že se nejedná o snahu ČT kritizovat. Jen jde o to, že když jsou na trhu relativně noví, tak si chtějí najít vlastní styl. Druhý důvod se týká faktu, že ČT je v těchto záležitostech konzervativnější, zatímco na O2 TV Sport razí moderní filozofii. Podle Velarta je studio přímo na stadionu zároveň mnohem autentičtější, než když se vysílá z pražského studia.¹¹⁸ Jeho kolega z O2 TV Sport Basík zdůraznil hlavně výhody hokejového studia přímo na stadionu. Mimo jiné popsal i důvody, proč je studio na stadionu lepší než v Praze. Především pak vyzdvihoval možnost být s hokejisty v neustálé kontaktu a získávat tak stále nové informace. Oproti kolegům z ČT Sport se tak, stejně jako v případě Velarta, jednalo o popis praktického využití hokejového studia přímo na místě dění. *„Přijde nám to bližší samotnému zápasu. Uzavřené studio bych popsal jako chladné. Člověk není tak vtažen do zápasu, jako když je přímo na místě,“*¹¹⁹ podotkl Basík.

10.2 Odlišnost TV stanic

*„Když porovnáš Českou televizi a nás, tak my tam máme úplně jinou funkci experta. Zatímco my vyznáváme model dvou komentátorů, kteří nikdy nehráli hokej na profesionální úrovni, tak ČT má model experta a komentátora. My máme experta ve studiu. Tam rozebírá děj na ledě během utkání. Zkusili jsme stejný model, jako má ČT, ale zjistili jsme, že by to z dlouhodobého hlediska nefungovalo. Přeci jen ten expert je v první řadě hokejista, nikoliv komentátor. Kolikrát tedy během zápasu nastala situace, kdy si komentátor a expert nechtěně skákali do řeči. Každý z těch modelů komentování má něco do sebe.“*¹²⁰

10.3 Výhody hokejového studia

Mezi výhody hokejového studia patří především klid na práci. ČT Sport má v tomto na rozdíl od O2 TV Sport výhodu. Neruší je hlučné prostředí, mohou se plně soustředit na svou práci a během přestávek doplňují program o rozebírání zajímavých akcí nebo doplnění o zajímavé informace.

¹¹⁸ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

¹¹⁹ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

¹²⁰ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

10.4 Nevýhody hokejového studia

„Mně se náš model líbí víc než ten, který vyznává ČT. My máme studio přímo na stadionu, kde je člověk přímo u místa dění. Díky tomu můžeme snadněji sehnat informace před zápasem. Roli ve snadnějším získávání informací hraje také fakt, že za ta léta se s hráči známe, což je pak vždy lepší v otázce získávání informací.“¹²¹

¹²¹ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

11. DOPADY KORONAVIROVÉ SITUACE

Celosvětová pandemická krize kolem čínského viru COVID-19 zasáhla snad všechny pracovní oblasti, a profese hokejového komentátora není výjimkou. Naštěstí se ale nejedná o drastická omezení jako v jiných oborech. Kvůli onemocnění COVID-19 nemohou být hokejoví komentátoři s hráči před ani po zápase, tudíž informace o jednotlivých hráčích se jim shání hůře.

11.1 Vývoj koronavirové situace v čase

Během uplynulých dní v tomto ohledu panovaly velké obavy, teď je hrozba zastavení sportovních soutěží potvrzena! Bezpečnostní rada státu v souvislosti s epidemií koronaviru zakázala pořádání všech veřejných akcí s účastí přesahující sto osob. Opatření platí do odvolání. Po zasedání Bezpečnostní rady státu o tom na mimořádné tiskové konferenci informoval premiér Andrej Babiš. Rozhodnutí začne platit dnes, tj. 10. března 2020 od 18 hodin. Jde o podobné opatření, jaké zavedly také Slovensko a Itálie.

„Vzhledem k vývoji epidemie koronaviru jsme rozhodli o dalších mimořádných opatřeních. Od 10. března se zakazují divadelní, hudební a filmová, sportovní a jiná shromáždění, a to jak veřejné a soukromé přesahující účast sto osob. Opatření se nevztahuje na jednání státních institucí," konstatoval Andrej Babiš.¹²²

Zatím to není striktní „NE“. Česká extraliga ročník neruší, v tuhle chvíli se nejvyšší česká hokejová soutěž kvůli epidemii koronaviru pouze odkládá. Do 29. března se zavrou zimní stadiony, předkolo play-off, které mělo pokračovat ve čtvrtek ve Zlíně a v Karlových Varech, se tedy nekoná. Varianta, že by se od konce března pokračovalo, je ale podmíněna rozvolněním přísných opatření ministerstva zdravotnictví, které zakázalo všechny akce s účastí nad sto lidí. Přerušení ve středu dohodli zástupci deseti klubů účastnících se play-off s ředitelem extraligy Josefem Řezníčkem, schválit ho musí výkonný výbor svazu.¹²³

Jeden den doutnala tato malá naděje, že by mohl být případně dohrán letošní ročník Tipsport extraligy. Původní záměr o odkladu soutěže do 29. března dnes po obědě ztratil smysl. „Vláda vyhlásila nouzový stav, který bude platit měsíc. Proto bylo rozhodnuto o ukončení letošní sezony TELH," řekl hokej.cz tiskový mluvčí Českého hokeje Zdeněk Zikmund.

Představitelé Tipsport extraligy ve středu jednali s desítkou zástupců účastníků Generali Česká pojišťovna play-off o aktuální situaci a dohodli se, že soutěž přeruší do 29. března. Ovšem

¹²² [Koronavirus ruší v Česku veřejné akce, zastaví i elitní hokejové soutěže!?](#) | Hokej.cz - web českého hokeje

¹²³ [Extraliga a zákaz akcí. Hokej odkládá play off, pak se uvidí](#) | iSport.cz (blesk.cz)

za dalších 24 hodin bylo všechno jinak. Vláda České republiky dnes s ohledem na epidemii koronaviru přijala přísnější opatření a vyhlásila nouzový stav, pořádat se nemohou veřejné akce s účastí nad 30 osob. Kromě jiného je i zakázán přístup na sportoviště. Hokejisté tedy ani nemohou trénovat, protahovat čekání na lepší zítřky dál nemá cenu. „Vláda dnes přijala nouzový stav, který bude platit měsíc. Během té doby není možné pořádat hokejové akce, přičemž totéž platí i po 29. březnu, bylo tedy rozhodnuto o ukončení aktuálního ročníku Tipsport extraligy," informuje tiskový mluvčí Českého hokeje Zdeněk Zikmund.¹²⁴

Ředitel hokejové extraligy Josef Řezníček počítá s tím, že před přerušением sportovních aktivit 12. října 2020 v zemi kvůli nárůstu počtu nakažených covidem-19 bude v nejvyšší soutěži odehrán do neděle naplánovaný program. O dalším postupu by měli zástupci klubů s vedením extraligy jednat, až se vyjasní, jak opatření zasáhnou i do tréninkové přípravy.

„Komunikujeme na všechny strany jak s kluby, tak se všemi vrchními představiteli, abychom vůbec zjistili, co to obnáší. Jestli to je opravdu tak, jak bylo vyřčeno. Počkáme tedy určitě na písemné vyhotovení, do večera bude probíhat komunikace. Do 11. října 2020 se zatím v tom rozpisu, který jsme si určili, nic nemění. To se odehraje," řekl ČTK Řezníček.¹²⁵

Extraliga je od 12. října 2020 kvůli vládním opatřením proti šíření koronaviru přerušena a kluby prozatím ani nemůžou trénovat v uzavřených prostorech. Josef Řezníček spolu s prezidentem Českého hokeje Tomášem Králem zaslali předsedovi vlády České republiky Andreji Babišovi a ministru zdravotnictví Romanu Prymulovi dopis, v němž žádají o udělení výjimky z krizového opatření vlády pro trénink profesionálních hokejistů.

Nyní s napětím čekají na odpověď. „Čekáme, jak náš dopis zapůsobí. Od toho se nám totiž odvíjejí veškeré varianty rozpisu do konce soutěže," řekl Sport.cz Řezníček. Pokud by omezení trvala skutečně až do 2. listopadu, mohla by extraliga bez divácké účasti znovu začít 11. listopadu. „Do té doby by právě od 3. listopadu měly kluby možnost trénovat na ledě a připravit se na restart. Pokud by se ale mohly začít na ledě připravovat už dřív, mohli bychom nějaká

¹²⁴ [TELH už čekat nebude. Vyhlášení nouzového stavu končí letošní sezonu! | Hokej.cz - web českého hokeje](#)

¹²⁵ [Lockdown sportovních aktivit přeruší i extraligu, o dalším postupu se bude jednat - Sport.cz](#)

kola přeložit i do reprezentační přestávky, která je začátkem listopadu," vypočítává Řezníček varianty.

At' už zvítězí jakákoliv možnost, vedení soutěže bude muset připravit zcela nový rozpis zápasů. „Ten původní házíme do koše a budeme zpracovávat nový. S tím, že již odehrané zápasy budeme započítávat. Kluby nás zaúkolovaly, abychom připravili pracovní verzi nového scénáře, možná i s přesahem do května," připouští Řezníček, že soutěž nemusí skončit do 30. dubna, jak bylo původně v plánu. Finálová série určující vítěze Masarykova poháru by mohla proběhnout až v květnu.¹²⁶

Hokejová extraliga dostala 6. listopadu 2020 výjimku od ministerstva zdravotnictví a po téměř měsíční koronavirové přestávce se může hrát. Soutěž opět začne 7. listopadu 2020, kdy se odehrají čtyři zápasy. Všechny týmy se do extraligy zapojí 9. listopadu 2020, kdy mají hráči odehrát kompletní 15. kolo.

Vláda restart profesionálních sportovních soutěží schválila 2. listopadu 2020, od 4. listopadu 2020 mohly řídicí orgány soutěží žádat o výjimku. Tu mají zatím schválenou první a druhá fotbalová liga a hokejová extraliga. Právě její zástupci upozorňovali, že vzhledem k nabitě termínové listině by bylo velmi obtížné zajistit testování před každým zápasem. V případě, že klub sehraje během kalendářního týdne tři a více utkání, stačí testovat v pondělí a ve čtvrtek. Ve fotbale ani v hokeji nově nebude povinnost testovat hráče, kteří v posledních 90 dnech prodělali nákazu koronavirem. To by mělo výrazně ulehčit situaci hokejovým klubům, neboť členové vedení Českého svazu ledního hokeje v minulých dnech argumentovali, že již téměř 80 procent extraligových hráčů koronavirové onemocnění prodělalo.¹²⁷

11.2 Absence deskripce prostředí

„Po utkání je navíc atmosféra mnohem uvolněnější. Jak my, tak i hráči mají po práci. S hokejisty se pak snadněji vede nezávazný dialog. Před zápasem jsou naopak všichni soustředění a na ostatní věci není čas. Tohle právě chybí. Je zde absence deskripce nálad v kabinách nebo pocitů a emocí jednotlivých hráčů. Všechno je to hodně zprostředkované.

¹²⁶ [Hrát, hrát a zase hrát. Klidně i v květnu. Extraliga hází původní rozpis do koše - Sport.cz](#)

¹²⁷ [Extraliga má výjimku a může začít. Hnilička přinesl dobrou zprávu o testech | iSport.cz \(blesk.cz\)](#)

*Já osobně v těchto případech využívám tiskové mluvčí nebo lidi, kteří pracují v klubu. S těmi se z osobního hlediska znám lépe. Jsou prostředníkem mezi mnou a týmem. Funguje to tak, že jim volám před zápasem a zjišťuji novinky. V tomto případě jsou tiskoví mluvčí hlavním zdrojem informací. V některých klubech mám ten zdroj třeba jinde. Z celkového hlediska mi tiskoví mluvčí nahrazují kontakt s těmi samotnými hráči. Řeknou mi klubové novinky. Na cokoliv se jich zeptám, tak vždy vyjdou vstříc. Jedná se o pracovníky samotných klubů.*¹²⁸

¹²⁸ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

12. Využití techniky během komentování

V oblasti komentování se od komentátora vyžaduje maximální připravenost. S tím souvisí také sběr dat ohledně týmů či jednotlivých hokejistů. V dnešní době může mít komentátor informaci starou několik vteřin ihned před očima na monitoru. Najdou se ale i takoví, kteří z praktických důvodů upřednostňují informace na papíře. „*Základem pro mě je to, že si informace vytisknu na papír, protože si na ten papír můžu dělat poznámky. Pořád je pro mě lepší mít informace na papíře. Ten papír prostě nezhasne.*“¹²⁹

12.1 Porovnání komentátorů O2 TV Sport a ČT Sport

Velart začal stejně jako jeho kolega z ČT Sport Záruba vyloučením technologií, které k přípravě nebo během komentování nepoužívá. Konkrétně Velart uvedl smartphone a tablet. Druhé technologické zařízení zmínil i Záruba. Oba ho uvedli v negativním slova smyslu v kontextu komentování. „*Tablet je trochu nešikovný v tom, že na počítači potřebuji mít otevřených více oken tak, abych všechny viděl, a tablet tohle moc neuměl. Navíc ovládání počítače je mnohem snadnější. Při práci s myší mohu velice rychle navolit, co potřebuji. To u tabletu moc dobře nejde,*“¹³⁰ vysvětlil Záruba. O nefunkčnosti tabletu mluvil také Zárubův kolega Zamazal. Ten tablet v minulosti ke své komentátorské profesi používal, nicméně časem přestal fungovat. „*Já už dlouhá léta používám elektroniku nebo digitální způsob sbírání informací k přípravě a následně použití. Ať už je to notebook nebo v minulosti tablet, který jsem odložil, ale jen de facto z technických důvodů. Už byl tak zastaralý, že už jsem nestíhal přebíhat mezi aplikacemi. Například mezi oficiálním zápisem na webu hokej.cz, případně soubory v Excelu, takže už to bylo tak zpomalené, že už jsem musel tablet opustit,*“¹³¹ vyjádřil se Zamazal k používání tabletu. Naproti tomu Homolka z O2 TV Sport řekl, že využívá smartphone. „*Během komentování mám otevřený notebook, ale využívám také mobil například pro hledání statistik během utkání. Mobil je ideální pomůcka. Vleze se do kapsy, a díky němu mohu snadno a rychle zjistit různé statistické údaje. Jako třeba úspěšnost na vhazování, čas konkrétního hráče strávený na ledě a tak dále,*“¹³² uvedl Homolka. Jeho kolega Velart se zaměřil na důkladný popis a funkce technologií, které během komentování najdou své využití. „*Do základní výbavy komentátora patří monitor, my mu říkáme pomocný monitor, na kterém vidíme to, co divák,*“¹³³ popsal Velart. Popis Záruby byl v tomto ohledu stručnější. Řekl,

¹²⁹ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

¹³⁰ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

¹³¹ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

¹³² Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

¹³³ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

že preferuje radši informace na papíře. „Pořád je pro mě lepší mít informace na papíře. Ten papír prostě nezhasne,“ uvedl Záruba.¹³⁴

12.2 Pomocný monitor

„Jedná se o monitor, na kterém hokejoví komentátoři vidí to, co divák v televizi. Ví tedy, kdy mají zareagovat na opakovanou akci nebo se zaměřit na statistickou infografiku, a doplnit ji o zajímavé poznatky. Komentátor díky pomocnému monitoru ví, jestli má komentovat hráče, fanoušky či rozhodčího.“¹³⁵

12.3 Zvuková krabička a komunikace s režisérem

„Druhá věc je zvuková krabička, ke které jsou připojena sluchátka. Je tady i komunikátor, který má několik tlačítek. Můžeme si tady upravovat hladinu zvuku. Slyšíme jak sami sebe, tak i druhého komentátora. Slyšíme zvuky ze hry. Je tady i tlačítko na komunikaci s režisérem, který sedí ve voze před halou. Upozorňuje nás třeba na to, že se blíží komerční přestávka, upozorňuje nás na to, jaký má připravený zpomalený záběr před komerční přestávkou. My už automaticky víme, že je třeba ho okomentovat, přizpůsobit mu naše hlášení. Další tlačítko je na komunikaci se zvukařem. No a pak se samozřejmě neobejdeme bez vlastního počítače, kde máme přípravu.“¹³⁶

12.4 Práce s počítačem

„Na každý klub si vedu přípravu v Excelu, kde si to před každým zápasem upravuji a pak to mám vytištěné před sebou. Dále mám svůj notebook, kde se nachází oblíbené hokejové stránky, ze kterých čerpám informace. Mám tam záložky jako kanadské bodování domácího týmu, potom kanadské bodování hostujícího mančafu, třetí je kanadské bodování obecně, čtvrtá se týká brankářů a na páté jsou vývojové statistiky. Pak mám dvě záložky, kde jsou soupisky hráčů, a nakonec mám otevřený Livesport, kde vidím aktuální výsledky. Mám to řazené v přesně daném pořadí. Jsem na to zvyklý, protože u komentování tak rychlé hry, jako je hokej, je ta rychlost klíčová. Taková příprava je nutná, protože zabraňuje záseku komentátora při hledání konkrétní statistiky. Musí vědět, kam kliknout, když něco hledá, což je věc, která se samozřejmě v rámci zkušeností zlepšuje.“

¹³⁴ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

¹³⁵ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

¹³⁶ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

Největší problém nastal při mém prvním přenosu, ale vzhledem k tomu, že je to už rutina, kterou jsem opakoval snad tisíckrát, tak tohle zvládám. Hodně mi pomáhají informace na stránce eliteprospects.com. Jedná se o přehlednou encyklopedii všech hokejistů.¹³⁷

Počítač používám proto, protože tablet je trochu nešikovný v tom, že na počítači potřebuji mít otevřených více oken tak, abych všechny viděl, a tablet tohle moc neuměl. Navíc ovládání počítače je mnohem snadnější. Při práci s myší mohu velice rychle navolit, co potřebuji. To u tabletu moc dobře nejde. Dneska jsou už ovšem i počítače, které fungují jako tablety, ale to já nemám.

Jsou kolegové, kteří používají i telefon. Jsou to zároveň ti samí kolegové, kteří mimo to používají i tablet.¹³⁸

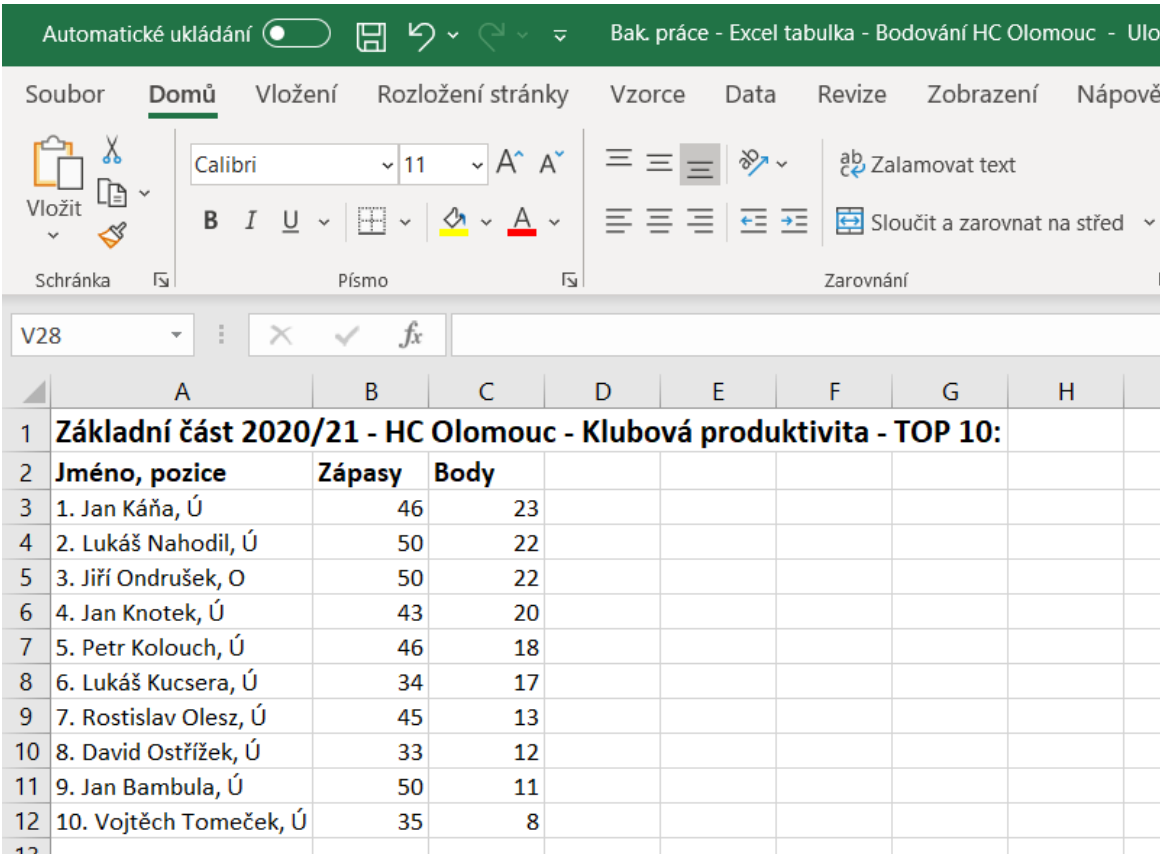
12.5 Použití programu Excel

Hokejoví komentátoři potřebují mít ve svých informacích přehled a pořádek. Díky tomu se snadno orientují při hledání konkrétního údaje nebo statistiky. Někteří komentátoři využívají k přehlednému orientování se ve statistikách program Excel, kde se dá snadno vytvořit hokejová databáze statistik. Komentátor má celou řadu možností, podle jakých kritérií si rozdělí jednotlivé soubory v Excelu. Může je třídit podle jednotlivých týmů, hráčských pozic nebo podle věku. To zahrnuje například bodování nováčků

¹³⁷ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

¹³⁸ Rozhovor s Robertem Zárubou. Příloha č. 1

12.5.1 Příklady

The screenshot shows the Microsoft Excel interface with the following table data:

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Základní část 2020/21 - HC Olomouc - Klubová produktivita - TOP 10:							
2	Jméno, pozice	Zápasy	Body					
3	1. Jan Káňa, Ú	46	23					
4	2. Lukáš Nahodil, Ú	50	22					
5	3. Jiří Ondrušek, O	50	22					
6	4. Jan Knotek, Ú	43	20					
7	5. Petr Kolouch, Ú	46	18					
8	6. Lukáš Kucsera, Ú	34	17					
9	7. Rostislav Olesz, Ú	45	13					
10	8. David Ostřížek, Ú	33	12					
11	9. Jan Bambula, Ú	50	11					
12	10. Vojtěch Tomeček, Ú	35	8					
13								

U tohoto příkladu se jedná o vizualizaci přípravy klubové produktivity za sezónu 2020/21. Konkrétně bodování hráčů HC Olomouc. Jedná se tedy o přípravu na předkolo play-off, a následně samotné play-off. Komentátor má díky tomu před přímým přenosem větší přehled o formě jednotlivých hokejistů Olomouce.

Automatické ukládání Bak práce - Statistika brankářů Excel - Uloženo

Soubor **Domů** Vložení Rozložení stránky Vzorce Data Revize Zobrazení Nápověda

Vložit Calibri 11 A⁺ A⁻ Zalamovat text Obecný Podmíněné formátování jako tabulku Formátovat jako tabulku Styly

Schránka Písmo Zarovnání Číslo

S27

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Tipsrt extraliga ledního hokeje - Základní část 2020/21 - Procentuální úspěšnost brankářů - TOP 10:									
2	Jméno, Klub	Zápasy	Procentuální úspěšnost							
3	1. Petr Kváča, Bílí Tygři Liberec	41	92,46%							
4	2. Daniel Dolejš, HC VÍTKOVICE RIDERA	21	91,68%							
5	3. Marek Mazanec, Mountfield HK	34	91,63%							
6	4. Štěpán Lukeš, Mountfield HK	20	91,62%							
7	5. Dominik Frodl, HC Škoda Plzeň	39	91,62%							
8	6. Branislav Konrád, HC Olomouc	38	91,58%							
9	7. Libor Kašík, PSG Berani Zlín	22	91,53%							
10	8. Denis Godla, HC VERVA Litvínov	43	91,35%							
11	9. Jan Růžička, BK Mladá Boleslav	34	91,34%							
12	10. Miroslav Svoboda, HC VÍTKOVICE RIDERA	34	91,31%							

Statistika nejlepších procentuálních úspěšností brankářů v základní části je velmi užitečná. Jednak se většina gólmanů ze seznamu dostala se svým mužstvem do vyřazovacích bojů, tudíž tato statistika slouží hokejovému komentátorovi zároveň jako příprava na play-off. Další důvod, proč má statistika gólmanů své využití, je dlouhodobá příprava. Komentátor má díky tomu v budoucnu větší přehled o konkrétních brankářích.

Automatické ukládání Bak. Práce - Statistika obránců Excel - Uloženo

Soubor **Domů** Vložení Rozložení stránky Vzorce Data Revize Zobrazení Nápověda

Vložit Calibri 11 A⁺ A⁻ Zalomat text Obecný % 000 .00 →0 Pod formát

Schránka Písmo Zarovnání Číslo

T29

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Tipstport extraliga ledního hokeje - Základní část 2020/21 - Bodování obránců:								
2	Jméno, Klub	Zápasy	Body						
3	1. Martin Gernát, HC Oceláři Třinec	50	41						
4	2. Martin Ševc, BK Mladá Boleslav	48	31						
5	3. Juraj Mikuš, HC Dynamo Pardubice	51	27						
6	4. Petr Zámorský, HC Kometa Brno	47	27						
7	5. Mislav Rosandič, Bílí Tygři Liberec	52	27						
8	6. Jan Košťálek, HC Sparta Praha	48	26						
9	7. Pavel Pýcha, Madeta Motor České Budějovice	37	26						
10	8. Jan Ščotka, HC VERVA Litvínov	52	24						
11	9. Jiří Ondrušek, HC Olomouc	52	24						
12	10. David Němeček, HC Sparta Praha	46	24						

Hokejový obránce už dávno neplní pouze defenzivní činnosti, a tak je pro sportovního komentátora vhodné, aby si vypracoval například 10 nejproduktivnějších obránců základní části Tipstport extraligy ledního hokeje. Sportovní komentátor může tyto informace použít třeba během rámcového komentáře při přerušení hry nebo v průběhu přestávky, kdy popisuje zpětnou akci daného beka.

12.6 Rychlý přehled zpráv na internetu a sportovní problematika

V bodových scénářích televizního vysílání si redaktor snadno dohledá, jaké události přinesla nebo v nejbližší době přinese televize. Přímo v tomto scénáři si internetový redaktor může přečíst texty zpráv a shlédnout k nim přiřazená videa. Události samozřejmě může čerpat i odjinud, například ze zahraničních agentur, potom je ale na něm, aby si dohledal také potřebný obrazový materiál.

Ze sebraných materiálů si redaktor připraví text relace, každá zpráva v ní má prostor na dvě tři věty. Z klasických otázek žurnalisty se do nich většinou vejde odpověď na dotazy Kdo? Co? a Kde? Na otázku Kdy? Běžně není nutné odpovídat, protože většina sdělovaných věcí probíhá dnes. Výsledek si redaktor namluví, přidá k němu znělku, videa jednotlivých zpráv a případně i titulky. Vše pak sám dodá na internet. Kompletní příprava této minutové relace zabere jednotlivci zhruba hodinu.

V praxi jsme si ověřili, že největší problém je dostat do rychlého přehledu video ke zprávě ze sportu. Svět fotbalových míčů, hokejových puků a tenisových raket má z hlediska internetu

poměrně zásadní omezení, většina sportovních záběrů vysílaných v televizi totiž kvůli omezeným vysílacím právům na jednotlivé soutěže nesmí přijít na „sít’ síť“ jinak, než jak si vlastníci práv určí pravidla

Obrazové pokrytí sportovní novinky proto řeší Zprávy v 60 vteřinách většinou ilustračními záběry typu trénink fotbalistů nebo pohledem na tváře sportovních aktérů. V době letní olympiády v čínském Pekingu jsme byli nuceni nahradit sportovní video jen alternativním textovým popisem. Je otázka, nakolik je do budoucna pro majitele práv na sportovní události podobné omezování udržitelné.¹³⁹

¹³⁹ ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti – digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. V Praze: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1684-1.

13. TECHNIKA KOMENTOVÁNÍ

13.1 Porovnání technik

Každý hokejový komentátor má svou charakteristickou techniku komentování. Jedná se především o neustálou aktualizaci slovní zásoby pomocí četby nebo vymyšlením nových slovních spojení. „*Trénovat to můžete díky obohacování slovní zásoby a formulační obratnosti,*“ říká šéfkomentátor ČT Sport Robert Záruba.

Pokud porovnáme Velartovu techniku komentování se Zárubovou, tak zjistíme, že v nejednom bodě se shodují. Jako například rčení obou respondentů, že technika komentování se dá trénovat neustálým čtením knížek. „*Hodně záleží na tom, jestli člověk čte nebo ne. To mi zase říkal Jaromír Bosák. Když člověk otevře pusu, tak bude hned znát, jestli má načteno nebo ne. A je jedno, jestli se jedná o Čapka, Vančuru nebo Hemingwaye. Ta košatost slovní zásoby se hned pozná. Poslední dobou čtu také hrozně málo,*“¹⁴⁰ prohlásil Velart. Basíkova technika komentování není oproti kolegům až tak náročná. Během komentování používá odborné termíny, které střídá s hovorovými výrazy, aby zapůsobil na publikum. Příprava oproti komentátorům z ČT není až tak propracovaná. „*Vždy se rozmluvím před zápasem. Dělam to tak, že si v rádiu pustím české písničky a zpívám si je. Tímhle způsobem se rozmlouvám a začínám artikulovat,*“¹⁴¹ vyjádřil se Basík. Na druhou stranu hokejoví komentátoři z ČT Sport Jílek a Zamazal jsou jiného názoru. Oba vyznačují filozofii, že komentování se člověk nejlépe naučí samotnou praxí. „*Jsem toho názoru, že kdyby člověk techniku komentování neustále trénoval, tak by ztratil svou přirozenost,*“¹⁴² řekl Jílek. Stejný názor na věc má i Zamazal. „*Nejvíc trénujete tím, že komentujete,*“¹⁴³ nechal se slyšet Zamazal.

13.2 Druhy technik

13.2.1 Povedený úvod

„*Nacvičoval jsem si například úvod zápasu. V dnešní době už při komentování nebývám nervózní, ale v dřívějších dobách jsem byl, a je to normální. Je správné být nervózní. Časem, když člověk nasbírá zkušenosti, ale nervozita zmizí. Dříve jsem ale býval nervózní. Člověk se bojí hlavně úvodu. Najednou člověku vyschne v krku a zapomene myšlenku, takže já jsem si třeba první odstavec napsal. Tak, jak chci vstoupit do toho přenosu. On ten úvodní vstup*“

¹⁴⁰ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

¹⁴¹ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

¹⁴² Rozhovor s Tomášem Jílkem. Příloha č. 2

¹⁴³ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

je důležitý. Rozhoduje o tom, jestli komentátor přitáhne diváka. Povedený vstup navíc komentátora nabudí. Je to jako dobře odehraný první míček v tenisu. Taky to člověka vtáhne do hry nebo ho to na příštích pár minut rozhodí. Úvod je tedy opravdu velmi důležitý.“¹⁴⁴

13.2.2 Hra přes SMS zprávy

„Co ještě z dřívější přípravy dělám, ale ne v takové míře, jaké bych chtěl, je příprava zvláštních, netradičních slovních spojení. Míval jsem s kamarádem takovou hru. On mi do SMS zprávy napsal tři slova, která vůbec nesouvisela s hokejem. Napsal slova jako třeba deštník, žížala a výtah. Kolikrát se jednalo o divná slova, ale nic vulgárního. Pro mě byla výzva ta slova během přenosu použít. Jak chcete použít žížalu do hokeje. Člověk musí říct něco ve stylu „Kroutil se před brankou jako žížala.“ Člověk na to musí mít cit. Nesmí tam být nic, co by zatahalo za uši. Nic, po čem si divák řekne, že je daný komentátor trapný. Pro mě to byla velká výzva. Některá slova byla opravdu zapeklitá. Tahle hra mi ale v komentování hodně pomohla. Díky ní jsem narazil na spoustu nových, neotřelých výrazů nebo slovních spojení, protože jedna z věcí, které se v komentátorském světě bojím, je, že se ze mě stane karikatura sebe sama. Nechci se čím dál tím víc spoléhat na rutinu, na to, že to nějak utáhnu, protože to dělám 20 let a že se nebudu nikam posouvat. Nepůjdu s dobou.“¹⁴⁵

13.2.3 Obohacování slovní zásoby

„Techniku komentování můžete trénovat díky obohacování slovní zásoby a formulační obratnosti. To je tak, jako když atlet taky netrénuje úplně stylem, že se postaví a běží. Nepřeběhne čtyřstovku naplno. Má několik stovkových úseků, a musí tu sílu rozložit. Stejně tak já se snažím udržovat aktuálnost z hlediska formulační obratnosti a slovní zásoby. Důležitá část je sběr informací, abych se cítil jistě. Pořád si myslím, že komentátor by měl patřit mezi nejlépe informované pozorovatele daného sportu.“¹⁴⁶

„Když třeba píšu do časopisu xhockey, tak se snažím myslet na to, pro koho píšu. Do velké míry jsou to mladí lidé kolem dvaceti let. Lidé, kteří ještě mají čas číst. Já jako dospělý člověk, který má rodinu, už toho volného času moc nemám, protože když to není práce, tak se věnujete rodině, což je náročné a vysilující. Kdo to nezažije, tak to nemůže plně pochopit. V tomhle ten člověk jako komentátor odchází. Nejde s dobou. Já si myslím, že je stále důležité sledovat aktuální

¹⁴⁴ Rozhovor s Janem Velartem – Příloha č. 4

¹⁴⁵ Rozhovor s Janem Velartem – Příloha č. 4

¹⁴⁶ Rozhovor s Robertem Zárubou – Příloha č. 1

trendy. Muziku, filmy, kulturu, politiku. Z posledních případů bych mohl jmenovat například videohru Fortnite. Zkrátka myslet na to, že divák u televize k tomu může mít určitý vztah. Jedná se o diváky kolem dvaceti let, kterým to může přijít vtipné nebo trefné pro danou situaci. Na tyhle diváky bych nerad zapomínal. V rámci přípravy je pro mě obohacování slovní zásoby nesmírně důležité. Ovšem i na tuhle přípravu mám v dnešní době mnohem méně času, než bych sám chtěl.

Například SMS hru se slovy jsem s kamarádem dlouho nehrál. Letošní sezonu vůbec. V telefonu mám aplikaci Zápisník, a tam si píšu spojení, která si někde přečtu a přijdou mi zajímavá. Mám tam napsaných desítky řádků takovýchto spojení, protože člověk něco uslyší nebo si něco přečte a hned to zapomene. Je opravdu důležité, aby si komentátor tyto věci zapisoval. Robert Záruba mi říkal, že má sešitek nazvaný Hezká slova, kde si také psal zajímavé výrazy a slovní spojení. V komentátorském světě je důležité aktualizovat slovní zásobu. Hodně záleží na tom, jestli člověk čte nebo ne. To mi zase říkal Jaromír Bosák. Když člověk otevře pusou, tak bude hned znát, jestli má načteno nebo ne. A je jedno, jestli se jedná o Čapka, Vančuru nebo Hemingwaye. Ta košatost slovní zásoby se hned pozná. Poslední dobou čtu také hrozně málo.

Začal jsem se věnovat Xboxu, což je jiný druh zábavy. Ten ale v souvislosti s mým komentováním není moc vhodný. Čtu tedy rozhodně méně než před dvaceti lety, a může to být i znát na mém projevu, který se až tak nekultivuje ani nezlepšuje. Čtení je přitom neviditelná součást přípravy a kvality finálního projevu.¹⁴⁷

13.2.4 Spontánnost

„Řeknu to asi tak, že pokud jsem měl někdy něco připraveného k hráčům, což se určitě stalo, tak to většinou byly triviální věci, které většinou zapadly. Naopak výroky, které se připomínají v různých sestřizích a parafrázích, tak ty vznikly úplně spontánně, ale samozřejmě jim předcházela příprava.

Nebylo to tak, že bych si dopředu řekl „Tak a v tento moment řeknu přepište dějiny.“, ale prostě to vyplynulo ze sledu úvahy, kterou jsem měl během toho utkání, a před tím utkání. Generace hráčů se snažila o zlatou olympijskou medaili, ale tu zlatou olympijskou medaili vždy těsně propásla. Každá ta generace, ať už 30., 70. nebo 80. let, a teď najednou se ty generace spojily,

¹⁴⁷ Rozhovor s Janem Velartem – Příloha č. 4

a svět už se na nás nedívá jako na mužstvo, které není schopné vyhrát otevřený, velký turnaj. V tom byl ten historický přelom.

Připravit se tedy lze na určitou situaci, ale připravovat si nebo psát si ty výroky dopředu není dobrý nápad, protože nevíte, v jaké situaci budete z hlediska komentátora. Tohle je lepší nechat na pohotové improvizaci.¹⁴⁸

¹⁴⁸ Rozhovor s Robertem Zárubou – Příloha č. 1

14. PROMĚNA KOMENTOVÁNÍ JEDNOTLIVCŮ

Před pěti lety vstoupila na trh sportovní stanice O2 TV Sport, a za tu dobu se toho u některých komentátorů změnilo hodně. „*Významným faktorem v individuálním změně komentátora je přibývající věk,*“ řekl komentátor O2 TV Sport Jan Velart. U některých ale zůstalo vše při starém, a žádné výrazné změny nezaznamenali.

Proměnu za posledních pět let zaznamenal Zamazal. Ta souvisí s nástupem O2 TV Sport na televizní obrazovky. Vzhledem k tomu, že je Zamazal dlouholetý statistik, tak v tomto rámci sleduje i konkurenční kanál v podobě O2 TV Sport. „*Chci mít přehled o tom, co se děje v extralize. Věnuji se extraligovým rekordům, takže se ve volném čase kouknu i na jejich přenosy. Konkurence v podobě O2 TV Sport určitě ovlivňuje naši činnost. Například jakým způsobem pojmáme přenos. Minimálně tím, že vnímáme jiný druh komentování. Že to lze dělat jinak,*“¹⁴⁹ prohlásil Zamazal. V případě Velarta se toho také dost změnilo. Nejen přibývající věk, jak zmínil dříve, ale především změna TV stanice. Velart oproti Zárubovi nebo Zamazalovi před pěti lety nejenže komentoval na jiné TV stanici, ale také komentoval zcela odlišnou hokejovou soutěž, kterou byla NHL. „*Před třemi lety jsem přešel z komentování NHL na Nova Sport na komentování Extraligy na O2 TV Sport. Změnil jsem značku. Pro mě je extraliga velká výzva. V NHL jsem opravdu jako doma. V podstatě na NHL jsem se nemusel připravovat vůbec,*“¹⁵⁰ Ve stejné situaci se ocitl také Basík. Krom toho Basík zdůraznil markantní odlišnosti. „*Nyní komentuji extraligové zápasy, kdy jsem každé kolo na jiném stadionu. Je to něco úplně jiného. Je to více sledované než zápasy NHL, které se u nás vysílají v noci. V mém osobním případě se tedy komentování proměnilo opravdu hodně,*“¹⁵¹ podotkl Basík. Na komentování duelů, které mají větší sledovanost, poukázal také jeho kolega Homolka. „*Komentoval jsem zápasy, které nebyly až tak sledované. Nyní komentuji duely, které sleduje někdy i půl milionu lidí, takže tlak na mou osobu je při komentování mnohem větší. Když komentujete finále play-off, tak si uvědomíte, že tohle je ta špička ledovce, kvůli které se to komentování provozuje. Tohle se tedy hodně změnilo,*“¹⁵² vypíchl Homolka svůj postřeh, co se za posledních pět let změnilo v jeho kariéře.

¹⁴⁹ Rozhovor s Ondřejem Zamazalem. Příloha č. 3

¹⁵⁰ Rozhovor s Janem Velartem. Příloha č. 4

¹⁵¹ Rozhovor s Liborem Basíkem. Příloha č. 5

¹⁵² Rozhovor s Janem Homolkou. Příloha č. 6

14.2 Problematika stárnutí

„Významným faktorem v individuálním změně komentátora je přibývající věk. V tomto případě se jedná o nezpochybnitelný faktor, který komplikuje situaci. Existují ale komentátoři, kteří dokázali komentovat na úrovni i ve vyšším věku. Můžu zmínit jedno legendární jméno, a tím je Bob Cole, což je bývalý komentátor kanadské televize CBC. Komentoval do 80 let, a to je pro mě vzor. Ta láska ke sportu a schopnost pružně reagovat.

U nás můžu za příklad uvést Petra Vichnara, který skončil s komentováním hokeje v roce 2005, protože už na to neměl. Sám to uznal, a za to si ho velmi vážím, že si dokázal říct „Už to není tak dobré, jak to bývalo.“ Petr je typ komentátora, který se pro 21. století už tolik nehodil. On má klidnou povahu i projev. Je to člověk, který má rád své tempo, a s neustále se zrychlujícími nároky se neztotožňoval. Vyhodnotil, že to není ono a dobrovolně se hokeje, sportu, díky kterému se stal legendou, vzdal. Tuhle sebereflexi bych taky jednou chtěl mít.

No a tenhle Bob Cole vydržel komentovat na úrovni do 80 let. A není jediným dlouhověkým komentátorem. Existují i další, kteří komentují i po dovršení 60. věku života. Tito komentátoři mě inspirují.“¹⁵³

14.3 Změna TV stanice

„Dříve jsem komentoval NHL, což se komentovalo z pražského studia. Nyní komentuji extraligové zápasy, kdy jsem každé kolo na jiném stadionu. Je to něco úplně jiného. Je to více sledované než zápasy NHL, které se u nás vysílají v noci. V mém osobním případě se tedy komentování proměnilo opravdu hodně. Kolikrát má člověk na zápase Extraligy problém s připojením na Wi-Fi, takže se musí předem připravit na všemožné varianty, které během utkání mohou nastat.“¹⁵⁴

¹⁵³ Rozhovor s Janem Velartem – Příloha č. 4

¹⁵⁴ Rozhovor s Liborem Basíkem – Příloha č. 5

15. ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zreflektovat vývoj komentování mezi ČT Sport a O2 TV Sport od roku 2016, kdy druhá jmenovaná televizní stanice přišla na trh. Původní záměr byl dle mého názoru splněn. Porovnal jsem jednotlivé změny a rozdíly mezi televizními stanicemi ČT Sport a O2 TV Sport. Hokejoví komentátoři z řad O2 TV Sport sami v rozhovorech uvedli, že ve srovnání s ČT Sport se chtějí odlišovat, dělat komentování jinak, čemuž odpovídá i model dvou komentátorů, který je nejen v České republice, ale také ve světě, unikátní. Od roku 2016 se tak na českých televizních obrazovkách poprvé objevil model dvou rovnocenných komentátorů při vysílání extraligových zápasů, kde nefiguruje spolukomentátor. Porovnal jsem také použití techniky během komentování. Většina hokejových komentátorů preferuje během komentování přípravu na papíru, ať už vytištěnou či napsanou. Našli se ale i tací, kteří k hledání informací upřednostňují smartphone jako například Jan Homolka z O2 TV Sport. V tomto směru zaznamenalo komentování hokejových přenosů značný vývoj. Jasně jsem vymezil definice a funkce popisného a rámcového komentáře. Vysvětlil jsem, v jakých částech hry se konkrétní komentář používá, a taktéž jsem díky rozhovorům s danými komentátory objasnil, jaká je intenzita jednotlivých složek komentářů u jiných sportů v porovnání s hokejem. Dále jsem chronologicky zaznamenal vývoj koronavirové situace ve vztahu k české nejvyšší hokejové soutěži a také, jak tato pandemická situace ovlivnila samotné komentování či spolupráci s hokejisty. Uvedl jsem, jestli se hokejoví komentátoři v České republice inspirovali od svých kolegů v zahraničí, případně jakým stylem se inspirovali, jestli vnímají intonaci, výšku hlasu či míru emocí při vstřeleném gólu. Rozebral jsem také, jak se komentování jednotlivců změnilo za posledních pět let. Zatímco někteří, jako například Robert Záruba, mi odpověděli, že komentování se za posledních pět let nezměnilo vůbec, další mi naopak potvrdili, že komentování se mění neustále. Mezi zastánce tohoto názoru mohu zařadit například Ondřeje Zamazala. Je to tedy individuální vnímání tématu. Ve dvou případech, konkrétně u Jana Velarta a Libora Basíka, jsem zaznamenal změnu nejen v přechodu na jinou televizní stanici, ale tak změnu v oblasti komentování jiné soutěže, s čímž se pojí také odlišnost přípravy. V přípravě na komentování jsem vysvětlil časové rozmezí jednotlivých komentátorů, které se liší v případě základní části a play-off.

Věřím, že přečtení této bakalářské práce bylo poučné, přínosné, a že si z něj čtenář vezme jasný pohled na pětiletý rozdíl v oblasti komentování mezi ČT Sport a O2 TV Sport.

Seznam zkratek

TV	Televize
ČT	Česká televize
ČST	Československá televize
MS	Mistrovství světa
ZOH	Zimní olympijské hry
NHL	National Hockey League
KHL	Kontinentální hokejová liga
EBEL	Erste Bank Eishockey Liga
MLB	Major League Baseball
USA	United States of America
GP	Grand Prix
CBS	Columbia Broadcasting System
AHL	American Hockey League
FSN	Fox Sports Networks
NBC	National Broadcasting Company
TELH	Tipsport extraliga ledního hokeje
ČTK	Česká tisková kancelář
HC	Hokejový club
SMS	Short message service
Wi-Fi	Wireless Fidelity

Seznam pramenů

[\(148\) Přepište dějiny - YouTube](#)

[Už 15 let s vámi. Program ČT sport se po roce "bez sportu" chystá na extrémní sezonu – ČT sport – Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

[Robert Záruba | OSOBNOSTI.cz](#)

[Robert Záruba — Lidé — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

[Tomáš Jílek — Lidé — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

[Komentátor Jílek: Česká cyklistika má velký potenciál – ČT sport – Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

[Samotný galavečer jsme si neobyčejně užili, těšilo moderátora Tomáše Jílka | Hokejbal.cz](#)

[Ondřej Zamazal — Lidé — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

[Že nebudu přímo v Soči? To mě nemrzí, říká Litvínovan Ondřej Zamazal - Mostecký deník \(denik.cz\)](#)

[O společnosti | O2 Czech Republic](#)

[Program O2 TV Sport má ambici odvysílat co největší počet živých přenosů – TV kompas](#)

[Představujeme hokejovou redakci: Jan Velart - O2](#)

[Co vás zajímá o NHL - On-line rozhovor - iDNES.cz](#)

[Komentátor Novy: Olympiádu bychom zvládli, sport už dávno dělat umíme - iDNES.cz](#)

[Představujeme hokejovou redakci: Libor Basík - O2](#)

[Libor Basík: Bavit diváka není vůbec snadné | Milujeme Baseball \(milujeme-baseball.cz\)](#)

[Honza Homolka: Komentování je pro mě droga, o kterou bych nechtěl nikdy přijít - O2](#)

[Kdo chce pracovat v médiích, musí se vzdát volného času, shodují se bývalí studenti VOŠP - Generace 20](#)

[Představujeme hokejovou redakci: Jan Homolka - O2](#)

[Naše řeč – Sportovní televizní komentář \(K jeho stránce jazykové a slohové\) \(cas.cz\)](#)

[DPTX_2011_2_11230_0_355769_0_125613.pdf \(cuni.cz\)](#)

[Komentátor by neměl čnít, říká Záruba - iDNES.cz](#)

[Hokejové MS v televizi, na webu i sociálních sítích. ČT nabídne všechna utkání – ČT sport – Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

[Jak si začínající komentátor Michal Jinoch plní svůj sen | Chrudimské noviny \(chrudimskenoviny.cz\)](#)

[Michal Jinoch: Mistrovství světa? Já komentuji nejlepší hokej na světě - Sportmanie](#)

[Petr Vichnar | Slatinné lázně Třeboň - oficiální stránky \(laznetrebon.cz\)](#)

[ROBIN SHORT: What a call! What a career! Oh baby! Bob Cole calls his last game | Hockey | Sports | Cape Breton Post](#)

[Bob Cole's final HNIC game will be Maple Leafs vs. Canadiens - Sportsnet.ca](#)

[About Rick Jeanneret: Canadian broadcaster \(1942-\) | Biography, Facts, Career, Wiki, Life \(peoplepill.com\)](#)

[Sabres broadcaster Rick Jeanneret on cancer: 'There were some dark times' | Toronto Sun](#)

[Jeanneret to work 20 Sabres games, including Thursday's season opener | Buffalo Sabres News | buffalonews.com](#)

[Hockey in South Florida has been good to me': Steve Goldstein has found his calling with Panthers – The Athletic](#)

[Florida Panthers Broadcasters | Florida Panthers \(nhl.com\)](#)

[Goldie's Gang - Giving South Florida Kids A Sporting Chance](#)

[Florida Panthers Television Play-By-Play Broadcaster Steve Goldstein to Serve as NBC Sports Radio Host for Stanley Cup Final \(nhl.com\)](#)

[Role experta ve fotbalových televizních přenosech \(cuni.cz\)](#)

[Koronavirus ruší v Česku veřejné akce, zastaví i elitní hokejové soutěže!?! | Hokej.cz - web českého hokeje](#)

[Extraliga a zákaz akcí. Hokej odkládá play off, pak se uvidí | iSport.cz \(blesk.cz\)](#)

[TELH už čekat nebude. Vyhlášení nouzového stavu končí letošní sezonu! | Hokej.cz - web českého hokeje](#)

[Lockdown sportovních aktivit přeruší i extraligu, o dalším postupu se bude jednat - Sport.cz](#)

[Hrát, hrát a zase hrát. Klidně i v květnu. Extraliga hází původní rozpis do koše - Sport.cz](#)

Seznam literatury

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.

POLÁK, Karol a Vít HOLUBEC. *Priviazaní k mikrofónu*. Bratislava: Šport, 1972.

CUDLÍN, Karel, OSVALDOVÁ, Barbora, Radim KOPÁČ a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *O reportáži, o reportérech*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1781-7.

ČERNÝ, Ota. *Třikrát a dost*. Praha: Josef Ženka st., 2013. ISBN 978-80-905388-7-0.

POLÍVKOVÁ, Alena. *Praktické kapitoly z českého jazyka*. Praha, 1992.

ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti – digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. V Praze: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1684-1.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Robertem Zárubou

Příloha č. 2: Rozhovor s Tomášem Jílkem

Příloha č. 3: Rozhovor s Ondřejem Zamazalem

Příloha č. 4: Rozhovor s Janem Velartem

Příloha č. 5: Rozhovor s Liborem Basíkem

Příloha č. 6: Rozhovor s Janem Homolkou

Příloha č. 7: Příklady popisných komentářů

Příloha č. 8: Příklady rámcových komentářů

Přílohy

Příloha č.1: Rozhovor s Robertem Zárubou

Jak moc se změnilo komentování za posledních pět let?

To bychom se museli zaměřit na delší časový úsek. Pět let je málo, a za tu dobu se komentování neproměnilo. On v tom není moc velký rozdíl, a vlastně mě nenapadá žádný zásadní prvek, u kterého by se ta změna promítla.

Ani žádné dílčí změny, například po technické stránce?

Ne, opravdu mě nic nenapadá. Samozřejmě v poslední době narostlo více situací, kdy komentátor není přímo v dění zápasu. Má to určitý vliv, ale není to nic nového. Tohle se dělalo i v době před rokem 2016 a ještě to tady nějaký čas bude. Těch změn v komentování za posledních pět let opravdu moc není.

ČT Sport dlouhodobě využívá charakteristické studio pro hokejové přenosy. Proč?

Studio je tam proto, aby doplnilo program o další prvky. Většinou je přenos ve studiu, stejně tak jako u komentátorů na stadionu, vysílán živě. Primární účel studia je takový, že vytváří doplňkový program k tomu hlavnímu, co diváci vyhledávají v televizi či na jiných platformách, a to je přímý přenos. To studio reflektuje, doplňuje a diriguje vlastní sportovní výkon. To znamená zápas nebo závod.

Během komentování preferujete příběhy jednotlivých hráčů nebo statistiky?

Komentář sportovních událostí se dělí na tři složky, a jednou z nich je rámcový komentář. V rámcovém komentáři by měli být zastoupené všechny části. Čím pestřejší to je, tím lepší. To znamená, že by tam neměla výrazně převládat jedna z částí. Například když jsou v komentáři použity jenom statistiky, tak ten divák je jimi zahlcen. Když jsou v komentáři zase použity pouze personálie a osobní záležitosti, tak to zase taky není úplně dobře. Komentátor se třeba rozpovídá, a vzhledem k tomu, že personálie jsou poměrně náročné na čas, tak to v určitých částech hry může diváka dokonce rušit. Rámcový komentář poté zasahuje do části hry, kdy by se měl komentátor plně soustředit na popisování děje.

Osobně tedy nemohu říct, že bych preferoval buďto příběhy jednotlivých hráčů nebo statistiky. Důležité je najít mezi těmito dvěma druhy komentářů rovnováhu. Zastoupení jednotlivých složek u komentování se navíc často individuálně odvíjí od samotného sportu. U golfu bude spíš zastoupeno více věcí, které jsou spojeny s analytikou a statistikou, ale neznamená to,

že v komentáři nebudou žádné osobní poznámky ke konkrétním sportovcům. Jsou zde zahrnuty příběhy, záliby, sportovní minulost, osobní background a podobně. U krasobruslařů to bude úplně naopak. V tomto případě komentování bude převládat rámcový komentář, kde samotní aktéři zvolí většinou samotné příběhy jednotlivých sportovců. Intenzita tohoto dělení opravdu závisí na každém sportu zvlášť.

Důležitější je spíš to načasování, kdy s tím rámcovým komentářem přijít, a kdy ho naopak rychle ukončit. Tahle vlastnost je ve finále daleko důležitější než samotný poměr komentářů. Ten by měl být vyvážený a pestrý. Samozřejmě jsou komentátoři, kteří k něčemu z nabídky inklinují víc. Pokud ale komentář naruší převážením jednoho z typů, může narušit percepci diváka.

Jsou podle Vás rámcové komentáře vhodnější v momentě, když je přerušena hra?

Samozřejmě. To je přesně ten okamžik, kdy se rámcový komentář nejlépe uplatní. Jen jej nelze roztahovat do hry. To zkrátka nepůsobí dobře.

Jakou techniku (např. tablet) používáte při komentování?

Používám počítač, protože tablet je trochu nešikovný v tom, že na počítači potřebuji mít otevřených více oken tak, abych všechny viděl, a tablet tohle moc neuměl. Navíc ovládání počítače je mnohem snadnější. Při práci s myší mohu velice rychle navolit, co potřebuji. V případě tabletu tohle moc dobře nejde. Dneska jsou už ovšem i počítače, které fungují jako tablety, ale to já nemám.

Jsou kolegové, kteří používají i telefon. Jsou to zároveň ti samí kolegové, kteří mimo to používají i tablet. Základem pro mě je to, že si informace vytisknu na papír, protože si na něj můžu dělat poznámky. Pořád je pro mě lepší mít informace na papíře. Ten papír prostě nezhasne. U papíru je ale problém v tom, že k němu potřebujete světlo. Já teda určitě, protože když komentujeme z místa, kde není moc světla, tak už to prostě nepřečtu. Proto sebou nosím i lampičku.

Jak vypadá Vaše příprava na komentování?

V tomto ohledu to mám nastavené trochu jinak, než jak se to dělá v běžných případech. Většina kolegů to má tak, že má na každém listu papíru jeden tým, a různě tam má zaznamenané poznámky k hráčům, mají je seřazené podle čísel nebo podle postu. U jednoho finského kolegy jsem dokonce viděl, že měl papír se čtverečky, a na ně si lepil barevné papírky, které se snadno

odlepují. Vždy si to lepil a přesouval podle sestavy a jak ten tým hrál, takže ve finále tvořil takovou skládačku, což mi přišlo docela zábavné, ale zároveň užitečné.

Já to mám tak, že si na každý zápas tisknu novou přípravu. Mám to teda jinak. Nemám ten tým na jedné straně, ale mám oba na jednom listu. V současné době už mám těch listů více, ale na tom jednom mám opravdu jen hráče s číslem a základními údaji doplněné o zajímavosti a určitou poznámkou. Pak tam mám zahrnuty samozřejmě poznámky k trenérům nebo k týmovým záležitostem. V poslední době si ještě připravuji jeden list, a na něm mám ještě podrobnější poznámky k jednotlivým hráčům. Tyto poznámky ale během přenosu spíše nepoužívám. Mám je tam především pro případ, kdyby se náhodou naskytla situace jednu z poznámek použít, například kdyby se konkrétní hokejista určitým způsobem výrazně zapsal do statistik zápasu, případně celé ligy.

Stejně to ale nakonec používám jako tahák ve škole. Většinu těch věcí říkám z hlavy. Poznámky mám u sebe během komentování hlavně pro klid, ale jak říkám, většinou všechno říkám z paměti. Výjimku tvoří složité statistické údaje, které například obsahují příliš mnoho číslic. Přípravu mám velmi orientační.

Jak jsem říkal, přípravu na utkání mám na jednom papíře. Ten je rozdělený na dvě poloviny. Nalevo jsou domácí, napravo jsou hosté. Během mezinárodních duelů mám nalevo český tým a na pravé straně je soupeř. U týmů, které neznám tak dobře, což se děje například během Euro Hockey Tour nebo na začátku mistrovství světa, mi to pomáhá v identifikaci hráčů. Proto je pro mě užitečnější mít nastavenou přípravu tímto způsobem než hledat informace mezi dvěma listy, což je z hlediska místa na komentátorské pozici trochu složitější. Ne všude je totiž místo na dva papíry.

Kolik času Vám zabere příprava na zápas?

Já jsem to kdysi počítal. Dokonce jsem si to i ověřoval. Pokud bych to měl počítat od nuly, tak na jeden hokejový zápas se připravuji 18 hodin. Ono ale tolik toho času není. Především během turnaje, mistrovství světa, olympijských her, nebo i zmiňované Euro Hockey Tour. Potom se musí zkrátit, a záleží hlavně na přípravě v 1. fázi. Příprava na zápas se dělí na dvě části. Na dlouhodobou a krátkodobou.

Ta dlouhodobá spočívá ve sběru informací, třídění statistik, vedení statistik nebo sledování zápasů. Zkrátka strašně moc věcí. V podstatě se dá říct, že je to třídění, ověřování a vedení

vlastní informační databáze, ze které se pak vytváří příprava krátkodobá. Ta trvá těch 18 hodin s tím, že před většími turnaji se musí udělat mezikrok.

Spočívá v tom, že musí mít připravenou soupisku mužstva a už musí mít nastudovány informace kolem konkrétního duelu. Takhle se dělá příprava na ligová utkání. U zápasů, které se hrají rychle po sobě, jako třeba turnaj nebo krátká soutěž, je nutné udělat mezikrok mezi dlouhodobou a krátkodobou přípravou. Důvod je ten, aby člověk pak u toho nestrávil 18 hodin, ale už jen třeba sedm nebo osm hodin.

Takže je tedy velký rozdíl mezi přípravou na ligová utkání a reprezentací.

V lize ten rozdíl velký není, ale rozdíl je mezi ligovou sezonou a turnajem. Na mistrovství světa figuruje 16 týmů, na olympijských hrách se jich účastní 12, a vy se z časových důvodů prostě nemůžete připravovat na jedno střetnutí několik hodin. Na takové akce je především důležité připravit se na ně jak po psychické stránce, tak i po té fyzické. Hraje se tam několik zápasů za den. Není úplně možné trávit přípravou čas až do noci, i když velice často tomu tak bývá.

Inspirujete se od komentátorů ze zahraničí?

Sleduji je, a jestli teda můžu vždy podle něčeho posoudit vývoj komentování, tak jsou to kolegové v zahraničí, jestli nepřichází s něčím novým. Některým těm řečem ne vždy úplně rozumím, ale několik částí ve švédštině či finštině zvládám. Komentování v ruštině rozumím úplně v pohodě.

Samozřejmě sleduji, jak to dělají kolegové v zahraničí. Zajímá mě to. Nemohu ale říct, že tohle by mě to zásadně ovlivnilo, protože hlavní posun jsem udělal v 90. letech, kdy jsem začal komentovat. Snažil jsem se to více přiblížit tomu způsobu komentování, který se provozuje v Severní Americe.

Sledujete zámořské komentátory i v dnešní době?

Sleduji je i v současné době, ale během sezony na to nemám tolik času. To spíš v době, kdy končí šampionát a začíná se hrát o Stanley Cup. To je ta doba, kdy mám trochu více času sledovat zámořské komentátory ve větším měřítku. Jinak je ale sleduji průběžně, například v sestřizích zápasů, ale aktuálně nijak soustavně.

V posledních letech skončilo pár dobrých komentátorů, a to nejen v hokeji, ale například i v baseballu, kde končil také jeden legendární komentátor. V té době jsem byl zrovna na Světovém poháru v Torontu, a začínalo to jeho loučením. Sledoval jsem tedy část jeho

podlesního ročníku. Skončil i věhlasný komentátor Bob Cole. Ted' přesně nevím, jestli ještě komentuje Rick Jeanneret v Buffalu. Pokud mám čas, tak se na tyhle staré, zkušené komentátory rád podívám.

Hledáte inspiraci i v Česku?

Úplně ne, protože já spíš sleduji to, jestli kolega komentátor dělá chyby. Jestli bychom to mohli vylepšit. Ono je to tady těžké, protože to komentování má určité zákonitosti, a pak jsou nějaké stylové odlišnosti, které je dobré si vytvořit a nekopírovat. V českém prostředí tohle spíš nejde. Přiznám se, že moc nesleduji komentátory jiných televizí. Skoro vůbec, protože na to nemám čas.

Trénujete techniku komentování?

Ne. Technika komentování se nedá moc trénovat. Trénovat to můžete díky obohacování slovní zásoby a formulační obratnosti. To je tak, jako když atlet taky netrénuje úplně takovým stylem, že se postaví a běží. Nepřeběhne čtyřstovku naplno. Má několik stovkových úseků, a musí tu sílu rozložit. Stejně tak já se snažím udržovat aktuálnost z hlediska formulační obratnosti a slovní zásoby. Důležitá část je sběr informací, abych se cítil jistě. Pořád si myslím, že komentátor by měl patřit mezi nejlépe informované pozorovatele daného sportu.

Připravujete si jednotlivé hlášky nebo to vždy vyplyne ze situace?

Řeknu to asi tak, že pokud jsem měl někdy něco připraveného k hráčům, což se určitě stalo, tak to většinou byly triviální věci, které většinou zapadly. Naopak výroky, které se připomínají v různých sestřizích a parafrázích, tak ty vznikly úplně spontánně, ale samozřejmě jim předcházela příprava.

Nebylo to tak, že bych si dopředu řekl „Tak a v tento moment řeknu přepište dějiny.“, ale prostě to vyllynulo ze sledu úvahy, kterou jsem měl během toho utkání, a před tím utkání. Generace hráčů se snažila o zlatou olympijskou medaili, ale tu zlatou olympijskou medaili vždy těsně propásala. Každá ta generace, ať už 30., 70. nebo 80. let, a ted' najednou se ty generace spojily, a svět už se na nás nedívá jako na mužstvo, které není schopné vyhrát otevřený, velký turnaj. V tom byl ten historický přelom.

Připravit se tedy lze na určitou situaci, ale připravovat si nebo psát si ty výroky dopředu není dobrý nápad, protože nevíte, v jaké situaci budete z hlediska komentátora. Tohle je lepší nechat na pohotové improvizaci.

Příloha č.2: Rozhovor s Tomášem Jílkem

Proměnilo se podle Vás komentování za posledních pět let?

Neviděl bych tam trend obecné změny. Možná to spíš mohu zaznamenat v otázce příprav na přenosy hokejových utkání. Člověk chce s přibývajícím roky udržet laťku nahoře. Místo toho, aby příprava stagnovala, tak se snaží mít přípravu pečlivější. Neustále se někam posouvat. Zlepšovat se i v tom, jak využívá zdroje. Zkrátka obohatit komentář příběhy, a nebrat to pouze z hlediska statistických údajů. Z tohoto pohledu to tak já mám, aby člověk neustrnul v přípravě na zápasy.

Jinak si myslím, že právě příprava posouvá komentování dál. Například doplňování statistických zajímavostí v podobě grafických tabulek. Myslím si, že to je další způsob, jak může být komentář obohacen. Je to takové dokreslení toho, o čem se zrovna mluví. Snažíme se tam dávat grafická okénka tak, aby v kontextu situace dávala smysl. Ať už se jedná o krátkodobé statistiky z ročníku nebo dlouhodobé příběhy hráčů či klubu, které zrovna ten konkrétní zápas hrají.

Vždy jsem byl toho názoru, ať už v komentování ledního hokeje nebo cyklistiky, že komentář by neměl být smrtelně vážnou záležitostí, ale že by to opravdu měla být zábava, což si myslím, že o tom ten sport primárně je. Snažíme se tedy o to prezentovat hokejisty jako lidi než jako klouzající se stroje na ledě. Vidím posun v tom, aby divák vnímal komentář ne jako pouhý popis děje, ale aby to vždy mělo určitý přesah. Ať už se jedná o příběhy jednotlivého hráče, klubu, historické zajímavosti nebo souvislosti. Mám tedy pocit, že ten komentář by měl mít dva hlavní úkoly. Zaprvé zorientovat diváka v ději. Nejhorší, co se může stát je situace, kdy se divák ztratí v ději důsledkem špatné orientace děje samotného komentátora.

Druhá věc je diváka bavit. Tím nemyslím bavičství ve stylu nuceného humoru, ale aby se divák u přímého přenosu zkrátka bavil a byl vtažen do děje. Osobně jsem nikdy neměl rád komentář, který je suchopárný a pouze faktický. Tímto se komentátor zbavuje možnosti představit daného sportovce divákům z lidského hlediska. Zároveň se okrádá o zajímavosti, které by tímto divákům předal. Mám rád, když je v komentáři nadsázka. V tomto je podle mě výrazný prostor pro experty, obzvlášť v hokeji. Vzhledem k tomu, že se jedná o bývalé hokejisty, tak mohou divákovi nabídnout osobní zkušenosti s konkrétním hráčem nebo trenérem. Myslím si, že právě tohle je hlavní role experta. Jednak prodat zkušenost se sportem na vrcholové úrovni a zároveň se na určité situace podívat jiným pohledem než divák u obrazovky, který s těmito situacemi nemá až takové zkušenosti. To si myslím, že je hlavní náplň práce hokejového experta.

Takže preferujete během komentování příběhy jednotlivých hráčů nebo statistiky?

Musí to být dobrá kombinace obojího. Úplně moc nemám rád dělení na to, co má říkat komentátor a co má říkat expert. Nemám rád výraz „spolukomentátor“, protože to evokuje fakt, že expert je tam pouze jako nějaký pomocník. Takhle to nevnímám. Pro mě je důležité, aby byl komentář dialogem dvou lidí. Aby to nebylo tak, že komentátor si řekne svou větu a expert vedle něho si zase řekne tu svojí a vzájemně na sebe nereagují. Naopak když je komentář ve stylu dialogu, nejen u hokejových přenosů, ale v mém případě i u cyklistiky, tak to diváky více baví. Ohledně přenosů cyklistiky máme na tento typ komentář od fanoušků pozitivní zpětnou vazbu. Diváci jsou díky tomu vtaženi do děje. Je to konverzace dvou lidí, která ale počítá s tím, že tomu divák naslouchá a že se ho snaží do dialogu vtáhnout. Nemám tedy rád, když komentátor popisuje hru a expert jen občas něco doplní. Zároveň ale také nemusím, když expert s komentátorem soutěží a snaží se proniknout do popisného komentáře za každou cenu. To je vlastnost, kterou by měl mít samotný komentátor, a expert by měl být tím, kdo říká informace „mezi řádky“. To, co 90 procent diváků na první pohled nevidí, protože nemají zkušenosti z vrcholových soutěží. Největší výhoda experta je tedy popis situací a hráčů ze svého pohledu díky zkušenostem z aktivní hráčské kariéry.

Expert je tedy u přímých přenosů především kvůli rámcového komentáře?

Vždy si říkám, že když si divák položí otázku, proč tam ten expert je, měl by na ni sám snadno nalézt odpověď. Na tuto otázku bohužel nemohu v některých případech najít odpověď. Pokud mám uvést příklad, tak třeba situaci, která může divákovi u televize přijít legrační nebo kuriózní. Samotnému hokejistovi ale konkrétní situace nemusí připadat vůbec vtipná, a první co se stane je, že expert se začne smát taky místo toho, aby uvedl situaci na pravou míru. Není to škodolibí smích, spíš chápavý, protože si vzpomene, že ji prožil. Pokud mi je tedy expert schopen tuto osobní zkušenost zprostředkovat, a obohatit suchá čísla nebo statistiky, tak tohle je pro mě nadstavba, kterou od experta očekávám.

Ne proto, aby v přímém přenosu byly u popisu dva hlasy, ale proto, aby přinesl pohled na věc, který já divákům přinést nemohu vzhledem k absenci zkušeností s konkrétními situacemi. Proto existuje pozice experta. Proto jsou u komentování hokejových přenosů u komentátorského stolu dva lidé.

Může expert přinést nový pohled na situaci především z psychologického hlediska?

Určitě, protože divák, který hraje nebo hrál hokej, zažívá zdánlivě stejné situace na odlišné úrovni. Nezažíval tyto situace pod tak velkým tlakem, takovou psychickou dekou. Hokejista prožívá tlak například když na něj rve 10 000 lidí na stadionu, takže to jsou přesně ty situace, u kterých je očekávána nadstavba experta. Dokáže vysvětlit, proč se daný hráč zrovna choval tak, jak se choval v konkrétní situaci, protože si to sám prožil. Když vezmu naše experty, tak diváci, kteří mu během kariéry nefandili, je do té doby vnímali jako, s prominutím, magory. Na ledě se chovali úplně jinak, než jak se chovají v soukromí. Většina sportovců, kteří byli považováni za bouřliváky, se v 90 procent chovají v soukromém životě zcela normálně.

V těchto situacích je dobré, že konkrétní expert si nad těmito věcmi udržuje nadhled. Dokáže si říct „Jo, já jsem byl stejný blázen. Když jsem skočil na led, tak jsem vypínal mozek.“ Když tedy dokáže expert přiznat, že například určitý faul přifilmoval aby pomohl svému mužstvu, tak je to skvělá část práce, která k tomu patří. Když to dokáže říct expert na rovinu. Zároveň to diváka u televize informačně obohatí.

Jako například pan Hubáček, který před rokem komentoval zápas, ve kterém pěstně řádil. Sám říkal, že by si teď za takové chování nafackoval.

Mám rád, když je v komentáři upřímnost. Osobně panu Hubáčkovi říkám, že je na komentování přírodní talent. Komentoval jsem s ním jeho vůbec první přímý přenos zhruba dva a půl roku zpátky. Tehdy jsme komentovali v Brně, kde hrál Třinec. Byla to repríza tehdejšího, předchozího finále. Po utkání jsem mu řekl, že před skláním pomyslný klobouk, protože na to, že to byl jeho první přenos, tak si vedl opravdu skvěle. To samé třeba před lety v případě pana Antoše nebo bývalých cyklistů v případě komentování cyklistických závodů. Podle toho poznáte, že ten člověk to nejen někam dotáhl, ale že se vyzná i v oblasti komentování. Tohle je ideální kombinace pro komentátora.

Zajímavostí také je, že každý expert má svůj vlastní styl. Ono by ani diváka u televize nebavilo stále poslouchat věci stejného typu. Někdo je tedy více analytik, někdo je bavič, další dokáže tyto dvě role zkombinovat, ale právě to, proč se komentátor na každý zápas těší je fakt, že ví, s jakým typem experta bude komentovat, a sám tomu přizpůsobí svůj komentář. To si myslím, že je taky zajímavý faktor. Komentátor ví, že například s tímto expertem si bude nahazovat určité narážky a že ten druhý lépe zareaguje. S dalšími je zase komentování konzervativnější. Já popisuji především samotnou hru a expert se zaměřuje na opakované záznamy, ke kterým se vracíme při přerušené hře.

Tohle všechno jsou dle mého faktory, které pomáhají k tomu poznat konkrétního experta blíže. Samozřejmě když s nimi komentuje poprvé, tak ještě neví, co přesně má od experta očekávat, ale tím, jak se spolupráce rozjede, tak je pak ta chemie srovnatelná s hokejisty. Že člověk ví, co má od toho druhého očekávat. Vztahy mezi komentátorem a expertem se postupem času neustále zlepšují, protože už zkrátka ví, co mají od sebe navzájem čekat.

Liší se u jednotlivých sportů intenzita popisného a rámcového komentáře?

Vždy, když se mě lidé ptají, jestli komentuji radši lední hokej nebo cyklistiku, tak si to obtížně srovnává, protože nejen že to jsou dva zcela různé sporty, ale pro mě je rozdíl i profesně. Mám pocit, že je to naprosto nesrovnatelné. Liší se třeba způsob práce s hlasem, respektive jeho intenzitou a taky hlavně rozdělení popisného a rámcového komentáře.

Při komentování hokejového duelu upřímně není moc času jít v komentáři takzvaně „mezi řádky“. U komentování cyklistických přenosů je to právě naopak. Popisný komentář tvoří u cyklistiky minimální část celku. Je to především o debatě komentátora a experta. Podle mě je rámcový komentář u cyklistiky mnohem důležitější než u ledního hokeje, protože u cyklistických závodů je na rámcový komentář čas. Například rozebrat konkrétní momenty s experty. Navíc jsme u komentování ve třech, takže to je úplně jiný styl komentování oproti hokeji. Více to funguje na způsobu debatního kroužku tří, někdy dokonce čtyř lidí. Čtvrtého člověka máme na telefonu a aktivně se zapojuje do komentáře.

Navíc v cyklistice se do děje aktivně zapojují i diváci skrz sociální sítě. Dávají tam své postřehy a interakce s diváky je tak mnohem větší než třeba u přenosů ledního hokeje. Osobně nemohu říct, k čemu mám větší vztah. To nejde. Jsou to dvě zcela odlišné disciplíny. Hokej je rychlá, kolektivní hra, u které si musí komentátor dávat pozor, aby se neztratil. Zatímco co cyklista je spíše o strategii, umět číst závod a využívat znalosti expertů, na kterých já obdivuji jejich schopnost dopředu odhadovat taktiku či strategii vývoje závodu. To jsou vedle osobních příběhů a zajímavostí informace navíc, které oni tomu díky svým zkušenostem dají. Diváci tohle vždy ocení, že i když viděli už více než 200 etap, tak se stále dozví něco nového a užitečného. Takové experty bych vyvažoval zlatem. Nikdy nejsou fádni, nepoužívají stereotypní fráze a díky nim jde přímý přenos svou kvalitou dopředu.

ČT Sport využívá k hokejovým přenosům charakteristické studio. Proč?

Kdybych měl uvést příklad, tak my máme v oblasti vysílání Tour de France specifický případ, kdy se pozice moderátora studia a komentátora prolíná. Jeden člověk tak provádí diváky celým

přenosem. To znamená, že je jak ve studiu, tak později i u komentátorského pultu. V tomto případě se role prolínají, trochu se maže rozdíl mezi moderátorem a komentátorem. V čem je tohle srovnatelné s přenosy hokejových utkání, tak to je role experta. Je jedno, jestli se expert nachází na stadionu na komentátorské pozici nebo jestli je ve studiu. Vždy od experta očekáváte, že přinese zajímavou glosu, protože v tom sportu něco dokázal a umí situace dobře číst.

V tomto případě tedy vidím provázanost mezi komentátor a expertem na stadionu a moderátorem s expertem ve studiu. Právě i ten expert, co sedí ve studiu, může divákům přinést jedinečný pohled na konkrétní situaci.

Jaké jsou podle vás výhody hokejového studia oproti Vám, komentátorovi na místě dění?

Vidím tam spíš analytickou funkci. To znamená, že je tam ta elektronická tužka. Můžete si konkrétní situaci přehrát víckrát, graficky si je zvýraznit, ať už lupou nebo elektronickou tužkou a máte čas se k nim vracet. Nabídnout divákovi pohled na situaci z více pohledů. Tohle je ten úkol experta, který sedí s moderátorem ve studiu. Zatímco v roli komentátora nemáte čas vracet se k určitým situacím, protože ta hra stále plyne.

Napadli by Vás určité nevýhody hokejového studia oproti tomu být přímo na místě dění?

Nevýhoda lidí ve studiu je samozřejmě ta, že nejsou přímo na místě dění, ale to ani není jejich úkol. Jejich role je analytická, zhodnotit s odstupem a klidem důležité situace utkání. Pro mě je to tedy záležitost pestrosti vysílání, než aby divák neustále sledoval přenos, který by se odehrával pouze na místě včetně studia. Studio na stadionu samozřejmě má své výhody, kdy si můžete pozvat experta přímo na místo dění. Je tam větší provázanost se samotným zápasem. Jako třeba na hokejových šampionátech, kdy je studio přímo na stadionu. Velkou výhodou bylo, že skončil zápas, a hokejista nám už za 15 minut sedí ve studiu s moderátorem a expertem, takže v tomto případě je to jednoznačné.

V klasickém zápase během ligy ale zastává studio funkci průvodce programu a spojovatele dalších ligových zápasů, které se zrovna hrají ve stejnou chvíli. Lidé ve studiu se tak snaží diváka provádět dějem, zatímco komentátor se soustředí pouze na záležitosti, které se dějí teď a tady.

Jakou techniku (např. tablet) používáte při komentování?

Já jsem skončil u notebooku, kde mám veškeré přípravy, které si vždy radši i tisknu. Je to dobrý pocit mít materiály ke komentování přímo v ruce pro případ určitých technických problémů.

To je pro mě zásadní věc. Zároveň se ale snažím nekoukat do příprav příliš často. Komentátor by měl koukat především na kluziště. Určitá analýza je pak na lidech ve studiu, případně na tom, že se k situacím vrátíme v klidu o přestávce a celou situaci si vrátíme.

Nejhorší je podle mě to, když komentátor prošvihne důležitý moment, protože se zrovna dívá do příprav.

Používáte například pomocný monitor?

Ono se říká, že na monitor by se měl komentátor dívat v době, kdy je hra přerušena. Samozřejmě neříkám, že to platí stoprocentně, ale celkem obecně platí, že když se hraje, tak sleduji hru na ledě, a v momentě přerušení hry se dívám na monitor, protože tam mi režisér pouští opakované záběry, detaily a další věci hráčů. Takhle se to tedy dá jednoduše rozdělit. Monitory jsou ale obecně důležitější pro experta než pro komentátora. Jeho čas přichází ve chvíli, kdy se na monitoru objeví opakovaný záběr předchozí situace, ke které on sám řekne svůj názor.

Zmínil jste komunikaci s režisérem. Přes co s ním komunikujete?

S režisérem komunikujeme i během zápasu. Na komentátorské skřínce je přímo tlačítko na komunikaci s režisérem, takže v tu chvíli mě neslyší divák, ale slyší mě režisér. Bavíme se třeba o připomínkách ohledně detailu na daného hráče, ke kterému chci něco říct, popřípadě ke kterému mám připravené určité informace.

Zároveň ale posloucháme během zápasu, co nám režisér říká. Například určité zajímavosti, které se dozvěděl nebo co můžeme v přerušení použít. Komunikace mezi komentátory a režisérem během přenosu je důležitá.

Využíváte přípravu tištěnou na papíře. Používáte při tvoření přípravy na utkání program Excel?

Používám Excel. Ono to ale není jediný způsob, jak pracovat se statistikami. Dá se využít i provázání s jednotlivými systémy samotných statistik. Příprava v Excelu je tedy jeden ze způsobů přípravy, ovšem ne jediný.

Já osobně se snažím chystat si přípravu nejen číselně v tabulkách, ale doplnit je také o příběhu jednotlivých hráčů. To je velmi důležité hlavně proto, abych nezahltl diváky čísla. Je to velký posun oproti době před 30 lety. Dnes má komentátor mnohem více zdrojů, stejně tak ale i divák, takže není potřeba neustále zmiňovat pouze číselné údaje.

Přijete si vždy zajímavosti hráčů nebo je využíváte z paměti?

Jsou dva systémy. Jednak je to příprava na konkrétní zápas, což se dělá ve formě lineupu, tedy jak ten tým nastoupí, podle jednotlivých útoků a obranných dvojic, ale zároveň je tam další složka, a to je dlouhodobá příprava. To znamená věci, které se táhnou delší dobu. Není to příklad pouze jedné sezony nebo jednoho soupeře.

Některé věci komentátor nemá napsané, ale vychází z předchozích znalostí. Jedná se především o individuální příběhy hokejistů. Věci, které nejde jen tak napsat na papír nebo zadat do vyznačených okének.

Ovlivňuje příprava na zápas vztah mezi komentátorem a hokejistou?

Nejsem příznivcem takzvaného kamarádsoftu mezi hráčem a komentátorem. Ještě složitější je to pak pro experty, kteří s jednotlivými hráči byli v kabině, případně hráli proti sobě. Snažím se mít se všemi korektní vztahy, to ano, a nemělo by se to přehánět na úkor objektivitu. Během komentování se mohou použít fakta z osobního života konkrétního hokejisty, ale je důležité najít hranici mezi tím, co je v rámci objektivitu únosné a co už nikoliv.

Kolik času Vám zabere příprava na jeden duel?

Liší se to ve fázi sezony. Samozřejmě před začátkem ročníku se snažím nasbírat nové informace o hráčích, o klubu, co se v něm změnilo a tak podobně. Na tohle se nabalují zkušenosti ze sezony těch hráčů, týmu, bilance a tak dále. Samozřejmě se může stát, že je 50. kolo a komentátor zjistí, že ten klub komentuje poprvé v sezoně, takže je dobré mít všeobecný přehled. Tohle všechno na délce samotné přípravy závisí.

Je časový rozdíl mezi přípravou na základní část a play-off?

Úplně si to nemyslím. Řekl bych, že play-off nabízí více příběhů, které vyplývají právě ze zápasů základní části proti konkrétnímu soupeři. Například říct, jakou má tým nebo hráč zkušenosti se sedmými, závěrečnými duely série. Play-off je více o příbězích. Lidé to více sledují. Je to rozpitvané z více pohledů, takže si myslím, že to vyžaduje větší čas na přípravu. Aby byl člověk na vše připraven.

Ono se říká, že ideální příprava na zápas je taková, ze které člověk použije 20 procent. Zní to možná divně, ale je to o tom být připraven na všechny možné situace. Pokud bych měl říct příklad z play-off, tak třeba připravit si bilanci týmů v prodloužení, na nájezdy, všechny tyhle

věci, které reprezentují tým a jednotlivé hráče. Podle mě je to zajímavý způsob, jak představit hráče a kluby divákům u televize.

Liší se příprava na zápas extraligy a mistrovství světa?

Liší se zásadně. Řekl bych, že příprava k cizím reprezentacím na mistrovství světa je zajímavá. Jedná se o hráče, které třeba komentátor nezná a musí si tak najít zcela nové informace. Tomu odpovídá i komentování. Podle mě ani samotný divák neočekává, že styl komentování zápasů na šampionátu (nepočítám český národní tým) nebude stejný jako když se hraje extraliga, kdy už se hráči tak nějak točí a všichni je známe. Pravidelný divák je pozná už podle pohybu na ledě, nepotřebuje ani vidět číslo na dresu, možná nepotřebuje ani informace od komentátorů, takže mistrovství světa je opravdu o tom hledat zajímavosti o jednotlivých hráčích a reprezentacích. V mnoha ohledech je to jiné než u domácí soutěže.

Inspirujete se od zahraničních komentátorů?

Mám své oblíbené komentátory, speciálně z NHL, u které preferuji původní, anglický komentář než ten český. Není to z důvodu, že by mi vadil český komentář, ale díky původnímu komentáři mám větší přístup ke zdrojům. Asi bychom se ale nikdy neměli inspirovat v otázce specifčnosti melodie. Ta práce s hlasem je v angličtině, případně ve francouzštině, úplně jiná. Měli bychom se tedy držet toho, co dělá češtinu krásným a specifickým jazykem.

Mám rád specifické hlášky komentátorů, kterými se proslavili, ale nikdy není dobré, když se nadužívají. Je to jejich takový trademark, ochranná známka, ale musí se dávat pozor na to, aby se to nestalo parodií. V tomto případě je důležité být opatrný.

Můžete jmenovitě zmínit zahraniční komentátory, které máte v oblibě?

Jednu dobu jsem více fandil týmu Buffalo Sabres. Nebylo to pouze z toho důvodu, že tam chytal Dominik Hašek, ale že jejich dlouholetý komentátor je Rick Jeanneret. On je naprostá ikona klubu. Jeho styl komentování se mi vždy ohromně líbil. Do zápasů play-off opravdu dával emoce. Ně kterým příznivcům to až vadilo, protože někdy až křičel. Vždy fantasticky pracoval se jmény hráčů. Například když dal bývalý hráč Brad May slavný gól, tak začal křičet „May day! May day!“. Hlášky měl propojené s historií. Nikdy to nebylo náhodné.

Jeanneret zažil v době své největší slávy také dobu Dominika Haška, takže s touto érou je spojena spousta jeho skvělých výroků. Jeanneret do toho dával maximální emoce. Dokázal spojit intenzitu hlasu s děním na ledě.

Trénujete například techniku komentování?

Netrénuji. Jsem toho názoru, že kdyby člověk techniku komentování neustále trénoval, tak by ztratil svou přirozenost. Znovu říkám, je to dialog mezi lidmi, a nebylo by dobré se určitým způsobem stylizovat. Samozřejmě jsou techniky, jak se rozmluvit před přímým přenosem, když to například člověku zrovna v ten den moc nemluví.

Celkově mám ale pocit, že technika komentování nezáleží na tom, jak se člověk vyspal, ale na intenzitě spolupráce s expertem. Na to jsem hodně citlivý, a vždy si říkám třeba „Jo, dneska to jede dobře. Ten zápas není třeba špičkový, ale spolupráce s expertem je skvělá.“ Z toho má člověk dobrý pocit, ale že bych vyznával určitý technický trénink komentování, to ne. Podle mě je důležitá přirozenost.

Píšete si z dlouhodobého hlediska určitá slovní spojení, která byste později při komentování použil?

Ne. Tohle souvisí právě s tréninkem techniky komentování. Nemám rád předem připravené věci, spíš věci, které vyplnou ze situace. Snažím se do komentování zakomponovat třeba přirovnání s hudebním světem, ale musí to sedět do kontextu situace. Nesmí to být použité na sílu. Já jsem třeba velký hudební fanoušek, takže když mě napadne použít například přirovnání ze světa hudby, tak si to zapamatuji. Mám pocit, že tohle má u diváků kladné ohlasy. To jsou ti, co vědí. Samozřejmě u 90 procent z nich to jen tak proplyne, ale lidi, se kterými jsem na stejné vlně, to ocení. Jsem rád, když to zaznamenají a vědí, že jsem to nepoužil na sílu.

Ono to souvisí i se samotnou přípravou. Člověk si třeba řekne, že nějakou plánovanou hlášku nepoužil, ale já si říkám, že je lepší to takzvaně vyhodit než to použít v situacích, kam se tohle nehodí. V minulosti mi kolegové občas dávali hezké úkoly jako třeba co mám říct za slovní spojení v etapě tour. Vždy se ale snažím, aby divák neměl pocit, že jsem to měl připravené. Z toho pak vychází nejlepší momenty, kdy jsme se vzájemně s experty odrovnali nějakým fórem, tak to si myslím, že je nejlepší. Diváci u televize pak vidí, že jsme stejní lidé jako oni a berou to. Že se tím sportem bavíme. To je podle nejzásadnější faktor.

Ovlivnila podle Vás koronavirová pandemie hokejové komentování?

Svým způsobem ano, ale spíš se jedná o úsměvné záležitosti. Jako například vloni během nedohraného předkola play-off, kdy jsme si říkali, ať nemluvíme moc nahlas jinak nás všichni uslyší. Celkově ale nemám pocit, že by se změnila například intenzita hlasu během komentování. Třeba když jsem během letošního play-off komentoval jeden ze zápasů v Liberci,

tak jsem komentoval tak nahlas, že jsem měl pocit, že mě musela slyšet celá hala. Člověk ve vypjatých chvílích nevnímá, že tam nejsou žádní diváci, takže není nutné tolik zvyšovat hlas během důležitých okamžiků.

Spíš se to změnilo v tom, že z hlasu jde poznat nulovou atmosféru na stadionech. Asi i střetnutí v play-off by vypadala jinak. Kdyby domácí tým prohrával, tak věřím, že ho fanoušci namotivují. Mám pocit, že v letošním play-off bylo málo bitek, málo agresivity. To samozřejmě neznamená, že bych to automaticky očekával, ale je to logický důsledek absence atmosféry, takže ty týmy se podle mě tolik nevyhecují. Emoce ke sportu patří, a bez nich to není ono.

Poté může na diváka komentář působit tak, že ten komentář není tak pohlcen dějem a těmi vypjatými momenty. Není se ale čemu divit. Hudebníci by si taky neužili koncert kdyby všichni seděli a bylo ticho v hledišti. Jsou to spojené nádoby. Hokej bez fanoušků je jako hudební koncert bez posluchačů.

Ovlivňuje pandemická krize komunikaci s hráči?

Bohužel ano. Nám se teď zmenšil prostor být s nimi v kontaktu. Já jsem toho v minulosti maximálně využíval, protože není lepší informace než ta, kterou před zápasem dostanete od trenéra nebo hráče. Teď jsme od toho děje odtržení. Z toho nejvíce těží reportéři, ale ani oni nemohou všude. Těch „inside“ informací tedy v současné době není tolik.

Nehrozí tedy absence deskripce prostředí?

Samozřejmě. Komentátor může v tomto případě mluvit pouze o věcech, které sám viděl nebo to má z první ruky. To určitě. Ale na druhou stranu je výhoda v tom, že se můžeme o to více soustředit na samotné komentování. Že se nesnažíme odvádět pozornost jinam. Můžeme se více zaměřit na vtažení diváka přímo do zápasu.

Proměnilo se Vaše komentování s nástupem konkurence v podobě O2 TV Sport?

Mám pocit, že rozdíl ve stylu komentování divák pozná hned, ale teď nemyslím v rámci jedné televize, ale spíš ve srovnání obou televizí, které vysílají extraligu v jednu chvíli. Ať už se jedná o použití experta z řad bývalých hráčů nebo naopak dvou rovnocenných komentátorů. Pokud mám tedy říct, jestli se změnila má práce s nástupem O2 TV Sport na trh, tak to si nemyslím. Člověk se spíš snaží, aby ho takové věci neovlivnily. Přiznám se, že nemám moc času sledovat jejich přenosy. Občas mám příležitost na srovnání, ale není to moc často.

Příloha č. 3: Rozhovor s Ondřejem Zamazalem

Proměnilo se komentování za posledních pět let?

Komentování se podle mě mění neustále, protože reagujeme na trendy. Třeba ze zámoří. V současnosti jsou mnohem dostupnější přímé přenosy z NHL. Každý profesionál, který to sleduje, tak samozřejmě, byť i nevědomky, zaznamenává nové trendy. Já bych ten posun možná rozšířil na 10-15 let, kdy se způsob komentování přibližuje právě k severoamerické škole. Vkládáme do komentování více emocí nebo popisnosti. Někdo si třeba hledá více informační zátěže. Zároveň sledujeme konkurenci na našem území, nebo řekněme v evropském kontextu. Rozhodně do toho vstupuje i individuální moment, kdy se každý komentátor snaží najít svou vlastní cestu.

ČT Sport využívá během hokejových přenosů charakteristické studio. Proč tomu tak je?

Vždy záleží na dramaturgii, jakým způsobem chce komplexně poskládat vysílání. To znamená, že ono se skládá většinou z utkání, tedy z přímého přenosu samotného duelu. Poté se skládá z doprovodného studia, které dodává rámeček přímého přenosu ze základní části. Je to i doplnění o celkovém dění v jednotlivém kole.

U nás je to Robert Záruba, který tento systém vytvořil v době, kdy jsme začali s projektem Buly hokej živě. To znamená, že hlavní přenos doplňují živé vstupy i z dalších stadionů, a v tomhle je podle mě hokejové studio nezastupitelné. To, že podobný formát volíme i v jiných hokejových pořadech jako například na mistrovství světa, tak to už je určitá strukturální vize ČT Sport nebo celkově ČT.

Platí to, že přenos se skládá ze živého přenosu zápasu, které se komentuje z místa ve složení hlavní komentátor, tedy play-by-play, když si pomůžu anglickou terminologií, a glosátor neboli color commentator. Ten doplňuje popisné komentář o své postřehy, které jsou ve většině případů odborné. Ve studiu poté sedí další expert a moderátor studia, který jim provází a udává de facto rámeček celého vysílání.

Existují podle Vás nevýhody hokejové studia oproti komentátorům, kteří se nacházejí na místě dění?

Z mého pohledu, ale samozřejmě se mohu mýlit, to funguje tak, že studio uvádí věci do kontextu obecnými informacemi. Samozřejmě se snaží o spojení mezi studiem a komentátorskou pozicí, kdy studio navozuje témata. Neformálně to ale funguje tím způsobem, že ta témata doladíme společně dohromady nebo je minimálně mezi sebou konzultujeme.

Právě potom závisí na práci komentátorů na místě, aby přidali nejkonkrétnější podrobnosti, které zjistí na místě nebo jiným způsobem sběru informací. Například je vyhledají v předzápasové přípravě, na klubovém webu, na oficiálním webu soutěže, na zpravodajských webech a tak dále. Abych to řekl zjednodušeně, tak lidé ve studiu nahazují konkrétní témata a komentátoři následně doplňují informace o daných tématech.

Preferujete během komentování příběhy jednotlivých hráčů nebo statistiky?

Je to věčný spor, jakým způsobem vést komentář. Liší se to taky podle povahy, osobnosti nebo zkušeností komentátora. Jde o základní výbavu, kterou on vnáší do konkrétního přímého přenosu. Komentář přímého přenosu by měl být mixem všech těchto typů informací. To znamená vkládat do komentáře statistiky, občas zajímavosti o hráčích, jejich osobní příběhy, týmové zajímavosti, postřehy ze zákulisí plus expert dodává odborné zázemí, což na druhou neznámá, že i komentátor by občas nemohl říct určitou hlášku odbornějšího typu.

Ideální přímý přenos by měl vypadat tak, že kombinuje všechny tyto faktory, ale především reaguje na dění na ledové ploše. To je základ. V televizi musíme ctít obraz. Samozřejmě neříkám, že tomu tak vždy je, ale my bychom měli především popisovat to, co se děje na kluzišti. Případně tomu dodávat velmi svižný kontext právě ze zásoby informací, které jsem uvedl.

Jak už jsem ale naznačil, každý komentátor funguje trochu jinak. Má jiné celkové zázemí. Někdo tedy více popisuje hru, někdo se zaměřuje na statistiky, další zase hledá zajímavé příběhy, kterými by proložil popisný komentář. Když vezmeme utkání dvou soupeřů, tak se jedná o určitý metapříběh, který má svou historii. Poté se mohou doplnit drobné příběhy daného zápasu, individuální příběhy a tak dále. Záleží tedy na tom, jak který komentátor ke své práci přistoupí. Podle mě nelze vytyčit ideální cestu, jak by to mělo být. Nebo řekněme, že existuje, jelikož jsem se to snažil popsat. Zase by ale bylo škoda, kdybychom komentátora zaměřujícího se na statistiky tlačili do individuálních příběhů nebo naopak.

Podle mě to je i pestrost pro diváka, vůbec pro to, jakým způsobem publikum vnímá daného komentátora. Některý divák má rád statistiky, někdo má radši příběhy a kvituje, když komentátor vede komentář zápasu statistickým způsobem. Tato pestrost patří k přednostem jednotlivých redakcí nebo sekcí, které vysílají hokejové přenosy.

Jaké jsou podle Vás výhody a nevýhody popisného a rámcového komentáře?

Popisný komentář v televizi by neměl zabíhat do konkrétních podrobností. Když to vezmu u sebe, tak já, když dávám větší přednost popisu, tak se o ně snažím spíše v dramatických momentech utkání. V tu chvíli se propojí drama s kadencí slov a obecně to vytvoří vzrušující situaci pro diváka.

Naopak v momentě, kdy hra plyne bez výkyvů a dramatických událostí a okolností, tak popisnost podle mě škodí. Nesmíme zároveň podceňovat diváka a jeho oči, který mnoho těch událostí sám vidí, a komentátor by mu v tuto chvíli měl pomoci jen s orientací děje na ledové ploše. To znamená, kdo je zrovna u kotouče. Pokud je tam souboj dvou hráčů, tak popsat daný souboj, co se mezi nimi děje. Když je to souboj střelce a brankáře, tak zase jen vyznačit hlavní aktéry a třeba jen lehce ťuknout do toho, jak ta akce proběhla. Jinak by tohle zavánělo rozhlasovým komentářem.

V tomhle se to trochu „bije“ se severoamerickou školou, která bývá dost popisná. Když si tohle vybavím, tak někteří komentátoři bývají hodně popisní. Záleží tam tedy na zvyklosti, jak to vnímá publikum. Když jsem mluvil o prostupování severoamerických vlivů do našeho vysílání, tak to samozřejmě nemůže být kopírování toho, co slyšíme, ale spíš si brát jen tu inspiraci, kterou my považujeme pro naše publikum za přínosnou.

Když to shrnu, tak by podle mě měla popisnost občas vstupovat do vysílání, ale rozhodně byste neměli pouze popisovat dění na ledě. Důležité je, aby komentátor střídal popisnost s rámcovým komentářem.

Liší se intenzita popisného a rámcového komentáře u jednotlivých sportů?

Stoprocentně. Záleží na tempu nebo na rychlosti sportu, protože třeba z mého pohledu tohle mohu posoudit velmi detailně. Ještě rychlejší sport, než hokej je florbal, kterému se také věnuji. Za vteřinu může padnout gól ze situace, kdy je míček na druhé straně hřiště. V hokeji tohle, i s ohledem na výklad pravidel, není možné. V hokeji musíte projít jednotlivými zónami, než se dostanete do útočné třetiny.

Tomu samozřejmě odpovídá i komentář, který může být teoreticky dynamičtější s ohledem na rychlost sportu, ale řekněme, že kolektivní sporty jsou si podobnější, než když porovnáte lední hokej například s atletikou. Konkrétně běh na 100 metrů. To je událost, která trvá 10 vteřin. Nebo když zase uvedu svůj příklad – závod na 50 metrů volným stylem v bazénu a potom srovnání se třetinou hokejového zápasu.

Záleží na typologii sportu a základním rozdělení, jestli se jedná o sport kolektivní nebo individuální.

Jakou techniku (např. tablet) používáte při komentování?

Jsou kolegové, kteří nedají dopustit na papír, ať už z tradice nebo z důvodu přehlednosti, protože se jim na papíru lépe hledají informace, kdy si je třeba ještě vyznačí. Já už dlouhá léta používám elektroniku nebo digitální způsob sbírání informací k přípravě a následně použití. Ať už je to notebook nebo v minulosti tablet, který jsem odložil, ale jen de facto z technických důvodů. Už byl tak zastaralý, že jsem nestíhal přebíhat mezi aplikacemi. Například mezi oficiálním zápisem na webu hokej.cz, případně soubory v Excelu, takže už to bylo tak zpomalené, že už jsem musel tablet opustit. Digitální techniku ovšem používám pořád.

V papírové podobě mám pouze zápis o utkání, kdyby náhodou selhala technika. Tohle se v mém případě taky jednou přihodilo. Při cestě na hokejové přenos se mi něco stalo s počítačem, a celá příprava skončila v koši. Při přenosu jsem pak mohl použít pouze ty informace, které mi uvízly v paměti, což při kvantu těch čísel bylo jen pár informací.

Zápis ale slouží jako taková záloha, kdy máte otevřenou stránku u jednoho týmu a najednou se potřebujete podívat na druhý tým, tak se vždy hodí zápis v papírové podobě. Ale jsou kolegové, kteří si do dneška tisknou přípravu na papír. Já to беру tak, že šetřím životní prostředí a nemusím používat toho papíru tolik. Zase záleží na jednotlivém komentátorovi a typu sportu. Přeci jen ve sportu, u kterého musíte mít přípravu po ruce, tak někdo opravdu volí striktně jen papírovou přípravu.

Jakou roli má při komentování pomocný monitor, na kterém vidíte průběh vysílání?

To je základ komentátorské práce. Bez toho by nemohl vzniknout přímý přenos, protože platí celkem jednoduchá poučka – pokud běží hra, tak vy komentujete to, co vidíte na hrací ploše nebo na závodisti. V momentě, kdy je hra přerušena, tak režie nabízí divákovi opakované záznamy, doplňující grafiku a tak dále. V tomto případě to také musíte vidět, abyste se věnovali tomu, co běží na obrazovce. Zase se odkazují na základní pravidlo, že v televizi musíme ctít obraz. To znamená, že musíme popisovat situace, které vidí divák. V této situaci je monitor naprosto nezbytný. To je esenciální věc, bez které by přenos nemohl fungovat.

Ještě je to rozloženo tím způsobem, že na komentátorském stanovišti máte dva monitory. Na jednom běží výstup přenosového vozu, a na druhém vysílání, tedy výstup, v tomto případě ČT Sport, protože to mohou být dva různé výstupy. Třeba v případě hokeje, protože vy

dostáváte na jeden monitor výstup z hokejového utkání, ale potom se něco jiného děje na obrazovce tím, že se to doplňuje studiem.

Takový moment nastává například při reklamní pauze, kdy si kontrolujete, co se děje ve vysílání, to znamená, že tam běží reklama, ale na druhém třeba režisér hledá pomocí kamer hráče, o kterém budete mluvit, až vás po reklamní pauze zase pustí do vysílání. Nebo naopak sledujete o přestávce vysílání studia. To, co se děje ve studiu, protože musíte mít sběrný signál ze studia, když s vámi lidé ze studia komunikují třeba pomocí konference. To znamená, když my jako komentátoři vstupujeme do vysílání studia se svými postřehy. V tu chvíli potřebujete mít k dispozici naopak výstup vysílání, abyste věděli, v jaké fázi se nachází, kdy se k vám připojují. Máte zároveň zpětnou zvukovou stopu, takže slyšíte, když vás moderátor studia vybízí, na co se vás ptá a podobně.

Když se ale vrátím ke zobecnění, tak bez monitoru je ta práce zkrátka nemožná. Nebo takhle, možná je pouze v situaci, kdy popisujete, co se děje na hrací ploše, ale jakmile vám tam dají detail trenéra, opakovanou akci hráče, gól, tak vy se musíte chytat tohoto obrazu. Tam jiná možnost není.

K čemu přesně slouží komentátorská skříňka?

To je technická záležitost. Jedná se o skříňku, která vás propojuje s přenosovým vozem. Pomocí této skříňky můžete komunikovat se zvukařem nebo s režisérem. Teoreticky, když se to propojí pomocí kabelů, tak lze komunikovat s někým na Kavčích horách nebo na jiném místě. Zkrátka mimo stadion. Zároveň jsou ke skříňce připojeny komentátorské headsety nebo jen sluchátka s mikrofonom do ruky. Je to zásadní pomůcka pro to, aby mohl přenos vůbec vzniknout. Aby komentátor mohl zápas komentovat.

Jak vypadá Vaše příprava na hokejový zápas?

Obecně si myslím, že know-how, jak příprava probíhá, občas prolítne v rozhovoru s některým z kolegů. Ale kdybych měl přípravu rozdělit na dva oddíly, tak by to byla příprava dlouhodobá a krátkodobá.

Dlouhodobou přípravu si určitým způsobem vedete. Například u mě je to statistický systém, ze kterého dokonce časem vznikla oficiální kniha rekordů extraligy ledního hokeje. Poté systém, ve kterém si v různých databázích nebo svých systémových celcích udržujete povědomí o dění v dané soutěži, klubech, u jednotlivých hráčů a tak podobně. Tento systém je opět dost individuální. Já už mohu v současnosti využít databázi tisíce hráčů, které jsem někdy

komentoval, a ke kterým jsem si přiřadil základní poznámky, takže tuto databázi mohu využít jak v hokeji, tak ve florbalu. Mohu ji využít také na mezinárodní úrovni, například na mistrovství světa. To je dlouhodobá příprava.

Potom je zde krátkodobá příprava. U té informace aktualizujete, doplňujete a upravujete už před konkrétním přenosem, když víte, že se v nadcházejícím týdnu budete věnovat konkrétnímu týmu nebo týmům. Záleží, kolik přenosů vás čeká.

Používáte při přípravě program Excel?

To je můj velký kamarád. Nevím, jestli to vzniklo tím, že ho jednoho dne někdo začal využívat, a řekl ostatním, že je to dobrá pomůcka, nebo že se v Excelu dobře dělá příprava. Já si to umím propojit s jinými funkcemi. Dokážu si tedy nasdílet dokumenty z jiných aplikací, byť třeba ne úplně online, ale pomocí určitého, zpožděnějšího přenosu. Pro statistiky je zároveň Excel nejlepší volbou. Jedná se o program se zaměřením na funkce nebo matematiku. V tomto směru se na Excel můžete spolehnout. Excel používám i v momentech, kdy v něm zrovna žádné funkce nepoužívám. Je to pro mě uživatelsky přívětivý program. Radši si vždy vyberu Excel než aplikaci jiného typu.

Word nepoužívám vůbec. Kromě Excelu jsem nějakou dobu využíval aplikaci, kterou pro mě vytvořil jeden student z elektrotechnické fakulty z ČVUT. Jednalo se o statistický background extraligy.

V tomto směru pracuje každý komentátor samostatně. Rozhodně tyto věci nesdílíme, a spíš mi připadá, že si to každý uchovává jako své know-how. Tedy systém, ve kterém zpracovává svou přípravu.

Ovlivňuje příprava na zápas vztah mezi komentátorem a hokejistou? Například v otázce sbírání informací?

Z hlediska novinářské etiky by se komentátor neměl přátelit se subjektu svého zájmu. To vám řekne snad každý vyučující předmětu Etika či Novinářská morálka. Řekl bych ale, že bez těchto kontaktů se komentátor mnohdy neobejde. Ve veřejných informacích se často k určitým informacím nedostanete, takže je třeba, aby si komentátor určité informace sháněl sám tím, že se dostane přímo ke zdroji. Ať už tím, že kontaktujete trenéra nebo manažera klubu. Během těch let už člověk to prostředí zná. S těmito lidmi se můžete seznámit při natáčení, při přenosech, při jiných příležitostech se spoustou hráčů, trenérů nebo činovníků. Tyto

kontakty poté můžete využít, a přiznám se, že se nebojím oslovit hráče, když potřebuji vyjasnit určitou informaci.

Zároveň vím, kde se nachází hranice, a uvědomuji si, že když mi dotyčný řekne, že tato informace je soukromá, tedy pouze pro mě z hlediska kontextu, tak v tu chvíli je to pro mě informace, kterou nemohu sdělit veřejnosti. Držím to naprosto striktně. Počítám s tím, že když se ptám na jednotlivosti směrem k přenosu, a ten hráč neodpovídá, tak se jedná o informaci, kterou lze použít. Pokud tam není vyložené embargo z jeho strany.

Je snazší získávat informace od hráčů, se kterými jste v minulosti dělal více rozhovorů?

Asi bych to nějak důkladně nerozlišoval. Nevidím v tom zásadní rozdíl. Samozřejmě ale oslovuji pouze ty hráče, které znám. Nepíšu těm, se kterými o sobě pouze víme. Spíš se spoléhám na ty hráče, se kterými nás pojí určitý vztah, ať už na pracovní či trochu přátelštější bázi. Pokud tu informaci zkrátka nemám jiným způsobem, tak ji nesdělují.

Kolik času Vám zabere příprava na jeden zápas?

Záleží na tom, jestli jste se danému týmu nebo hráčům věnovali v nedávné minulosti. To znamená, že dlouhodobá příprava je doplněna o informace krátkodobějšího charakteru (aktuální, čerstvé). Bývá to i naopak. Například vyrazíte na zápas týmů, které jste třeba nekomentoval rok, rok a půl. Může se to stát vlivem střídání komentátorů. Pokud je více komentátorů, tak se nedostanete ke všem klubům za celou jednu sezonu.

Může se to lišit od, řekněme dvou, tří hodin. Tolik času mi zabrala na přípravu série play-off Třinec - Mladá Boleslav, protože už jsem se chystal na dva, tři zápasy. Oba týmy jsem navíc komentoval v závěru základní části, takže samotná příprava je jednodušší, protože už opravdu jen doplňujete.

Nebo taky může příprava zabrat 20 hodin. Pokud narazíte na tým, který jste dlouho nekomentovali, nemáte o něm tolik informací, musíte je sesbírat. Roli hraje také situace, kdy se dostanete do časové tísně vlivem věnování se komentování nebo informacím u jiného sportu.

Zmínil jste přípravu na play-off. Konkrétně na sérii Třinec – Mladá Boleslav. Je rozdíl mezi přípravou na zápas základní části a zápasem play-off?

Zrovna včera jsem nad tím uvažoval. Nechci se vychvalovat, ale má příprava je dost podrobná. Chci být připraven na cokoliv, co může nastat. Člověk sice tohle nemůže zvládnout nikdy

na 100 procent, ale snažím se být připraven na vše. Ke každému hráči v extralize mám, troufám si tvrdit, minimálně sedm informací různého charakteru. Mezi ně patří informace typu osobních, statistických, zákulisních a tak dále.

U některých hráčů se jedná zhruba o 20 až 25 typů informací. Kdybych měl být konkrétní, tak bych jmenoval útočníka Martina Růžičku z Třince. V extralize se pohybuje dlouho, navíc patří mezi nejlepší hráče ligy. Můžeme tedy u něho zmínit rekordy nebo zajímavé výkony z jednotlivých utkání.

Konkrétně včera jsem při komentování hokejového duelu použil z přípravy 5 procent. Během play-off asi klademe větší důraz na popisný komentář na úkor rámcového komentáře. Děje se tak i proto, abychom nepromeškali důležité události. Přece jen už jde o hodně rozdíl od zápasu v základní části. Když v základní části takzvaně „prokecáte gól“, tedy když upřednostníte rámcový komentář nad popisným v době, kdy padla branka, tak se zase tolik nestane. Třeba za stavu 6:0. Kdežto v play-off, kde se hrají zápasy na 2:1, 3:1, tohle platí za chybu komentátora.

V těchto případech se tedy věnujeme více popisnému komentáři. Snažíme se být struční. Abychom si s expertem neskákali do řeči. Kdežto v základní části, jak říkával dnes už náš zesnulý šéf, je trochu více času na pohádky a báchorky. On to samozřejmě pojmenovával nadneseně. Takže ano, troufám si tvrdit, že rozdíl v komentování mezi zápasem základní části a zápasem play-off určitě existuje. V play-off by komentář měl být čistější. Není to ale pouze o popisu hry. Existují také diváci, kteří jsou na tyto informace připraveni a chtějí je. Chtějí spíš zákulisní informace než popisovanou hru. V play-off bychom ale měli zvážit, kolik informací tohoto druhu chceme použít.

Je rozdíl mezi přípravou na zápas extraligy a zápas na mistrovství světa?

Rozdíl je v tom, že na mistrovství světa se přípravě na začátku věnujete ve velké rychlosti. Když to ale pojmu ze široka, tak záleží na systému šampionátu. Poslední roky to většinou funguje tak, že se turnaj odehrává ve dvou dějištích. To znamená, že i komentátoři jsou rozřazeni do dvou dějišť. Dvě města. Jedna, nebo i dvě země v roli pořadatele. V takové chvíli víte, že se budete věnovat maximálně osmi týmům v jednom dějišti.

Trochu složitější byl šampionát v Rize. Zde se využil starý model, kdy všech 16 reprezentací hraje v jednom dějišti, a nám tedy hrozí, že budeme komentovat minimálně dva až šestnáct

týmů. Čas je pak na přípravu jednotlivých týmů omezený, a nemůžete se na ně připravovat tak, jak je člověk zvyklý z extraligy.

Až poté, co máte postupně všechny týmy doplněné, tak můžete doplňovat konkrétní poznatky. S mými přístupnými zdroji příprava fakticky nemusí být úplně tak precizní nebo vedená do hloubky jako v případě extraligových týmů, které sledujete 10, 15 nebo 20 let. Máte povědomí o klubech, činnících nebo hráčích. De facto takovou, že byste zvládli odkomentovat utkání z paměti. Na mistrovství světa je to opravdu složitější. Museli byste zápas vést pouze popisným komentářem bez rámcových poznámek.

Inspirujete se od komentátorů ze zahraničí?

Sledují například jakým způsobem pracují s informacemi, jak dokážou oddělit, rozfázovat jednotlivé části komentáře tak, jak jsem to naznačoval. Popisný od rámcového, dovolí si sem tam pronést i vtipnou nadsázku nebo poznámku. Důležitý faktor je mít z toho zábavu. Podle mě je komentování stále zábavou, a já se tím řídím. Umět udělat si ze sebe srandu, nechat kolegu, aby vás odboural. Chceme ukázat, že jsme také jen lidi, a že je to zábava i od nás směrem k publiku.

Pokud by to totiž měl být pouze strojový komentář bez jakéhokoliv náznaku odlehčení, tak si myslím, že to už je také v současné době minulostí. Souvisí to se starou školou. Dříve se to bralo vážněji. Právě tohle je jeden z faktorů, který se mi na zahraničních komentátorech líbí.

Ze zahraničních komentátorů ale v současné době sleduji pouze ty z NHL. Už nemám tolik času, abych sledoval kolegy ve Finsku nebo Švédsku. V těchto případech podle mě není komentování mezinárodní záležitostí. Je to hodně o individualitě a národním charakteru.

Máte určité oblíbené v řadách komentátorů z NHL?

Asi ne. Jmenovitě některé z nich znám, ale že bych v řadách komentátorů NHL viděl kolegu, u kterého bych si řekl „Jo, přesně takhle to chci dělat,“ tak to ne. Každé podmínky, i jazykové, jsou jiné. Důležitá věc, nelze převádět vše, co vás inspiruje, do češtiny. Jde o to, že oba samotné jazyky jsou natolik charakteristické a odlišné, že vypůjčené věci nelze aplikovat v češtině.

Takže spíš jen tak sledují, jak který z nich komentuje. Sleduji intonační, artikulační i jazykovou stránku. Krom toho si na nich všímám také výběru témat, způsobu popisu utkání rámcovým komentářem, a porovnávám si to s českým prostředím.

Trénujete techniku komentování?

Ne. Že bych si doma odříkával texty, to ne. Ani nevím o nikom, kdo by to dělal. Možné to je. Netvrdím, že to někdo nedělá. Hlavní trénink je ale četnost přenosů, ke kterým se dostanete. Nejvíc trénujete tím, že komentujete.

Každý si musí najít svou polohu. Ať už tím, že ho poučí starší kolega nebo on sleduje zkušenějšího kolegu, jak se to dělá. Nebo se inspiruje od jiných domácích komentátorů, nebo právě v zahraničí. Pak už musí věřit, že je to správná cesta. Korekce během komentátorské cesty samozřejmě musí nastávat, a to od nadřízených. Zpětnou vazbu si často dopřávají i diváci, byť fundovaná je málokdy. Jedná se spíše o emotivní zpětnou vazbu, která se moc nedrží faktů nebo zákonitostí práce, ale spíš se věnuje údajné přízni, kterou věnujete jednomu nebo druhému týmu.

Samozřejmě i tato zpětná vazba je důležitá. Jak to vidí fanoušek konkrétního klubu a snažím se něco málo z toho vzít. Nehodit to hned do koše. Nikdy jsem ale techniku komentování netrénoval.

Nepíšete si tedy žádná slovní spojení?

Ne, vůbec. Maximálně si těsně před koncem zápasu sesumírují, jak bych chtěl ten daný zápas zhodnotit. Závěrečnou hláškou komentátora se zazněním sirény nebo s koncem závodu, kdy si připravím sumář v jedné či ve dvou větách. To si vždy připravím v hlavě. Já si to nepíšu. Jinak je to ale komentování přímého přenosu. Je to živý přenos. Osobně spoléhám na svůj dlouhodobý background, na to, že sportovní komentování provozuji dlouhodobě. Už jsem se dopracoval do fáze, kdy si to nepotřebuji polopaticky připravovat.

Proměnila se Vaše práce s nástupem konkurence v podobě O2 TV Sport?

Přiznám se, že konkurenci sleduji. Chci mít přehled o tom, co se děje v extralize. Věnuji se extraligovým rekordům, takže se ve volném čase kouknu i na jejich přenosy. Konkurence v podobě O2 TV Sport určitě ovlivňuje naši činnost. Například jakým způsobem pojmáme přenos. Minimálně tím, že vnímáme jiný druh komentování. Že to lze dělat jinak.

O2 TV Sport je důkazem, že naše hokejové vysílání není to jediné správné, ale že existují i jiné cesty. Já s tím rozhodně nemám problém. Stejně jako sleduji přímé přenosy ze zahraničí.

Jaké jsou dopady koronavirové pandemie na komentování?

Výrazně se zpřísnily podmínky na stadionech. Celkově věci, které musíte splnit, abyste se mohli dostat na komentátorské stanoviště. Záleží na názoru mnoha organizací. Na vedení extraligy, na APK, na jednotlivých klubech. Ta opatření se liší v závislosti na jednotlivých oddílech. Omezuje to ale jako při každé činnosti. Nechtěl bych tvrdit, že to je jiné. Zkrátka musí se dodržet rozestupy, musíte nosit respirátor s výjimkou komentování.

Také záleží na organizaci, která vás vysílá, tedy na České televizi. Záleží na jejich vnitřních pravidlech. Takové ty věci jako mít jednou za čas test, self-reporting týkající se covidu a ochranné pomůcky, to všechno v současnosti patří k nezbytné výbavě současné práce.

Je omezena komunikace s hráči?

Komentátor se do kontaktu s hráčem nedostane, a to ani před zápasem. De facto by ani neměl, protože jednotlivé zóny jsou striktně odděleny. Komunikaci s hráči provozují pomocí všech dostupných komunikačních prostředků, které používáme všichni. Občas se ale potkám s některým hráčem na stadionu. Ať už náhodou nebo cíleně. Například ke krátkému rozhovoru. Celkově si myslím, že prostor na komunikaci s hráči zůstává i přes nelehkou dobu.

Nehrozí absence deskripce prostředí?

Může to ovlivnit komentář, ale tohle moc nepatří k výbavě komentátorů. Já se o to snažím. Když mluvím s některým z hráčů, tak tu informaci mohu později použít v komentáři. Jako třeba „My jsme se s ním před utkáním bavili, a on nám řekl tohle a tohle.“ Je to konkrétní označení zdroje informace. Můžete podat jiný úhel pohledu než svůj. Předáváte zkušenost, současnou náladu aktéra sportovní události.

V tom je komentování omezené. Že nemůžete předat informace, které by mohli celkově dokreslit kontext dění. Na druhou si nemyslím, že by tohle výrazně ovlivňovalo komentátorský výkon.

Příloha č. 4: Rozhovor s Janem Velartem

Jak se proměnilo komentování za posledních pět let?

Neřekl bych, že se komentování hokejových přenosů proměnilo zásadním způsobem. Pokud se bavíme o komentování v Česku, tak pořád využíváme rozdělení na dva směry. Prvního se drží Česká televize, která striktně dodržuje model komentátor a spolukomentátor s tím, že spolukomentátor působí zároveň v roli experta. Většinou se jedná o bývalého nebo i činného sportovce v daném sportovním odvětví. Naproti tomu stanice jako Nova Sport či O2 TV Sport jsou komerční subjekty.

Krom toho jsou redakčně provázané. Vzhledem k tomu, že jsem pracoval na Nově, a nyní pracuji pro O2, tak vím, že se v zákulisí pohybuje poměrně velká skupina stejných lidí. Stejní jsou i členové redakce. V těchto dvou komerčních televizích se drží model dvou komentátorů, kteří si jsou rovni. Jedná se o dva žurnalisty, kteří se hlasově střídají. Tento model komentování je oproti ČT dynamičtější. U ČT expert totiž vstupuje přímo do děje přenosu. V podstatě většinou, když se hraje, tak má komentátor na starost deskripci neboli popis hry. Expert – spolukomentátor vstupuje do komentování ve chvíli, kdy se hra přeruší. Pustí se třeba opakovačka a on popíše konkrétní situaci. Třeba proč se zrodila tahle akce. Tenhle model funguje na ČT od 90. let, přičemž ho vůbec nemění.

Druhý model, který je ve světě unikátní, obsahuje dva vyrovnané komentátory. V zahraničních televizích jsem tohle moc neviděl. Ten funguje na O2 TV Sport a Nova Sport. Každý model má něco do sebe. Tohle se za posledních pět let nezměnilo, abych se tedy vrátil k původní otázce.

Mají v zahraničí TV stanice model, který vyznává ČT?

Mají. Spolukomentátorem je bývalý hráč nebo trenér. Musí to být ale někdo, kdo v divácích vzbudí důvěryhodnost. Během popisování hry musí dokázat, že on je ta relevantní osoba, která má hru vysvětlovat a má k tomu co říct. Takové postavě uvěří divák mnohem snáz, a to z toho důvodu, protože ten daný sport dříve hrála. V Americe tedy tohle mají také.

Jediná proměna, které jsem si u vysílání v Americe všiml, je pozice komentátora a spolukomentátora. Zatímco komentátor sedí vysoko na tribuně, tak spolukomentátor stojí mezi střídačkami. Každý z nich má tak jiný úhel pohledu. Spolukomentátor, který stojí mezi střídačkami, má samozřejmě blíž ke hře a vidí detaily. Zblízka vidí, co se děje na střídačkách. Je obohacen o jiný úhel pohledu. To je třeba novinka, které jsem si za posledních pět let všiml.

Jedná se ale pouze o americké a kanadské televize, tady v Čechách se toho moc nezměnilo. V zásadě nic.

O2 TV Sport se u hokejových přenosů vyznačuje absencí charakteristického studia. Proč?

První důvod, ze kterého vychází důvod druhý, je ten, že O2 TV má obecnou snahu co nejvíc se odlišit od České televize. Ono je to vyloženě zakořeněno v celkové filozofii naší televize. Dělat to jinak. Tím samozřejmě neříkáme, že ČT to dělá špatně. Vzhledem k tomu, že ale vstupujeme do stejného prostředí, tak je záhodno se rozlišovat, což může být i odlišný model komentátorské dvojice, který je na každé stanici jiný.

Druhý důvod je ten, že ČT je konzervativnější. Snaží se samozřejmě jít s dobou, ale naše televize se především snaží být moderní, co se filozofie týče. Konkrétně u hokeje je snaha dělat to jinak než ČT. To znamená třeba zprostředkovávat zážitek přímo ze stadionu. Podle mého je tato varianta správnou volbou. A to i za předpokladu, že by žádná ČT neexistovala. Je důležité být přímo na místě. Pro diváka je tam zároveň velká míra uvěřitelnosti zážitku, který se my snažíme zprostředkovat. Když je navíc studio přímo na stadionu, tak ten komentátor toho pochytí daleko více, než kdyby seděl ve studiu v Praze.

Nepřemýšlelo se zde v Česku o modelu spolukomentátora mezi střídačkami?

Na O2 TV je super, že stále hledáme nové způsoby, jak se zlepšovat, a svým způsobem, jak se odlišovat od ČT. Samozřejmě ČT v čele s Robertem Zárubou se také dívá kolem sebe. Sleduje komentování v zámoří či ve Skandinávii. Snaží se odkoukat od konkurence to nejlepší. I od nás. Je to samozřejmě správný přístup. Ale abych se vrátil k tvojí otázce. Právě tohle jsme několikrát zmiňovali jakožto možnost. Vzhledem ke koronaviru se ale tento nápad pro letošní sezonu odložil. Ten nápad tady byl už minulou sezonu s tím, že bychom to do dalšího ročníku přinesli jako novinku – reportér, který přijde na střídačku. Součinnost probíhala s APK, která zastupuje všechny kluby. Nejdříve musí s takovýmto konceptem souhlasit. Osobně si nemyslím, že by v tom byl nějaký problém. Tím, že v českém prostředí tahle věc nemá tradici, tak si na tom všichni chtějí dát záležet. Proto se zavedla novinka jako třeba helmet cam čili přímý pohled z helmy rozhodčího. S tímto rozhodnutím museli souhlasit samotní sudí. Hru to nesmírně osvěžuje. Proto jsme zavedli i mikroporty u rozhodčích. Sice to není novinka, protože ČT zavedla mikroporty už dříve, ale na diváka to má stejný efekt jako helmet cam. Je více vtažený do hry.

Rozhovory na střídačce jsou dalším krokem, který zvažujeme. Rádi bychom se na této možnosti výhledově domluvili. Určitě je to v plánu, stejně tak jako třeba věc, která se využívala na juniorském mistrovství světa.

Řeč je o kameramanovi s bruslemi, který byl vpuštěn na ledovou plochu v moment, kdy padl gól. Obkroužil tak s kamerou hlouček radujících se hráčů, což je opět pro diváka větší přiblížení se samotnému dění. Tyhle nápady tedy určitě existují a reportér na střídačce je jeden z nich.

Zmínil jste potíže s koronavirovou situací. Jak moc ovlivnila komentování?

Samotné komentování neovlivnila situace kolem onemocnění COVID-19 prakticky vůbec. Do jisté míry ale ovlivnila přípravu na komentování. Mám na mysli záležitosti typu být s hráčem v kontaktu před nebo po zápase. To samozřejmě není dovoleno, takže my máme osobní, telefonické kontakty na jednotlivé hráče. Známe se s nimi trochu lépe, můžeme jim napsat, ale já osobně to třeba v průběhu ročníku moc nedělám. Nechci je otravovat pokaždé, když něco potřebuji. Totéž platí i v případě trenérů. Čas od času jim napíšu, když je to nezbytně nutné. Oni samozřejmě reagují, ale přímý kontakt to nenahradí.

Po utkání je navíc atmosféra mnohem uvolněnější. Jak my, tak i hráči mají po práci. S hokejisty se pak snadněji vede nezávazný dialog. Před zápasem jsou naopak všichni soustředění a na další věci není čas. Tohle právě chybí. Je zde absence deskripce nálad v kabinách nebo pocitů a emocí jednotlivých hráčů. Všechno je to hodně zprostředkované. Já osobně v těchto případech využívám tiskové mluvčí nebo lidi, kteří pracují v klubu, a se kterými se z osobního hlediska znám lépe. Jsou prostředníkem mezi mnou a týmem. Funguje to tak, že jim volám před zápasem a zjišťuji novinky. V tomto případě jsou tiskoví mluvčí hlavním zdrojem informací. V některých klubech mám ten zdroj třeba jinde. Z celkového hlediska mi tiskoví mluvčí nahrazují kontakt s těmi samotnými hráči. Řeknou mi klubové novinky. Na cokoliv se jich zeptám, tak vždy vyjdou vstříc. Jedná se o pracovníky samotných klubů.

Během komentování preferujete příběhy jednotlivých hráčů nebo statistiky?

To se takhle nedá říct. Komentování je rozděleno na více částí. Pokud se hraje, tak má přednost deskripce. Popis toho, co se děje. Občas můžeme vkládat do deskriptivního popisu, jak Robert Záruba říká, rámcový komentář. Já jsem ten výraz také používal, protože jsem čerpal z jeho diplomové práce. Tam měl rozdělení komentáře na popisný a rámcový. Toho jsem se tedy držel. Rámcový komentář se týká zajímavosti ze života jednotlivého hráče. Můžeme zde zahrnout i statistické zajímavosti. Například Andrej Kudrna vystřelil na branku. Když komentátor hlásí

„Andrej Kudrna dostal puk a vystřelil na Dominika Frodla“, jedná se o popisný komentář. Vzápětí na to komentátor naváže „mohl vstřelit svůj 10. gól v sezoně“, a zde se už jedná o rámcový komentář. Je to záležitost, která se netýká popisu hry. Nejedná se o komentování děje na ledě. Je to něco navíc. Něco, co je vloženo do deskriptivní řeči.

Takovéto rámcové úseky by měly být během komentování krátké. Není žádoucí se během hry rozpovídat o konkrétním hráči. Promluvové bloky o tom, kolik gólů daný hráč vstřelil, jak dlouho už čeká na branku, kdy měl nejlepší ročník atd., na to je čas, když je přerušena hra, a ten hráč je v záběru. Když konkrétního hokejistu zabírá kamera, tak v této situaci se nabízí, aby se hráč určitým stylem popsal. Komentátor může vzít v úvahu buďto jeho probíhající ročník, nebo rovnou celou kariéru, pokud se například jedná o letitého hráče.

Jak příběhy jednotlivých hráčů, tak i statistiky mají mezi komentátory své místo, nicméně je docela pevně dané, co se kdy má používat. Zrakový zážitek, tedy to, co divák vidí, by měl korespondovat se zvukovým zážitkem. Komentátor by měl vysvětlovat divákovi co vidí. Popisovat především samotnou hru, a málokdy by se měl od toho odchylovat. To je taková základní komentátorská poučka.

Jakou techniku (např. tablet) používáte při komentování?

Nepoužíváme ani tablet, ani smartphone. Obě tyto věci by se daly využít, ale pro nás to není žádoucí. Do základní výbavy komentátora patří monitor, my mu říkáme pomocný monitor, na kterém vidíme to, co divák. Máme možnost sledovat televizní výstup, který se vysílá do domácnosti každého diváka. Vidíme tam i opakovačky, infografiky (např. textové bubliny s informací) nebo jednotlivé detaily. Z tohoto víme, co máme popisovat. Jestli máme zrovna popisovat hru, nebo třeba máme popisovat rozhodčí, hráče či diváky atd. To je první věc, která je na komentátorském postu.

Druhá věc je zvuková krabička, ke které jsou připojena sluchátka. Je tady i komunikátor, který má několik tlačítek. Můžeme si tady upravovat hladinu zvuku. Slyšíme jak sami sebe, tak i druhého komentátora. Slyšíme zvuky ze hry. Je tady i tlačítko na komunikaci s režisérem, který sedí ve voze před halou. Upozorňuje nás třeba na to, že se blíží komerční přestávka, upozorňuje nás na to, jaký má připravený zpomalený záběr před komerční přestávkou. My už automaticky víme, že je třeba ho okomentovat, přizpůsobit mu naše hlášení. Další tlačítko je na komunikaci se zvukařem. No a pak se samozřejmě neobejdeme bez vlastního počítače, kde máme přípravu.

Jak vypadá Vaše příprava?

Já mám teda přípravu vytištěnou. Na každý klub si vedu přípravu v Excelu, kde si to před každým zápasem upravuji a pak to mám vytištěné před sebou. Mám připravené tři papíry. Přípravu s domácím týmem, hostujícím týmem a pak soupisku, kterou nám dávají pracovníci klubu těsně před utkáním. Dále mám svůj notebook, kde se nachází oblíbené hokejové stránky, ze kterých čerpám informace. Mám tam záložky jako kanadské bodování domácího týmu, potom kanadské bodování hostujícího mančaftu, třetí je kanadské bodování obecně, čtvrtá se týká brankářů a na páté jsou vývojové statistiky. Pak mám dvě záložky, kde jsou soupisky hráčů, a nakonec mám otevřený Livesport, kde vidím aktuální výsledky. Mám to řazené v přesně daném pořadí. Jsem na to zvyklý, protože u komentování tak rychlé hry, jako je hokej, je ta rychlost klíčová. Taková příprava je nutná, protože zabraňuje záseku komentátora při hledání konkrétní statistiky. Musí vědět, kam kliknout, když něco hledá, což je věc, která se samozřejmě v rámci zkušeností zlepšuje.

Největší problém nastal při mém prvním přenosu, ale vzhledem k tomu, že je to už rutina, kterou jsem opakoval snad tisíckrát, tak tohle zvládám. Hodně mi v přípravě pomáhají informace na stránce eliteprospects.com. Jedná se o přehlednou encyklopedii všech hokejistů. Příprava na každý tým, kdy si o něm sháním aktuální informace, mi zabere dvě hodiny. To znamená, že na celý zápas se připravuji čtyři hodiny. Vzhledem k tomu, že nejsem pouze komentátor, ale také redaktor, tak mám na starosti například i obsah pro přestávky. To znamená, že stříhám příspěvky.

Liší se příprava na utkání, když se jedná o tuctový zápas v základní části nebo o finále?

Liší se to v otázce časové vytiženosti. Play-off je vlastně dlouhodobý turnaj, kdy na sebe zápasy navazují velice rychle. Během základní části vysíláme dva zápasy týdně. Většinou se jedná o čtvrtek a pátek. Když k tomu připočítám redaktorskou, a vlastně i dramaturgickou práci, tak to zabere čas, ale zvládá se to relativně v pohodě. V play-off se ale místo dvou duelů týdně vysílají čtyři zápasy týdně, které potřebují úplně stejný servis (předzápasové studio s příspěvkem, přestávkový program s příspěvkem, požadavky na komentátora) a tam už toho času připravit se není tolik. Na člověka doléhá únava nebo mentální i hlasivková vyčerpanost. Ve vyřazovacích bojích tedy komentátor čerpá z dlouhodobé přípravy.

Když jsem já pracoval na své diplomové práci, tak jsem vyzpovídal osm komentátorů z ČT a dva z TV Nova. Řešili jsme problematiku dlouhých turnajů jako třeba mistrovství světa ve fotbale nebo MS v hokeji. Na těchto akcích člověk komentuje každý den, potřebujete

se zregenerovat, potřebujete si odpočinout. Na několikahodinovou přípravu tak není čas, a opravdu žijete z dlouhodobé přípravy, kterou máte před tím turnajem s tím, že 24 hodin denně se myšlenkově věnujete pouze tomu konkrétnímu turnaji. Informace se přenáší, máte je čerstvé, můžete je využít. Ohledně většiny zápasů na těchto akcích platí, že už předchozí utkání jsou samotná příprava.

V play-off je příprava trochu jiná. Vychází z toho, že jste v obraze. Z časového hlediska ale není možné tomu věnovat tu domácí přípravu jako třeba během základní části. Nejlepší čas na přípravu je v létě, konkrétně v srpnu. To má člověk opravdu hodně času na jednotlivé kluby a může tomu věnovat více než dvě hodiny. Tím, že se jedná o mimosezonní období, tak se jedná o ideální dobu.

Jak se inspirujete od komentátorů v zámoří?

Mou největší inspirací je Robert Záruba. Nastolil tady moderní způsob komentování, který se zde do té doby moc neobjevoval. Samozřejmě tady komentovali schopní lidé, ale jejich styl odpovídal stylu samotnému sportu v tehdejší době. V dnešní době se vše zrychluje. Fotbal je rychlejší, tenis je rychlejší, hokej je výrazně rychlejší. Sport odrazuje také styl, jakým žijeme. Dnes je všechno v rychlém tempu. Komentátorský styl se tedy také vyvíjí v čase, a já, jakožto zástupce jedné komentátorské generace, jsem byl samozřejmě nejvíc ovlivněný zástupci komentátorské generace, která byla nade mnou.

Pro mě je to tedy Robert, se kterým jsem osobně pracoval pět let na ČT, chodil jsem na jeho semináře, známe se velmi dobře. Navíc jsem poté psal zmiňovanou diplomovou práci, ve které mi on a spousta dalších dali hodně nahlédnout do detailů své profese. To je taky důležité. Komentátoři tohle svým nástupcům moc neumožňují. Je to i pochopitelné. Dělat komentátora je totiž největší televizní výsada a nikdo nechce o tohle místo přijít. V řadě čekají další talentovaní, mladší, nastupující komentátoři. Předávání know-how není žádná samozřejmost. Díky faktu, že jsem měl tohle téma zaštitěné diplomovou prací, tak jsem je defacto mohl vyzpovídat a dozvědět se to, co jsem potřeboval nejen pro diplomku, ale i pro tu mojí samotnou práci, kdy už jsem komentoval jako devatenáctiletý student.

Pro mě je tedy vzor číslo jedna Robert Záruba. Následuje Petr Svěcený, jehož styl komentování se mi také líbil a ovlivnil mě. Oblíbil jsem si i Pavla Čapka, na kterého hodně diváků a kolegů nadává, ale já si myslím, že je to zkrátka vynikající komentátor. Nebo spíš ve své době byl vynikající. Teď už je asi ten věk na něm znát. Protože se pohybuji hlavně v českém prostředí, tak ta inspirace z českých komentátorů zákonitě vychází nejvíce.

Co se týká amerického a kanadského komentátorského prostředí, tak mám naposlouchané všechny komentátory, protože jsem odkomentoval skoro 2000 přenosů NHL. Těch komentátorů tam jsou desítky. Vybral bych pár svých oblíbenců, kteří mě zaujali svým nasazením a láskou ke sportu, ale ne tolik tím, co říkají. Angličtina je zkrátka jiný jazyk. Můžu zmínit jedno legendární jméno, a tím je Bob Cole, což je bývalý komentátor kanadské televize CBC. Komentoval do 80 let, a to je pro mě vzor. Ta láska ke sportu a schopnost pružně reagovat.

U nás můžu za příklad uvést Petra Vichnara, který skončil s komentováním hokeje v roce 2005, protože už na to neměl. Sám to uznal, a za to si ho velmi vážím, že si dokázal říct „Už to není tak dobré, jak to bývalo.“ Petr je typ komentátora, který se pro 21. století už tolik nehodil. On má klidnou povahu i projev. Je to člověk, který má rád své tempo, a s neustále se zrychlujícími nároky se neztotožňoval. Vyhodnotil, že to není ono a dobrovolně se hokeje, sportu, díky kterému se stal legendou, vzdal. Tuhle sebereflexi bych taky jednou chtěl mít.

No a tenhle Bob Cole vydržel komentovat na úrovni do 80 let. A není jediným dlouhověkým komentátorem. Existují i další, kteří komentují i po dovršení 60. věku života. Tito komentátoři mě inspirují.

Trénujete techniku komentování?

Dřív jsem to dělal, dneska už ne. Nacvičoval jsem si například úvod zápasu. V dnešní době už při komentování nebývám nervózní, ale v dřívějších dobách jsem byl, a je to normální. Je správné být nervózní. Časem, když člověk nasbírá zkušenosti, ale nervozita zmizí. Dříve jsem ale býval nervózní. Člověk se bojí hlavně úvodu. Najednou člověku vyschne v krku a zapomene myšlenku, takže já jsem si třeba první odstavec napsal. Tak, jak chci vstoupit do toho přenosu. On ten úvodní vstup je důležitý. Rozhoduje o tom, jestli komentátor přitáhne diváka. Povedený vstup navíc komentátora nabudí. Je to jako dobře odehraný první míček v tenisu. Taky to člověka vtáhne do hry nebo ho to na příštích pár minut rozhodí. Úvod je tedy opravdu velmi důležitý.

Co ještě z dřívější přípravy dělám, ale ne v takové míře, jaké bych chtěl, je příprava zvláštních, netradičních slovních spojení. Míval jsem s kamarádem takovou hru. On mi do SMS zprávy napsal tři slova, která vůbec nesouvisela s hokejem. Napsal slova jako třeba deštník, žízala a výtah. Kolikrát se jednalo o divná slova, ale nic vulgárního. Pro mě byla výzva ta slova během přenosu použít. Jak chcete použít žízalu do hokeje. Člověk musí říct něco ve stylu „Kroutil se před brankou jako žízala.“ Člověk na to musí mít cit. Nesmí tam být nic, co by zatahalo za uši. Nic, po čem si divák řekne, že je daný komentátor trapný. Pro mě to byla velká výzva.

Některá slova byla opravdu zapeklitá. Tahle hra mi ale v komentování hodně pomohla. Díky ní jsem narazil na spoustu nových, neotřelých výrazů nebo slovních spojení, protože jedna z věcí, které se v komentátorském světě bojím, je, že se ze mě stane karikatura sebe sama. Že se budu čím dál tím víc spoléhat na rutinu, na to, že to nějak utáhnu, protože to dělám 20 let a že se nebudu nikam posouvat. Nepůjdu s dobou.

A i když třeba píšu do časopisu Xhockey, tak se snažím myslet na to, pro koho píšu. Do velké míry jsou to mladí lidé kolem dvaceti let. Lidé, kteří ještě mají čas číst. Já jako dospělý člověk, který má rodinu, už toho volného času moc nemám, protože když to není práce, tak se věnujete rodině, což je náročné a vysilující. Kdo to nezažije, tak to nemůže plně pochopit. V tomhle ten člověk jako komentátor odchází. Nejde s dobou. Já si myslím, že je stále důležité sledovat aktuální trendy. Muziku, filmy, kulturu, politiku. Z posledních případů bych mohl jmenovat například videohru Fortnite. Zkrátka myslet na to, že divák u televize k tomu může mít určitý vztah. Jedná se o diváky kolem dvaceti let, kterým to může přijít vtipné nebo trefné pro danou situaci. Na tyhle diváky bych nerad zapomínal. V rámci přípravy je pro mě obohacování slovní zásoby nesmírně důležité. Ovšem i na tuhle přípravu mám v dnešní době mnohem méně času, než bych sám chtěl.

Například SMS hru se slovy jsem s kamarádem dlouho nehrál. Letošní sezonu vůbec. V telefonu mám aplikaci Zápisník, a tam si píšu spojení, která si někde přečtu a přijdou mi zajímavá. Mám tam napsaných desítky řádků takovýchto spojení, protože člověk něco uslyší nebo si něco přečte a hned to zapomene. Je opravdu důležité, aby si komentátor tyto věci zapisoval. Robert Záruba mi říkal, že má sešitek nazvaný Hezká slova, kde si také psal zajímavé výrazy a slovní spojení. V komentátorském světě je důležité aktualizovat slovní zásobu. Hodně záleží na tom, jestli člověk čte nebo ne. To mi zase říkal Jaromír Bosák. Když člověk otevře pusku, tak bude hned znát, jestli má načteno nebo ne. A je jedno, jestli se jedná o Čapka, Vančuru nebo Hemingwaye. Ta košatost slovní zásoby se hned pozná. Poslední dobou čtu také hrozně málo.

Začal jsem se věnovat Xboxu, což je jiný druh zábavy. Ten ale v souvislosti s mým komentováním není moc vhodný. Čtu tedy rozhodně méně než před dvaceti lety, a může to být i znát na mém projevu, který se až tak nekultivuje ani nezlepšuje. Čtení je přitom neviditelná součást přípravy a kvality finálního projevu.

Jak se změnila konkrétně Vaše práce za posledních pět let?

Změnila se hodně. Jak jsem už řekl, významným faktorem v individuálním změně komentátora je přibývající věk. To je nezpochybnitelný faktor, který komplikuje situaci. Další významná změna je obměna televizní stanice. Před třemi lety jsem přešel z komentování NHL na Nova Sport na komentování Extraligy na O2 TV Sport. Změnil jsem značku. Pro mě je extraliga velká výzva. V NHL jsem opravdu jako doma. V podstatě na NHL jsem se nemusel připravovat vůbec. Vstával jsem o půlnoci, vytiskl jsem si soupisku a od jedné hodiny ráno jsem komentoval hokej. Byl jsem s tím spokojený. NHL je taková moje láska, a díky tomu, jaký mám o té soutěži přehled, tak jsem vlastně žádnou přípravu nepotřeboval. Mám na mysli tu, kterou mám dnes, tu tištěnou z Excelu.

U mě se to tedy zásadně změnilo v tomto směru. Abych si udržel kvalitu, tak jsem musel změnit styl přípravy. Když jsem komentoval NHL, tak jsem komentoval tři až čtyři zápasy týdně. U nich jsem si dělal přípravu díky servisu, který NHL poskytuje.

Ve všech čtyřech nejvyšších sportovních soutěžích v Severní Americe mají fantastický servis pro novináře. V NHL to funguje třeba tak, že pro každý zápas je v souboru PDF vydáno game notes neboli poznámky k zápasu. Na každý zápas má každý tým člověka, který to připraví. Tento dokument zahrnuje statistiky, blížící se milníky, aktuální forma, souvislosti ze vzájemných zápasů nebo historické souvislosti. Tohle všechno někdo pro nás, komentátory a novináře, připravuje. Dokument se nachází na webových stránkách nhl.com v sekci NHL Media. Samotný dokument má snad 100 stran, ale já jsem jich potřeboval vždy zhruba osm. Vytiskl jsem si tedy dokumenty, připravil si kávu, sedl na gauč, prošel jsem si všechny události, ty nejzajímavější jsem si zaškrtl. Poté jsem zajímavé události přepsal do Wordu a vytiskl je. Tu hrubou přípravu ale za mě zpracoval někdo jiný.

Teď, při komentování extraligových utkání, si musím přichystat celou přípravu já. Je to proto, aby byla zachována určitá kvalita. Tady na O2TV je nárok na kvalitu vysoký. Na Nově jsme neměli žádné redakční porady, hodnocení zápasu či zpětnou vazbu. Tady v O2TV tohle všechno máme.

Zpočátku jsem na tenhle přístup narazil, respektive mé ego. Dělal jsem chyby, které mi byly vytýkány. Ze začátku mi tohle kvůli menší ješitnosti dělalo problém. Podle mě jsem si to ale srovnal. Koneckonců jde o to odvádět kvalitní práci, a je jedno, jestli jsem 20 let komentoval NHL. Teď je situace jiná. Některé věci jsem opravdu musel zlepšit. Začínalo to přípravou. Především příprava v Excelu je velká profesní změna.

Příloha č. 5: Rozhovor s Liborem Basíkem

Jak se proměnilo komentování za posledních pět let?

Když porovnáš Českou televizi a nás, tak my tam máme úplně jinou funkci experta. Zatímco my vyznáváme model dvou komentátorů, kteří nikdy nehráli hokej na profesionální úrovni, tak ČT má model experta a komentátora. My máme experta ve studiu. Tam rozebírá děj na ledě během utkání. Zkusili jsme stejný model, jako má ČT, ale zjistili jsme, že by to z dlouhodobého hlediska nefungovalo. Přeci jen ten expert je v první řadě hokejista, nikoliv komentátor. Kolikrát tedy během zápasu nastala situace, kdy si komentátor a expert nechtěně skákali do řeči.

Každý z těch modelů komentování má něco do sebe. Mně se náš model líbí víc než ten, který vyznává ČT. My máme studio přímo na stadionu, kde je člověk přímo u místa dění. Díky tomu můžeme snadněji sehnat informace před zápasem. Roli ve snadnějším získávání informací hraje také fakt, že za ta léta se s hráči známe, což je pak vždy lepší v otázce získávání informací.

Jinak k původní otázce mohu říct, že se za posledních pět let moc nezměnilo. Spíš se mění struktura vysílání. Vzhledem k tomu, že já, Jan Velart a Jan Homolka jsme velcí fanoušci NHL, tak neustále hledáme nové věci, které by šlo z Ameriky přenést do Česka. Snažíme se je určitým způsobem zapracovat do vysílání, ale samozřejmě takhle stránka komentování je dosti limitovaná. Jednak jde o samotné nastavení soutěže, a kolikrát jde i o peníze.

Objevuje se model dvou komentátorů – nehokejistů ve světě často?

Řeknu to na rovinu, o tomhle nevím. Řekl bych, že tohle je asi česká specialita. V Americe takhle ale komentátoři nefungují.

Zmínil jsi studio přímo na stadionu. Je právě kontakt s hráči primárním důvodem tohoto modelu studia?

Přijde nám to bližší samotnému zápasu. Uzavřené studio bych popsal jako chladné. Člověk není tak vtažen do zápasu, jak když je přímo na místě. Na O2 jsme tento model začali praktikovat i během fotbalových přenosů. K velkým duelům ale využíváme i uzavřené studio, protože z technické stránky tam má člověk úplně jiné možnosti.

Osobně mi přijde, že když máme studio přímo na stadionu, tak zážitek diváka u obrazovky je pak autentičtější.

Během komentování preferujete příběhy jednotlivých hráčů nebo statistiky?

Ono je to hrozně složité, protože kolikrát se stane, že špatný výběr tématu v danou chvíli může komentátora pořádně vykoupat. Pořád si říkáme, že základem komentování je samotná hra, ale člověku to nedá, a občas se rozpovídá. Jenže jak je hokej rychlý, tak komentátor nemá moc příležitostí rozpovídat se například o příběhu konkrétního hokejisty. Pokud zapomene na hru, tak ten popis děje u diváka trpí, a komentátora to akorát vykoupe tím, že se na ledě něco stane. Jako třeba gól nebo šarvátka.

Příběhy hráčů necháváme buď na předzápasové studio, případně na přestávku. Můžeme je použít například i v delším úseku, kdy se nehraje. Režisér nám do sluchátek třeba řekne, že máme ještě 20 vteřin, než skončí reklamní přestávka. Celkově je hokejové komentování hlavně o statistikách a číslech obecně než o příbězích hráčů. Hokej je na rozdíl od fotbalu rychlý, a jakmile člověk začne něco vyprávět, tak většinou nastává prokletí komentátora.

Je to terminus technicus, ve kterém jde o to, že ve chvíli, kdy se komentátor rozpovídá o příběhu daného hráče, stane se na ledě zajímavá situace. Zkrátka zákon schválnosti. Tenhle problém může nastat i v situaci, kdy komentátor oznámí, že je hotovo, a prohrávající mužstvo už nemá šanci na výhru. Následně ale mančaft vyrovná, a nejlépe 10 vteřin před koncem z naprosto nesmyslné akce.

Jakou techniku (např. tablet) používáte během komentování?

Používám notebook.

Jak vypadá Vaše příprava na komentování?

Před sezonou si zpracuji soupisky všech týmů, kde jsou zahrnuty i statistiky. Během ročníku si je pak připravuji a aktualizuji. Přiznám se, že se podrobně nepřipravuji na každého hráče. Před začátkem sezony si u hlavních hráčů projedu rozhovory s nimi a zajímavosti z minulosti.

Ono je dost těžké najít u takových věcí něco nového. Za ty roky člověk všechny hráče zná a stále se to opakuje. Abych dokola neopakoval ty samé informace, tak se snažím najít nějakou tu perličku, která nebyla vyřčena, ale jak jsem řekl, je to opravdu těžké. Na druhou stranu, za tu dobu, kterou objíždím stadiony, tak nás ti hráči poznávají a jsou k nám během rozhovorů otevřenější. Stejně tak i trenéři. Kolikrát se dozvím zajímavé novinky i z jejich osobního života.

Platí tedy, že když se s hráčem znáte delší dobu, tak je k vám vstřícnější?

Určitě. Je to velký rozdíl. Když jsem začínal, tak jsem komentoval NHL na Nova Sport. Komentovat ze studia je velmi obtížné. Člověk má informace, které si nastuduje z internetu, ale nemá stoprocentní jistotu, jestli je to skutečně pravda. Pak se může stát, že se vám ozve rodinný příslušník nebo kamarád konkrétního hráče, a řekne vám, že vaše informace není pravdivá. Člověk ale ani nemá šanci si to ověřit, protože je 8 000 kilometrů od místa dění.

Zatímco když komentuji extraligové zápasy na O2 TV Sport, tak jsem přímo na místě. Přeci jen mám k hráčům a koučům úplně jiné vazby.

Liší se příprava na zápasy NHL a Extraligy?

Příprava na NHL je složitější. Komentátor není přímo v dění, takže se musí primárně spoléhat na informace získané z webu. Zápasy NHL už ale delší dobu nekomentuji, protože nemůžu. Samozřejmě ale připravovat se na zápasy NHL je těžší než na tuzemskou soutěž. Obtížnější je i samotné komentování, protože se na to člověk dívá na monitoru, a ne ze stadionu. Kolikrát se tedy stane, že komentátor vidí nulu na zádech a neví, jestli je to číslo 20, 30, 40 a pak se splete. Následně tahle chyba komentátora vykoupe, protože po špatném ohlášení jména hráče následují komentáře fanoušků typu „Seš úplný kretén, že ho nepoznáš.“

Inspirujete se od komentátorů ze zahraničí?

Určitě. Osobně jsem velkým fanouškem celku Florida Panthers. Snažím se tedy sledovat skoro všechny jejich zápasy. V NHL to funguje tak, že každý tým má svou vlastní platformu, kde se vysílají duely pro státní televizi. Mají jednoho nebo dva své komentátory, který s nimi cestuje po celé Severní Americe.

Na Floridě je to Steve Goldstein. Když jsem tedy byl na Floridě, kam se snažím létat každý rok aspoň jednou, tak za ním zajdu. Pokecáme a ukáže mi, jak to vypadá v americkém, komentátorském studiu. Co se týče přípravy amerických komentátorů, tak v tomto případě je to úplně o něčem jiném než u nás v Česku. Komentátoři mají v USA neuvěřitelnou podporu od samotné ligy. Dostávají neskutečně mnoho materiálů s informacemi na přípravu. Většinou létám na Floridu, když má liga reprezentační přestávku. Letos to ale nejde.

Pokud porovnáám přípravu amerických komentátorů z NHL s přípravou českých komentátorů z Extraligy, tak je to jako den a noc. Tady je příprava pro novináře od ligy nulová. Člověk tady má maximálně web hokej.cz, který ti nabídne něco málo.

Od zahraničních komentátorů si беру hodně. Především tempo komentování. Kanadsko-americký hokej je rychlejší než tady. Kolikrát mě tedy upozorní, ať uberu na tempu,

že komentuji moc rychle. Tohle jsem si převzal ještě z dob komentování zápasů NHL. V Čechách si naopak neberu inspiraci od nikoho. To říkám na rovinu.

Trénujete techniku svého komentování?

Netrénuji. Vždy se rozmluvím před zápasem. Dělán to tak, že si v rádiu pustím české písničky a zpívám si je. Tímhle způsobem se rozmlouvám a začínám artikulovat. Že bych ale provozoval konkrétní hlasové cvičení, tak to nedělám.

Jak se u vás proměnilo komentování za posledních pět let?

Proměnilo se obrovsky, protože dříve jsem komentoval NHL, což se komentovalo z pražského studia. Nyní komentuji extraligové zápasy, kdy jsem každé kolo na jiném stadionu. Je to něco úplně jiného. Je to více sledované než zápasy NHL, které se u nás vysílají v noci. V mém osobním případě se tedy komentování proměnilo opravdu hodně. Kolikrát má člověk na zápase Extraligy problém s připojením na Wi-Fi, takže se musí předem připravit na všemožné varianty, které během utkání mohou nastat.

Další rozdíl je pak komentovat zápas s diváky a bez diváků. Pro mě jakožto pro komentátora je varianta bez diváků lepší, ale samozřejmě pro hráče a atmosféru duelu celkově je lepší mít diváky na stadionech. Osobně si ale chválím, že jsou zápasy bez diváků. Když je totiž ticho, tak člověk slyší nejednu zajímavost z ledu. I když člověk stojí mezi střídačkami, tak kolikrát zaslechne zajímavé věci. Naopak když jsou na stadionu fanoušci, tak něco takového není možné. Někdy máme to studio přímo na tribuně, a v některých případech na nás bývají fanoušci dokonce agresivní. Například v Plzni nebo v Mladé Boleslavi. To mi přijde úplně absurdní. Takové klasicky české. Celkově mi to prostředí v Čechách připadá dost hulvácké.

Příloha č. 6: Rozhovor s Janem Homolkou

Jak jste se dostal ke komentování?

Byla to spíš souhra náhod. Hrál jsem fotbal na určité úrovni, ale ne na takové, aby mě to uživilo. Následně jsem měl autonehodu, čímž mé sny o fotbalové kariéře skončily. Chtěl jsem se tedy dostat buďto na Žurnalistiku nebo na Publicistiku. Jenže jsem byl takový salámista, a s mými výsledky z gymplu jsem se na Žurnalistiku nedostal, takže jsem šel na Publicistiku. Hned v mém prvním ročníku jsem zaznamenal inzerát, který visel na chodbě. Jednalo se o inzerát televizní stanice Eurosport. Psalo se v něm, že hledají komentátory. Z hecu jsem si pak u piva s kamarády řekl, že tam napíšu. V té době mi bylo necelých jednadvacet let.

Tak jsem tedy přišel do sídla Europortu, a od té doby jsem tam komentoval. První rok jsem komentoval sporty typu skateboard, ale komentoval jsem i Grandslamy. Tehdy jsem moc neuměl komentovat. Časem se to ale vykrystalizovalo, a po pár letech mi došlo, že by to mohlo jít, a ono to jde. Když si sám sebe vybavím v deseti letech, tak v té době by mě ani nenapadlo, že bych se mohl živit jako komentátor. Takže takhle jsem se dostal ke komentování.

Na Europortu jste pět let komentoval nejvyšší německou fotbalovou soutěž Bundesligu.

Jaký je podle Vás nejlepší zápas, který jste z této soutěže komentoval?

Už je to pár let, a tím, že jsme nejezdili na stadiony, tak jsem je moc nerozlišoval. Přistupoval jsem tak ke všem zápasům stejně, ať už hrál Bayern Mnichov proti Dortmundu nebo Leverkusen s Augsburgem. Když jsem byl mladší, tak jsem přál týmu Werderu Brémy, ale to bylo osobní, než že bych byl fanoušek a jezdil na zápasy, to určitě ne. Choval jsem ale k tomu týmu sympatie, takže když hrál Bayern proti Brémám, to byla taková fotbalová klasika, tak jsem si ty zápasy opravdu užíval. Ze série dalších zápasů bych vybral derby Dortmund – Bayern.

Jeden zápas tam byl ale výjimečný, a to bylo Hamburské derby mezi HSV Hamburk a St. Pauli. Tehdy St. Pauli porazilo Hamburk, a je to zápas, který mi i po letech utkvěl v paměti.

Komentoval jste také 13 grandslamových finále. Máte i z nich určitý zážitek, který Vám utkvěl v paměti?

Grandslamová finále byl pro mě naprostý svátek. I na Europortu, když odmyslím Bundesligu a skoky na lyžích, tak to byla ta nejlepší věc na samotném programu. Finále Grandslamu bylo

vždy skvělé. Tam už to bylo jedno, protože se jednalo o dobu elitní čtyřky, a většinou se pak ve finále potkali hráči jako Rafael Nadal, Roger Federer nebo Novak Djoković, takže rád vzpomínám na každé finále Grandslamu. A ještě semifinále Tomáše Berdycha, protože já osobně si myslím, že Berdych je v očích české společnosti nedoceněný. Je to opravdu TOP hráč. Je škoda, že v roce 2013 vypadl v semifinále se Stanem Wawrinkou. Tohle semifinále mi utkvělo v paměti. Takže tohle a tenisová finále.

Měl jste možnost komentovat také švýcarský hokejový turnaj Spengler Cup a rakouskou EBEL ligu. Jak na tyto zkušenosti vzpomínáte?

Spengler Cup byl výjimečný, protože jsem měl hokej vždy v srdci. Říkal jsem to i Jakobovi Koreisovi v jeho podcastu Bomby k tyči. Tím, že jsem hrál fotbal, tak jsem žil v domnění, že konkrétní sport může komentovat pouze člověk, co s ním má zkušenost. Samozřejmě dnes vím, že to byl nesmysl. Hokej jsem měl odmalička rád, ale nejsem zdatný bruslař, takže jsem ho nikdy nehrál na určité úrovni.

Komentování Spengler Cupu, a později několika olympijských hokejových zápasů, jsem bral jako odměnu. I když to byl „jen“ Spengler Cup, tak jsem si to opravdu užíval. Ten fakt, že můžu komentovat hokej.

EBEL liga byla o tom, že jsem byl párkrát za sezonu ve Znojmě. Také jsem komentování této soutěže bral jako odměnu, protože jsem komentoval přímo z místa dění. Sledovanost EBEL ligy samozřejmě nebyla na takové úrovni jako extraliga nebo NHL, ale tehdy jsem to vskutku bral jako odměnu a užíval si to.

Proměnilo se podle Vás komentování za posledních pět let?

Nevím, jestli za pět let, ale za tu dobu, co komentuji sportovní přenosy, jsem si všiml jedné věci. A to konkrétně, že dříve bylo mnohem méně přenosů. Vysílalo se mistrovství světa, jeden zápas týdně z fotbalu, dva zápasy týdně z hokeje, a to bylo vše. Když se v 90. letech lanařilo na zápasy evropských pohárů, tak ještě ráno třeba člověk nevěděl, jestli to bude v televizi, protože se doladřovaly ceny nebo práva na vysílání. Každý klub si tyto věci prodával sám. Doba byla úplně jiná. V televizi toho bylo v tomto směru opravdu málo v porovnání se současností.

Otázka je, jestli toho v dnešní době není až moc, protože když se člověk podívá na sportovní programy, tak tam má obrovskou nabídku, a trochu si myslím, že to lidé berou jako samozřejmost. Že se mohou podívat na Barcelonu, na Bayern, na hokej, na Spartu, na Slavii nebo na tenis. A to všechno mají v jeden den za rozumnou cenu.

V dalším směru, ve kterém se komentování posunulo, je počet komentátorů. Dříve komentovalo sportovní přenosy pět lidí. V dnešní době je komentátorů na můj vkus až moc. Budu tímto střílet do svých řad, ale myslím si, že je hodně těžké udržet kvalitu komentáře. Proměnilo se to také v oblasti vnímání informace. Dnes nemá informace žádnou hodnotu. V současnosti je vše na internetu, a říct nebo ukázat něco zajímavého, čím diváka upoutáte, je strašně těžké. Dříve si komentátoři psali přípravu do sešitů či šanonů. Pamatuji si, že mi Štěpán Škorpil říkal o své přípravě, na kterou měl vyhrazen podkrovní byt.

Dnešní komentování je tedy podle mě o tom, jak to říkáte, jak to podáte a umění použít tu informaci bez toho, aniž byste si ji vyhledali. V tom je pro mě zásadní rozdíl. Člověk si připraví například 50 až 100 informací, ale použije z nich pouze pár. Pokud použije všechny informace, tak měl špatnou přípravu. Říká se, že komentátor by měl použít 20 procent přípravy a 80 procent vyhodí do koše, protože se tam nehodí. V tomto ohledu se komentování podle mě hodně změnilo. Ani ne o tom mít tu informaci, ale umět ji použít.

O2 TV Sport se vyznačuje u hokejových přenosů absencí charakteristického studia. Proč?

Na začátku jsme přemýšleli, jak pojmout hokejové přenosy, a když se podívám na NHL, tak tam taky ve většině případů nemají studio. Většinou se jedná o doprovodné pořady či hodinové diskuze, které se nevysílají během zápasu, ale v průběhu dne nebo po utkání. Dělají to jinak. I samotný standup je na stadionu, a mně se hodně líbí samotná atmosféra na zápasech.

Studio přímo na stadionu jsme zvolili jako takovou win – win situaci. Samozřejmě je zde druhý vysílatel, který zprostředkovává hokejové přenosy opravdu dlouhou dobu a své přenosy drží na slušné úrovni.

Byla tam i motivace zprostředkovat přímé přenosy ledního hokeje jiným způsobem. Hlavně člověk vnímá samotnou atmosféru na stadionu. Třeba když se fanoušci překřikují nebo když se před začátkem utkání zhasne. V NHL jsou v tomto směru ale mnohem dál. Jde především o finanční otázku, proč se tomu v otázce studia nemůžeme přiblížit. Například v NHL mají TV stanice šest lidí, kteří se starají pouze o grafiku. Tady máme na grafiku jen jednoho člověka. To samozřejmě není problém O2, ale z celkového hlediska. Vše je tady menší.

Když třeba porovnáte Premier League a českou fotbalovou ligu, tak je dobré si uvědomit, že mluvíme o dvou zcela rozdílných světech. Je trochu nefér tyto přenosy porovnávat. Přesto si myslím, že když vedle sebe dám přenos NHL a náš přenos, tak z hlediska přípravy a informací je to podobné, byť samozřejmě v menším módu, protože to jinak nejde.

Zmínil jste výhody studia na stadionu jako například atmosféru diváků. Napadly by Vás určité nevýhody?

Určitě. V první řadě máte v uzavřeném studiu komfort. Elektronickou tužku, zázemí nebo možnost se na konkrétní herní situaci podívat šestkrát za sebou. To je nevýhoda studia na stadionu, že danou situaci vidíte jednou. Maximálně se na ni můžete později podívat na počítači v průběhu vysílání.

Další nevýhoda je absence elektronické tužky. Ono je hodně těžké tuto vymoženost dát na stadion. Další nevýhodou je nestabilní připojení na internet na některých stadionech. Člověk musí myslet na to, aby neztratil internetový signál a neudělal ze sebe hlupáka. Není to úplně jednoduché. Technické problémy ale přebijí informace. Respektive dostupnost k nim.

Máme skvělé experty, kteří mají chuť to dělat. Vezměte si, že expert mluví celkově z časového hlediska 80 minut o jednom zápase. A vybírat stále zajímavé informace je hodně těžké. Já osobně jsem za naše experty moc rád. To je tedy další plus. Víte tedy, co se na stadionu děje, můžete si promluvit s konkrétním hráčem nebo trenérem a nabrat informace, které na internetu nejsou. To, že někdo má dobrou přesilovku, si může každý najít v rámci pár vteřin. Ovšem tím, že jste na stadionu dlouho před začátkem duelu, tak si můžete zjistit dodatečné informace, které na internetu nejsou. Výhodou pak je, když je můžete opravdu použít. Z celkového hlediska se tedy domnívám, že převažují plusy.

Během komentování preferujete příběhy jednotlivých hráčů nebo statistiky?

Řekl bych, že ve sportovním komentáři by mělo být úplně všechno. Záleží na načasování. Umět použít příběh. Člověk si kolikrát připraví věc, o které si myslí, že je vskutku dobrá. Jenže ona ve výsledku není, to je normální. Například když zmíníte u konkrétního hráče, že střílí góly z prostoru pravého kruhu, a on zrovna gól z kruhu nedá, tak za mě to je honění ega, a není to o doplnění o zajímavou informaci. Komentátor by si měl počkat, až ten gól padne. Klidně týden nebo měsíc.

Podle mě by ve sportovním komentáři měly být obě složky, ale v takové míře, aby to diváka nezahltilo. Přeci jen divák nekouká na zápas kvůli komentátorovi. Osobně nikoho takového neznám. Primární důvod, proč divák kouká na sport, je samotný sportovec nebo tým, nikoliv komentátor.

Napadnou Vás výhody či nevýhody popisného komentáře?

Televizní sportovní komentář by neměl být ve stylu rádia, ale samotný popis tvoří základní složku komentáře. Na druhou stranu nejsme popisovatelé, ale komentátoři, a to je velký rozdíl, protože když je za mikrofonem člověk, který pouze komentuje stylem „šestka nahrála pětce, čtyřka vystřelila atd.“, tak to by mohla komentovat klidně má kočka, co mi sedí na klíně. Nicméně pro sportovního komentátora je důležité, aby sám vycítil, kdy má převažovat popisný komentář a kdy pro změnu rámcový komentář. Když třeba běží 85. minuta fotbalového utkání, tak je komentář striktně o samotném popisu děje na hřišti. Jeden z týmů například vede 1:0 a brání vedení, protože zápas se blíží ke konci. V tu chvíli se má komentátor soustředit pouze na popis děje, a příběhy využít v jiných částech zápasů, kdy je třeba oživit utkání. Někdy se ovšem odehraje zápas, který je svým dějem atraktivní, a v tu chvíli je třeba se soustředit pouze na popis samotného zápasu.

Máte zkušenosti s komentováním mnoha sportů. Liší se podle Vás intenzita popisného a rámcového komentáře u jednotlivých sportů?

Asi ano, protože když to porovnáme s individuálními sporty jako tenis, tak u nich komentátor podstatný čas mlčí. V ledním hokeji jsou zase přerušeni, kdy v ten moment nastává čas pro komentátora, aby doplnil informace. Ve fotbale se zase něco děje neustále v průběhu utkání. Narozdíl od hokeje neexistuje ve fotbale komerční přestávka. V tomto ohledu se to liší.

Komentář ledního hokeje také musí začít úvodem jako například kdo je na ledě nebo kdo zrovna hraje přesilovou hru. Já mám rád, když mi komentátor u přesilové hry řekne, kolik je tam hráčů s holí napravo, nalevo, kdo jde na bule nebo kdo je v zahajovací formaci. To samé fotbal. V prvních minutách by měl divák dostat popis, kdo kde stojí, na jaké hraje pozici, kdo má zrovna formu a podobně. Takže intenzita komentáře u jednotlivých sportů se liší. A liší se podle mě i v jednotlivých částech zápasu. Pak už se lidé u televizních obrazovek orientují. Ví, kdo má žluté kopačky, kdo kde hraje a tak dále.

Pak jsou zde individuální sporty jako veslování nebo skoky na lyžích. Ty také postupně gradují, a když jedou na 1000 metrů, tak taky je komentář více popisný. Na příběhy se komentátor zaměřuje před a po hlavní akci. To samé skoky na lyžích. Před skoky přinést zajímavosti o jednotlivých sportovcích, ale když se skáče, tak už komentář směřovat popisným směrem. Je tedy velký rozdíl mezi individuálním a týmovým sportem.

Používáte techniku (např. tablet) při komentování?

Určitě. Během komentování mám otevřený notebook, ale využívám také mobil například pro hledání statistik během utkání. Mobil je ideální pomůcka. Vleze se do kapsy, a díky němu mohu snadno a rychle zjistit různé statistické údaje. Jako třeba úspěšnost na vhazování, čas konkrétního hráče strávený na ledě a tak dále. “

Jakou roli má pomocný monitor?

To je hodně individuální. Jsou komentátoři, kteří na něj kouknou párkrát za zápas. Pak jsou komentátoři, kteří na něj koukají hodně. Někde třeba pomocné monitory nejsou, ale na velkých stadionech jsou potřeba. Například když komentujete zápas ze stadionu Barcelony, tak sedíte hodně vysoko, a hráče na tu dálku vidíte pouze jako figurky. Já třeba u hokejových zápasů koukám hlavně na kluziště, ale jsem domluvený s režisérem, že mi řekne například „Teď ti tam dám opakovaný záznam.“ Je hloupost mluvit o něčem, co ten divák v televizi nevidí. Zkrátka cítit obraz. Takže když je opakovaný záznam faulu nebo gólu, tak by měl komentátor popisovat čistě konkrétní akci.

K čemu přesně slouží zvuková krabička?

Slouží ke komunikaci s režisérem. Jak jsem zmínil, říká nám tam třeba záležitosti ohledně opakovaných záznamů. Dále se díky této krabičce můžeme spojit se zvukařem, který kontroluje kvalitu zvuku. Dále se přes zvukovou krabičku můžeme spojit s reportéry na místě. Třeba když chceme před utkáním zjistit konkrétní informaci, a nemůžeme k hráčům vinou koronaviru, tak se díky zvukové krabičce zkontaktujeme s reportéry, kteří nám tu danou informaci zjistí. Na zvukové krabičce jsou celkem čtyři tlačítka. Abych to shrnul, tak slouží ke komunikaci s režisérem, se zvukařem, s reportérem a s moderátorem.

Jak vypadá Vaše příprava na hokejový zápas?

Je ideální scénář a pak je tady pravdivý scénář. Ideální scénář je, že by člověk komentoval jeden, dva zápasy za týden. Jeden den by se věnoval přípravě jednoho týmu, druhý den se věnoval přípravě druhého týmu. Možná by si zajel na stadion, zkontaktoval se s vedením, zeptal se, co je nového a všechno si připravil. Ve čtvrtek si to projel a upravil. V pátek to komentátor ukázal světu během přímého přenosu.

Jenže v ideálním světě nežijeme. Tohle se stane párkrát za rok. V tomto směru se komentování také změnilo. Dříve komentoval člověk jeden zápas týdně a měl na přípravu sedm dní. Například když Česká televize vysílá jeden fotbalový zápas týdně, tak na to ten čas je.

V mém případě ale není možné věnovat přípravě na zápas 10 hodin denně. Z časového hlediska to není možné. Například nedávno skončilo druhé finále extraligy. Následně se připraví scénář studia, jak budou informace navazovat, co tam bude za témata, co tam bude za obrázky, co tam bude za grafiky. Následně se to předá lidem, kteří to vyrábí. Večer se připraví grafiky. Druhý den si ten úvod vytisknu, napíšu si ke každému hráči poznámky jako statistiky nebo zajímavosti, abych mohl expertům nahazovat témata. Jedná se o průběžnou přípravu. Nefunguje to tak, že sednu k počítači a za dvě hodiny mám hotovo. Je dobré se na zápasy připravovat z delšího časového úseku.

Používáte pro statistiky program Excel?

Já jsem stará škola. Mně se kolegové smějí, že mám všechno na papíře. Já nemám přípravu ani na počítači. Opravdu si vše píšu na papír. Nedovedu si představit, že bych měl v Excelu statistiky, nebo že bych měl ve Wordu určité zajímavosti, a pak si to škrtal tužkou. V tomto ohledu jsem stará škola. Využívám převážně tužku a papír.

Vy už jste to na začátku nakoušl. Ovlivňuje příprava na zápas vztah mezi komentátorem a hokejistou?

Asi to platí. Dám nejčerstvější příklad, když byl u nás ve studiu na hokeji stoper Jablonce Jakub Martinec, protože je fanouškem hokejového Liberce. Na stadionu vedle něj člověk stojí celou třetinu a povídáme si nejen o profesních věcech, ale také o běžných tématech jako o holkách, o fotbale, o hokeji, o škole a podobně.

V tomto momentě se samozřejmě prolomí určitá bariéra. Když jsem jel na fotbal do Plzně, kde hrál Jablonec, tak jsem mu poslal SMS zprávu, ve které stálo něco ve smyslu „Tak co? Seš zdravěj?“ a on odepíše „Hele, už trénuju naplno, ještě tejdne a jdu na to. Ještě nejsem připraveněj na 90 minut. Sestava bude stejná.“ To vydá za víc, než kdybych strávil hodinu koukáním do monitoru. Byť se doba díky internetu zrychluje, tak tenhle typ komunikace s hráči zůstal. Důležitá je důvěra, kterou má hráč ke komentátorovi. Když si je jistý tím, že ta daná osoba z médií informaci nezveřejní. Například zranění konkrétního hráče.

To je ale u většiny lidí problém. Chtějí totiž ukázat, že to vědí, ale když si pak člověk vybuduje důvěru, tak se poté od hráčů dozví více než ostatní.

Je rozdíl mezi přípravou na zápas základní části a play-off?

Liší se to v detailu, že play-off je více příběhové. Jsou hráči, kteří ve vyřazovacích bojích platí za lídry, ale v základní části o nich moc neslyšíte. Například, že konkrétní hráč prožil před

sedmi lety proti stejnému soupeři skvělý zápas, při kterém dal spoustu gólů. Ze semifinále nebo finále si člověk ty momenty vybaví z paměti.

Na druhou stranu, když mi někdo řekne, co se stalo ve 27. kole v utkání s Karlovými Vary, tak se musím podívat a zkontrolovat si údaje. Pak už mi ty informace v hlavě naskočí, ale nejde si vše zapamatovat. To je v dnešní době nesmysl, kdežto příběhy z play-off komentátorovi vždy naběhnou.

Ještě jednu věc bych chtěl zmínit. V posledních letech hrají play-off ty samé týmy proti sobě, takže je to o tom, že se to posouvá v ději dané série, zatímco při zápasech základní části ta příprava na duel funguje jinak.

Máte zkušenosti s komentováním šampionátů v ledním hokeji do dvaceti let. Liší se příprava mezi extraligou a mistrovstvím světa?

Hráči na „dvacítkách“ jsou ve světě známí. Pro USA a Kanadu je tento šampionát víc než MS dospělých. Osobně jsem měl komentování juniorských turnajů opravdu rád. Z toho mám takový pocit, že je to odraz toho, jak na tom je konkrétní národ po hokejové stránce. Pokud se podíváte na výsledky z posledních deseti, pěti let, tak lze vypozařovat výsledky práce. Kdežto na MS dospělých vám v uvozovkách stačí jedna lajna, která každý rok přijede a něco sehraje.

Tu přípravu bych srovnal například s Africkým pohárem národů. Člověk se během přípravy také učí za pochodu, protože při vši úctě, člověk nezná španělský národní tým do 17 let. Jsou to talentovaní hráči, ale nejsou známí.

Když se ale připravujete na hokejisty typu Milan Gulaš nebo na Petera Muellera, tak u nich už každý ví, co je to za hráče. V tom se tedy příprava mezi extraligovými zápasy a duely na mistrovství světa liší.

Inspirujete se od komentátorů ze zahraničí?

Inspiruji. Hlavně ohledně práce ve studiu. Vnímám především jejich celkovou práci, ale také se zaměřuji na detaily, jako například jak se baví o různých herních situacích nebo jaké mají grafiky. Určitě koukám na NHL po nocích. Když hrají New York Islanders, tak se snažím dívat na každý zápas.

Dříve jsem více koukal i na české komentátory. Lze sledovat, jakou mají intonaci při komentování nebo jak prožívají góly. Každý jsme originál. Každý je v určitých oblastech

lepší nebo horší. To tak prostě je. Od každého hokejového komentátora se ale dá vždy vzít určitá inspirace. Ať už je to na domácí půdě nebo ve světě. Taktéž je možné se inspirovat od komentátorů z odlišných sportovních prostředí. Například od fotbalových komentátorů.

Mohl byste jmenovitě zmínit komentátora nebo komentátory, od kterých se inspirujete?

Shannon Hogan, ale to spíš kvůli vzhledu (smích). Tu mám rád. Má na starosti zápasy New York Islanders, a mám ji rád kvůli tomu, že když žena dělá komentátorskou práci, a ještě u toho dobře vypadá, tak je to skvělé. My jsme ještě úplně nedospěli do fáze, kdy by žena komentovala zápasy na úrovni. Myšlenka, že by žena poskytla na zápas jiný úhel pohledu, je správná. Nemyslím si, že komentování sportovních přenosů je čistě chlapecká záležitost.

Je to jako s mladými hráči. Všichni říkají, že by měli hrát v Áčku, jenže kdyby na to měli, tak by tam hráli. V komentování to funguje stejně. Když někdo řekne, že žena za mikrofon nepatří, tak mi to přijde jako kardinální nesmysl.

Na druhou stranu člověk od žen při komentování čeká určitou kvalitu, která se rovná mužským komentátorům. Třeba Klára Koukalová, která komentuje tenis. V mých očích je dobrá komentátorka, stejně tak je to podle mě i dobrý člověk. Když tedy budou mít ženy schopnostně na to komentovat sportovní přenosy, tak rozhodně nejsem proti.

Trénujete techniku komentování?

Ne, protože je toho hodně. Nejsem žádný lingvista, ale myslím si, že před dvaceti lety bych tu šanci nedostal, a nemohl bych komentovat. Určitě ne. Třeba i v Americe je na obrazovce člověk po čtyřicítce. Uráží cestu napříč svou profesí. Občas komentuje, občas zpracovává reportáž a na obrazovku se dostává v době, kdy začíná mít šediny. Kdy mu lidé věří, co říká. Vybudoval si určité charisma.

Když se podíváme na NHL, tak ve studiích bývají lidé kolem padesáti let věku. Skvěle působí jak mluveným slovem, tak i aurou, kterou vyzařují. Tady v Česku tohle není možné, protože se kolem roku 2000 až 2005 rozběhly komerční televize, a najednou se přišlo na to, že někdo tohle musí dělat. V tu chvíli nebyl čas daného člověka deset let vychovávat. Je to generace, která do toho spadla a roste jako dříví v lese. Není to úplně dobře, protože kolikrát se naráží na limity třeba z češtinářského hlediska. Možná, že bych k nim patřil, tohle pokorné myšlení nesmí chybět.

Podle mě je ale nejlepší tréninkem samotná praxe, tedy komentování přímých přenosů. Z nuly na osmdesát procent se člověk dostane poměrně snadno, ale z osmdesáti na sto už to pak jde strašně pomalu.

Myslím si, že jsem se sám naučil mluvit během komentování zápasů. Setkal jsem se i s lidmi, kteří tomu rozumějí, a poradil se s nimi. Například na škole jsme měli přímo na tohle téma profesorku. Základ techniky komentování jsem trénoval, ale ve finále není na podrobná sezení, kde bych rozebíral intonaci, dostatek času. Je to škoda, protože podle mě by mohla být obecná kvalita médií v Česku na lepší úrovni.

Jak se proměnilo Vaše komentování za posledních pět let?

Proměnilo se velmi zásadně v mnoha věcech. První věc je ta, že člověk všechno dělal z televize. Teď probíhá stejná část ze stadionu, což je obrovský rozdíl. Výkon ze stadionu je dle mého lepší, protože tam má komentátor vše jako na talíři. Není odkázán pouze na dění v televizi. Mohu říct, že komentování ze stadionu mě baví o mnoho víc. Na stadionu se cítím mnohem lépe.

Druhá věc je, že dříve jsem komentoval zápasy, které nebyly až tak sledované. Nyní komentuji duely, které sleduje někdy i půl milionu lidí, takže tlak na mou osobu je při komentování mnohem větší. Když komentujete finále play-off, tak si uvědomíte, že tohle je ta špička ledovce, kvůli které se to komentování provozuje. Tohle se tedy hodně změnilo.

Další věc, která se změnila, je příprava. Dříve jsem to sekal jak dříví, jak když se dělají housky v pekárně. Samozřejmě to bylo i jinak platově ohodnocené. Například že někdo má peníze za odkomentovaný přenos, někdo má paušální peníze a tak dál. Tohle se taky hodně změnilo. Celkově se tedy změnilo vše krom samotného komentování.

Příloha č. 7: Příklady popisných komentářů

„Nahodil Koukalovi, který si odstoupil až k modré čáře. Pilař. Smoleňák. A znovu Filip Pavlík. Kelly Klima na puku. Balinskis vyhazuje. Snažil se vyhodit na zakázané uvolnění, zbavit se problému, ale Hradec se opět hrne do útočné třetiny, a teď je to exhibice Mountfieldu. Jergl. Čáp. Tihle dva kombinují. Kelly Klima se přidává, a jeho rána od modré čáry. Zajiček vyrazil puk tak, aby jeho spoluhráči mohli vystřídat.“¹⁵⁵

„Josh jde blíž ke spoluhráči, a teď to vzal Leon Draisaitl na sebe, stále nabírá rychlost a dává gól! Skvělá akce, a ještě hezčí gól! Leon Draisaitl!“¹⁵⁶

„Špaček kombinuje s Hanzlíkem. Ondráček se vložil do plzeňské rozehrávky, a Špaček musí začít pěkně znovu u brány Mazance. Kovář, Hanzlík, Straka. Chtěl přenechat Hanzlíkovi, nebo Špačkovi, který tam je na modré čáře. Hanzlík udržel útočné pásmo. Špaček, Hanzlík, Kovář, Hanzlík, Kovář. Špaček na modré čáře. Už vypálil, tečovaná střela. Sedláček nemusel zasahovat, a puk se odráží k Čajánkovi, který vyráží na steč v oslabení. Mazanec rozehrál, ale Čajánek ukořistil kotouč a teď šetří čas. A Špaček zrovna nebyl ten nejvhodnější typ k tomu, aby honil Čajánka po ledě. A teď domácí našetřili drahocenné sekundy, a dokonce získali vhazování v útočném pásmu domácího týmu.“¹⁵⁷

„Trvaj teď vyražečkou zlikvidoval dobrou šanci Puchera. Vzápětí Pucher poznal, nebo si připomněl tvrdost znojenských mantinelů. A Ján Lašák chytá. Tady je ten tvrdý zákrok Svobody na Puchera. Znovu Mrázek. Andrašovský. Střídání na obou stranách. Dopita, Selinger. Znojmo se snaží dostat do útočné třetiny nahozením, jenže Pardubice jsou u puku první, a navíc se snaží jít do brejku jako teď Andrašovský se Sýkorou. Tak teď Sýkora skvěle zpracoval tu nepovedenou přihrávku od Andrašovského, a ještě svému spoluhráči nabízel gólovou šanci.“

¹⁵⁵ [Buly hokej živě: HC VERVA Litvínov - Mountfield HK — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

¹⁵⁶ [NHL - Sportsnet.ca](#)

¹⁵⁷ [\(57\) Česká hokejová extraliga 2012/2013 - Finále - PSG Zlín vs. HC Škoda Plzeň - YouTube](#)

*Andrašovský už ale zřejmě nečekal, že mu Sýkora vrátí kotouč, a nestačil ho zasunout za tyč. Řekl bych, že nakonec to byla křížová brusle, která poslal ten puk vedle tyčky.*¹⁵⁸

*„Koukal. Snaží se ukličkovat Syčáka. To se mu nakonec nepovedlo, ale Syčák nevyhodil. Nakládal střílí, a Štěpánek chytá. Ted' jsem čekal, jak bude vypadat vítkovická odvěta, protože Rákos tam ještě sekl Štěpánka do rukavice ve chvíli, kdy ten kotouč už měl pod kontrolou. Štěpánek to ale udělal velice dobře. Musím říct, že sebral ten kotouč ze vzduchu. Nenechal nikoho, aby mohl někdo dorážet nebo na si na něj sáhnout. To bylo velice zkušené. Nenechal ten kotouč dopadnout na zem, ale okamžitě ho sebral ze vzduchu jak v baseballu a schoval ho do své lapačky, což je vidět. Viděli jsme ta dvě seknutí, a taky jsme viděli, jak si Štěpánek musel napřed odtlačit vlastního obránce Trnku. Je před ním opravdu velký tlak.*¹⁵⁹

¹⁵⁸ [Buly hokej živě: HC Moeller Pardubice - HC Znojemští Orli — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

¹⁵⁹ [\(57\) Česká hokejová extraliga 2009/2010 - Finále - HC Vítkovice Steel vs. HC Eaton Pardubice - YouTube](#)

Příloha č. 8: Příklady rámcových komentářů

„Pokud jsem říkal, že pro Milana Kloučka je to páté derby, tak pro Štěpána Lukeše se jedná o třetí.“¹⁶⁰

„Denis Godla patří mezi hráče, na kterého Litvínov nedávno uplatnil opci, tedy jim protáhli smlouvu i pro další sezonu. Ke Godlovi se v tomto ohledu přidal Patrik Zdráhal, jeho jmenovec Demel, Uvis Balinskis a taky Aaron Irving.“¹⁶¹

„Premiéru absolvoval v necelých 17 letech, kdy oblékl dres Sparty.“¹⁶²

„Bohužel, není to poprvé v historii našich vzájemných zápasů, kdy Česko vítězí a Kanadáné končí zápas nějakým konfliktem.“¹⁶³

„Ilja Kovalčuk ukázal svoji velkou zbraň – střelu zápěstím.“¹⁶⁴

¹⁶⁰ [Buly hokej živě: Mountfield HK - HC Dynamo Pardubice — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

¹⁶¹ [Buly hokej živě: HC VERVA Litvínov - Mountfield HK — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

¹⁶² [Buly hokej živě: HC Sparta Praha - BK Mladá Boleslav — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](#)

¹⁶³ [\(57\) MS 2010 Mannheim CZE - CAN: Faul na Tomáše Vokouna + závěrečná bitka - YouTube](#)

¹⁶⁴ [\(57\) MS v hokeji Česko - Rusko 7:4 boj o bronz 2011 - YouTube](#)